

Examensarbete i medie- och
kommunikationsvetenskap,
Masteruppsats
30 HP

JMG

2013-09-23

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

EN STUDIE I MÄNNISKORS UPPFATTNINGAR OM BROTT

Författare: Gunes Suberoglu
Handledare: Marie Grusell
Kursansvarig: Malin Sveningsson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Titel

EN STUDIE I MÄNNISKORS UPPFATTNINGAR OM BROTT

Författare

Gunes Suberoglu

Kurs

Examensarbete (master) i medie- och kommunikationsvetenskap

Termin

Vårtermin 2013

Handledare

Marie Grusell

Sidantal, ord

80, 35113

Syfte

Syftet är att undersöka människors uppfattningar om brott i två stadsdelar. Ett ytterligare syfte är att redogöra för om människor själva föreställer sig att brottsrapporteringar har någon betydelse för dessa.

Metod

Kvalitativa, semistrukturerade respondentintervjuer.

Material

Respondentintervjuer med tretton personer, varav sju personer som bor i stadsdelen Centrum och sex personer som bor i stadsdelen Örgryte.

Huvudresultat

De huvudsakliga resultaten visar att respondenterna uppfattar ödsliga samt platser där ett stort antal människor befinner sig i som osäkra. Respondenterna uppfattar det även som att förorter är mer osäkra. Respondenterna har en bild av att yngre män är mer benägna att begå våldsbrott än andra grupper i samhället. Det empiriska materialet visar att respondenterna i både stadsdelarna uppger att de inte har läst om eller tittat på någon brottsrapportering som har skett i just det området de bor i. Samtliga respondenter anser att de känner sig trygga i det området de bor i. Respondenter som bor i stadsdelen Centrum uppfattar det som att de tar till sig brottsrapporteringar som handlar om det lilla området de bor i. Respondenterna i Centrum anser att brottsrapporteringar som handlar om andra områden inom stadsdelen (speciellt kärnan i stadsdelen) inte är någon otrygghets faktor för dem. Studien visar även att respondenterna uppfattar det som att brottsrapporteringar till viss del validerar och bekräftar sina uppfattningar. Studien visar även att respondenterna uppfattar det som att när de läser om eller tittar på en brottsrapportering så tar de inte till sig sådana brottsrapporteringar som handlar om avlägsna platser. En förekommande uppfattning är att de våldsbrottsrapporteringar som inte sker i den omedelbara närheten, inte har någon betydelse för respondenternas uppfattningar om brott och upplevda oro och trygghet. Undersökningen visar att respondenterna i olika åldrar, kön och bostadsområde har varierande uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott. Majoriteten av de kvinnliga respondenterna i undersökningen har den bilden att de löper störst risk för att bli utsatta för våldtäkt. Majoriteten av de manliga respondenterna har den bilden av att de löper störst risk för misshandel och rån. Studien visar även att ingen av samtliga respondenterna i både stadsdelarna har rädsla för att bli utsatta för brott som de upplever att begränsar dem i sina vardagliga och sociala liv.

Nyckelord

Brott, uppfattningar om brott, rädsla för brott, brottsrapporteringar, förstärkning

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2-3
Executive summary	4
1. Introduktion och forskningsproblematik	5-6
2. Studiens relevans och upplägg	7-8
3. Syfte och frågeställningar	9
4. Bakgrund	10
4.1 Medieeffekter och påverkan	10-12
4.2 Brott och våldsbrott	12-13
4.3 Brottsoffer	13-14
5. Tidigare forskning	15
5.1 Brottsrapporteringar och människors förståelser	15-17
5.2 Medier och rädsla/ oro	17-20
5.3 Brott och medier inom svensk forskningskontext	20-22
6. Teoretiskt ramverk	23
6.1 Rädsla och oro för brott	23-26
6.2 Kultivationsteorin	26-29
6.3 <i>Reinforcement</i> teorin	29-31
7. Metod	32
7.1 Val av metod	32-34
7.1.1 Fördelar med respondentintervjuer	34- 35
7.1.2 Nackdelar med respondentintervjuer	35
7.1.3 Fokus på respondenternas egna uppfattningar	35
7.2 Pilotintervjuer	35-36
7.3 Urval	36-38

7.4	Sökandet efter respondenter	39-40
7.5	Genomförandet	40-41
7.5.1	Vid intervjutillfällen	41-42
7.5.2	Efter intervjutillfällen	42
7.5.3	Hur det empiriska materialet strukturerades	43
8.	Resultat och analys	44
8.1	Uppfattningar	44
8.1.1	Uppfattningar om brottsfyllda platser	44-48
8.1.2	Uppfattningar om personer som begår brott	48-53
8.1.3	Uppfattningar om personer som blir offer för våldsbrott	53-56
8.2	Rädsla och oro	56- 61
8.3	Förstärkande faktorer för rädsla/ oro och trygghet	61-66
9.	Slutsatser	67
9.1	Kultivationsteorin och uppfattningen om brott	67- 68
9.2	Närområdet och avlägsna platser har betydelse	68-69
9.3	Uppfattningen om förstärkning och bekräftelse	70
10.	Framtida studier	71
	Källförteckning	72-76
Bilaga 1.	Brottsstatistiken för stadsdelarna Centrum och Örgryte	77-78
Bilaga 2.	Intervjuguide	79-80

Executive summary

As an introduction, it can be said that there have been several researches that has focused on peoples understandings about society and crime. One of the main assumptions other researchers have is that media can be one of the most influential elements that forms people's perceptions and understandings. Researchers have stated that people use media to get their basic information about the society. The researchers' assumption is that the media shapes a stereotyped and generalized understandings among people. This can also be applied on media's framing of people's understandings about crime in the society. Due to the fact that the majority of people have not a direct experience of crime, they use the media (crime news) to get information about crime in the society. Nevertheless, the information that they get can be distorted and misrepresented. This in turn leads to people having a distorted picture about crime. The main reason for this is that the media over represents dramatic crimes. These distorted understandings people have about crime can in turn lead to people overestimating the likelihood to be a victim of a crime. Other researchers have stated that people overestimation of likelihood to be a victim, can lead to people being more afraid of crime in the society than they should be. In turn people can start avoiding some places which restrict them in their everyday and social lives. This research does not attempt to study how media affect people's understandings about the society and crime. All the theories stated above makes you ask the question of "what are people's understandings about crime?" It should be stated that people's anxieties are not the only focus of this study. The main focus of this research is people's main perceptions about crime and if they perceive that crime reporting have some importance for the anxieties, feeling of safety they experience about crime in their neighborhood.

The purpose of this research is to study people's understandings about crime. It is also an important part of this research to study if people experience an ungrounded high level of anxiety about crime, which in turn restrict their social and everyday lives. Another focus of this research is to give empirical data about people's own understandings about how crime reporting they read or see everyday shape their understandings about crime. A demarcation has been made to two districts Centrum and Örgryte. The demarcation has been made due to the statistics. The district Centrum has the most reported crime per one hundred thousand inhabitants in Göteborg. According to the statistics, the district of Örgryte has the least amount of reported crime per one hundred thousand inhabitants in Göteborg. Other researchers have stated that this could lead to people living in Centrum perceiving as that they are experiencing a higher level of anxiety and vice versa.

The theories that have been used in the research are the cultivation theory, the reinforcement theory and fear of crime. The research has been made from a recipient point of view. This has meant that people's understandings of crime have been in focus. The research method of the study is qualitative respondent interviews. A total of thirteen people have been interviewed. The main focus of the interviews was people's perceptions of people who commit crime, people who can be a victim of a crime and places that are unsafe and crime filled.

The main results of the research show that people perceive places where they are alone and places where there are high amount of peoples, as more unsafe than other places. People also perceive suburbs as more unsafe than other places. People have a perception of young males as being more inclined to commit a crime of violence. The empirical data show that people in both districts have not read about or watched a crime reporting that takes place in the area where they live. All of the respondents feel safe in the area where they live. Respondents who live in the Centrum district have stated that when they read about or watch a crime reporting, they do not feel that it is of importance for them if it is not about the actual neighborhood that they live in. respondents who live in Centrum have stated that crime reporting about the core of Centrum have no importance for their experienced safety or unsafety. Respondents perceive it as that the whole district is not of importance when respondents who live in Centrum read about or watch crime reporting. The research also shows that respondents themselves perceive it as crime reporting to some extent validates and reinforce their perceptions of crime. Respondents, who live in Centrum and Örgryte, do not experience that their social and everyday lives have been restricted.

1. Introduktion och forskningsproblematik

Flertal forskare har argumenterat för att vad som är accepterat i ett samhälle bygger på människors föreställningar om det samhället de lever i. Det är människors bilder om ett accepterat beteende som i slutändan bestämmer hur ett samhälle skall fungera. Människors upplevda oro respektive trygghet är i sin tur beroende av sina uppfattningar om det samhället de lever i. En intressant fråga blir ”vilka befintliga bilder om brott finns det i samhället?”.

Andra forskare har indikerat att medier och framför allt brottsrapporteringar har en viss betydelse för vilka bilder människor skapar hos sig själva om brott som sker i samhället. I vissa fall, för vissa personer, är medier till och med den enda informationskällan för brott. Med tanke på att de flesta människor inte har en personlig upplevelse av brott, menar forskare att den uppfattningen människor har om brott kommer från den mest använda informationskällan: medier (det vill säga brottsrapporteringar som finns i tidningar, TV och internet).¹ Det problem som andra forskare har fokuserat på är att människors kunskaper och uppfattningar om brott baseras på en informationskälla som kan innehålla en snedvriden bild av verkligheten.² Forskare menar att detta leder till att människor överskattar brottsstatistiken och risken att bli utsatta för brott. Att människor har uppfattningar om samhället som en ”ond plats” leder i sin tur till hög nivå av rädsla för brott, begränsningar i det sociala livet och mindre tillit till medmänniskor hos individer.³

Studier inom området visar även att människor söker sig till den brottsrapportering som är så lik sina uppfattningar som möjlig. Människor söker sig till beskrivningar och information som bekräftar sina befintliga uppfattningar.⁴ Forskare menar att brottsrapporteringar som handlar om avlägsna platser minskar människors rädsla och oroligheter för att bli utsatta för brott i sina bostadsområden. Om en brottsrapportering handlar om en plats i personens omedelbara närhet, höjs rädslan och oron för att bli utsatt för brott hos människor.⁵ Forskare menar att problemet kan bli att människors uppfattningar om brott inte stämmer överens med verkligheten. Forskare anser att ett annat problem även kan vara att eftersom människor söker sig till sådana informationer som verifierar sina redan befintliga uppfattningar får personen inte nya perspektiv och kunskaper om brottsligheten i samhället.

Som det har poängterats här ovan, så finns det föreställningar om att människors uppfattningar om brott är förmodligen relaterade till individens ålder, kön och bostadsområde men också till medier. Denna studie kommer dock inte att fokusera på vilken betydelse brottsrapporteringar har för människors uppfattningar om brott och sina upplevda tryggheter respektive oro. Denna studie kommer att fokusera på människors egna uppfattningar om brott. Allt det ovannämnda har gjort mig intresserad på den rådande uppfattningen människor har om brott i dagens svenska samhälle i Göteborg. En annan intressant fråga är även ”hur uppfattar människor själva att brottsrapporteringar höjer eller minskar sina upplevda oro? Samt vilken betydelse människor själva uppfattar det som att medier har för sina uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott.

---

¹ Sacco, Vincent F., *Media constructions of crime*, *Journal of communication*, 1995, 539:141, 1-15.

² Sandstig, Gabriella. *Otrygghetens landskap*. Göteborg: Göteborgs universitet, institution för journalistik, medier och kommunikation, 2010, 12.

³ *Ibid.*, s.12-13

⁴ McQuail, Denis. *Mass communication theory*. 5. Uppl. London: Sage publication, 2005, 420-423.

⁵ Escholz, Sarah, Chiricos, Ted & Gertz, Marc, *Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects*, *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

Det problemet som denna studie kommer att fokusera på är om människors uppfattningar om brott skiljer sig beroende på bostadsområde, ålder och kön. Att människor har individuella uppfattningar om brott kan bero på ett flertal saker. Det kan till exempel bero på familj, samhället och bostadsområde. Problemet med det ovannämnda, som denna studie avser att fokusera på, är att människors individuella uppfattningar om brott kan resultera i att människor upplever oro och rädsla. Denna upplevda oro kan i sin tur leda till att människor upplever att de begränsas i sina vardagliga och sociala liv.

Utifrån de ovannämnda resonemangen blir det intressant att empiriskt undersöka den bilden människor har om våldsbrott i det svenska samhället. Andra studier har inte fokuserat på någon specifik plats och någon specifik typ av brott.

2. Studiens relevans och upplägg

Här ovan har forskningsproblemet och det som är av intresse för denna studie beskrivits. Vad är det som gör de ovannämnda resonemangen intressanta att fokusera på? Att fokusera på den bilden människor har om brott i det svenska samhället i två stadsdelar ger kunskaper om skillnaderna i den rådande uppfattningen människor har om brott beroende på området de bor i. En sådan studie ger även information om hur människor själva uppfattar att brottsrapporteringar har för betydelse för sina rådande uppfattningar om brott. Förutom detta ger en sådan studie även information om människors föreställningar om sina uppfattningar om brott har någon negativ inverkan på sina vardagliga och sociala liv. Ett exempel är om individen undviker vissa personer och platser. Att undersöka människors rådande uppfattningar om brott bidrar till samhället med viktiga kunskaper. Den utomvetenskapliga det vill säga samhällseliga relevansen kan sammanfattas på följande sätt:

Att tydliggöra om någon grupp i samhället upplever högre eller lägre nivå av otrygghet inom två specifika stadsdelar kan vara en bra grund för framtida förebyggande arbete. Att se vilka uppfattningar människor har om brott och om det finns personer som upplever högre nivå av rädsla samt har negativa uppfattningar om sin stadsdel, kan ge relevanta informationer för att den negativa uppfattningen och dess konsekvenser kan förhindras. Att studera människors befintliga uppfattningar om brott, bidrar till samhället även med fördjupade kunskaper om dessa uppfattningar har en betydelse för respondenternas vardagar, sociala liv och beteenden (till exempel om de undviker vissa platser, om de undviker att socialisera med vissa personer eller om de undviker att gå ut ensamma på natten). Det samma kan sägas för personer som upplever en trygghet i sin stadsdel. Att djupare undersöka vad människor upplever som tryggt i sina stadsdelar kan ge möjligheten att ta trygghets förstärkande åtgärder i de områden där människor inte upplever någon trygghet.

Den inomvetenskapliga relevansen av denna studie kan sammanfattas på följande sätt:

Inom den amerikanska forskningskontexten, har forskare studerat människors upplevda oro. Forskare har även fokuserat på människors uppfattningar om brottsrapporteringens betydelse för sina upplevda oro. Några exempel är studierna som är genomförda av Sarah Escholz, Ted Chiricos och Marc Gertz. En av Escholz m.fl. studies grundläggande teorier är att brottsrapporteringar innehåller representationer av personer som begår brott. Det samma kan sägas även för personer som blir offer för en kriminell handling. Escholz m.fl. största antagande är att brottsrapportering överför en representation av personer som begår brott respektive offer, tenderar brottsrapporteringar att innehålla stereotyper och beskrivningar av dessa personer. Om individen känner igen sig i mediernas beskrivningar av dessa personers utseende eller beteenden, kan det resultera i att personen blir mer rädd för att bli utsatt för brott.⁶ Människors upplevda oro kan i sin tur leda till undvikande av platser och personer.⁷ Forskarna undersöker detta genom att genomföra flertal enkätundersökningar. Forskarna har kartlagt respondenternas medieanvändning samt respondenternas upplevda oro och variationer i dessa. Därmed kunde forskarna dra slutsatser om vilka skillnader det finns hos respondenternas uppfattningar beroende på sin medieanvändning.

---

⁶ Escholz, Chiricos & Gertz, *Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects*, *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

⁷ Ibid., 365-367

Inom den svenska forskningskontexten, har studier fokuserat på storstaden Göteborg. Ett exempel är Gabriella Sandstigs studie. Sandstig hävdar att storstäder inom västvärlden löper större risk för att bli utsatta för hot och risker utifrån och avser därför att studera vilken upplevd otrygghet människor har. Dock har hon fokuserat på staden Göteborg som en helhet och har inte delat upp staden i områden. Hon har även fokuserat främst på hur brott i staden Göteborg representeras i brottsrapporteringar. Detta kopplar forskaren sedan till människors bilder och förståelser om hot och risker i samhället.⁸

Detta var ett exempel från det svenska forskningsfältet. Det ovannämnda har varit av intresse för forskare inom fältet. Jag kommer inte att applicera dessa resultat i denna studie. Den här studien avser inte att undersöka om de bilderna människor har om brott är stereotypiserade eller mediebaserade. Inom den svenska forskningskontexten finns det en lucka gällande jämförande analyser om skillnaden i uppfattningar mellan personer som bosätter sig i en stadsdel med flest antal anmälda brott per hundra tusen invånare respektive minst antal anmälda brott per hundra tusen invånare i Göteborg. Att undersöka människors uppfattningar på stadsdel nivå kommer att tillföra forskningsfältet med kunskap om människors uppfattningar om brott skiljer sig hos personer som bor i stadsdelar med flest antal anmälda brott per hundra tusen invånare respektive med minst antal anmälda brott per hundra tusen invånare.

Den här studien kommer att fokusera på människors upplevda rädsla och oro men också trygghet. Fokusen i den här studien kommer att vara på människors uppfattningar om brott och sina stadsdelar. Denna studie är inomvetenskaplig relevant, eftersom den kan ses som en pusselbit i forskningsfältet. Denna undersökning kommer att bidra forskningsfältet med den pusselbiten som handlar om människors uppfattningar om brott. Jag kommer dock inte att undersöka om den bilden människor har om brott är mediebaserad. Jag kommer att redogöra för det om det visar sig att människor själva uppfattar att medier har någon betydelse för dem. Tidigare studier har inte fokuserat på något specifikt område och tidigare studier har inte fokuserat på någon specifikt brottstyp. Denna studie avser att ge empirisk kunskap om vilka uppfattningar människor har om våldsbrott i Örgryte respektive Centrum.

Studien kommer att struktureras på följande sätt:

Först och främst kommer bakgrundsinformation och de mest betydelsefulla begreppen för studien att definieras. Sedan kommer det teoretiska ramverket och dess koppling till studien att tydliggöras. Inom denna del kommer studiens centrala teorier att sammanfattas. Därefter kommer all information om metod och urval att djupgående förklaras. Metod avsnittet kommer att vara detaljrik och deskriptiv. Efter detta kommer resultaten av intervjuerna att redogöras för. När detta har gjorts kommer resultaten att analyseras. Till sist kommer det att finnas en slutdiskussion där resultaten av undersökningen samt mina egna slutsatser sammanfattas.

---

⁸ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 21-22.

3. Syfte och frågeställningar

Utifrån de ovannämnda resonemangen och den inomvetenskapliga relevansen, kan ett syfte tydliggöras. Syftet med denna studie är att undersöka människors uppfattningar om brott i samhället det vill säga allmänt förekomst av brott i egna området. Specifikt studeras människors uppfattningar om personer som begår brott, om brott i sin stadsdel/ område, brottsfyllda platser och vilka brottstyper människor är mest rädda för att bli utsatta. Hur uppfattar människor att deras vardagliga och sociala liv begränsas på grund av sina upplevda oro för brott i sina respektive stadsdelar? Det samma gäller för om människors vardagliga liv begränsas på grund av sina uppfattningar om platser där det i större utsträckning förekommer brott. Ett ytterligare syfte är att redogöra för om respondenterna föreställer sig att det de läser om och tittar på i brottsrapporteringar har någon betydelse för deras upplevda oro för brott och den bilden de har om brott. En avgränsning kommer att göras till två stadsdelar i Göteborg. Den ena anses, utifrån statistiken, ha flest antal anmälda brott per hundrausen invånare och den andra minst antal anmälda brott per hundrausen invånare i Göteborg. De valda stadsdelarna är: Centrum som anses, utifrån statistiken, att ha flest antal anmälda brott per hundrausen invånare och Örgryte som anses, utifrån statistiken, ha minst antal anmälda brott per hundrausen invånare (se bilaga 1).

Utifrån det ovannämnda syftet anser jag nedanstående frågeställningar vara passande:

- Vilka förståelser och bilder har personerna om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott?
- Hur beskriver respondenterna sina uppfattningar om och oro för brott? Hur beskriver respondenterna sina uppfattningar om hur/om våldsbrottsrapporteringar påverkar deras föreställningar och uppfattningar om det ovannämnda?

4. Bakgrund

För att kunna tolka respondenternas uppfattningar om brott och deras egna föreställningar om brottsrapporteringens möjliga betydelse för dessa, bör vissa begrepp förtydligas. Inom detta avsnitt kommer betydelsefull bakgrundsinformation och begrepp att definieras. Avsikten med detta avsnitt är att hjälpa läsaren att ha en djupare kunskap om begreppen som kommer att användas upprepade gånger inom texten. Begreppen som anses vara grundläggande att ha djupare kunskaper om är: *medieeffekter, påverkan, brott, våldsbrott* och *offer*.

4.1 Medieeffekter och påverkan

Avsikten med detta avsnitt är att klargöra hur andra forskare har resonerat om människors uppfattningar om brott. Eftersom det finns föreställningar om att medier kan vara en viktig faktor för vilka uppfattningar människor har om brott, bör begreppen effekt och påverkan samt hur medier och medieinnehållet kan höja respektive minska människors upplevda oro beskrivas.

Genom åren har studier inom forskningsfältet enats kring en gemensam utgångspunkt vilket är att medier är informationskällan människor får sina bilder om samhället ifrån. En allmän definition av begreppen påverkan och effekt avser därför mediernas höjande/ minskande av människors rädsla/ oro i samhället men också att människor förändrar sina attityder beroende på det de läser om eller ser på i medier.⁹ Forskare har dock varit oense om hur den medieformade uppfattningen kan se ut hos olika grupper av människor.¹⁰

Hur har forskare förhållit sig till begreppen påverkan och medieeffekt och vad har de kommit fram till? Forskningen inom medie- och kommunikationsvetenskap kan delas upp i tre faser. De tre faserna vilka kommer att förtydligas nedan, kan uppdelas i ytterligare två kategorier. De sistnämnda kategorierna kan sammanfattas som kortsiktiga samt långsiktiga effekter av medier.

Först är det av vikt att beskriva de tre perioderna som har varit utmärkande inom forskningsområdets historia. Gemensam för alla tre faser är att det kan urskiljas en konsensus om teorin vilket indikerar att mediebudskapet kan höja, minska och bekräfta människors uppfattningar och oro. Det som dock skiljer sig mellan faserna är forskarnas uppfattningar om människors förhållningsätt till mediebudskapet.¹¹ De var inte eniga om samtliga människor tolkade medier på samma sätt eller inte. Det har inneburit att dessa studier har haft varierande fokus. Äldre studier har fokuserat främst på mediernas innehåll. Nyare studier fokuserar framför allt på hur människor tolkar mediernas budskap och inte mediernas innehåll. Det kan sammanfattas som att nyare studier tyder på att mediernas höjande av människors upplevda oro inte sker på ett oförmedlat sätt. Forskare menar att medier kan vara en del i det hela men att det även finns andra faktorer som också spelar in.

Här medföljer en detaljerad beskrivning av förändringen i effektforskningsfältet.

---

⁹ McQuail, *Mass communication theory*, 2005, 50-51, 453-454.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 53-54.

Under forskningsområdets tidiga år (ca trettiotalet) intresserade forskare sig för medieinnehållet och mediernas oförmedlade konsekvenser hos människor. Några exempel kan vara att forskare fokuserade på hur människor ändrar sina åsikter, beteenden och attityder, beroende av det de läser om och tittar på i tidningar och TV.¹² Några exempel kan vara att forskare ansåg att filmer med våldsamma innehåll kunde resultera i våldsamma beteenden hos barn.¹³ Med oförmedlad konsekvens menar forskare att det beteendet och den bilden människor hade var det samma som mediernas innehåll.¹⁴ Forskare på senare år övergav den befintliga tanken om att medier (utan någon förmedling) är den enda informationskällan som människor får sina bilder och uppfattningar om omvärlden från. Denna tidsepok har sin början vid ca 50- talet. Forskare började intressera sig för frågan *vad gör människor med medier?* det vill säga hur människor tolkar medieinnehållet. Forskare engagerade sig i att undersöka medier utifrån ett mottagarperspektiv istället för ett sändarperspektiv. Det skedde en förskjutning inom effektforskning från att undersöka hur medieinnehållet ser ut till att undersöka människors tolkningar av detsamma. En grundläggande forskningsfråga blev: är mediernas tilltänkta budskap det samma som mottagarens tolkningar av budskapet?¹⁵

Forskare började inse att människor är selektiva i vilken information de tar del av. Att människor väljer vilken information de vill ta del av samt funderingar om att människor kan tolka mediebudskapet individuellt ledde till en förändring hos forskares slutsatser och antaganden. Under denna tidsepok ansåg forskare att medier inte kan vara den enda betydelsefulla faktorn som gör att människor ser på samhället på ett visst sätt.¹⁶ Den sista och nuvarande perioden i forskningen avser sen 1900-talet och början av 2000-talet. Under denna tidsepok började forskare intressera sig för yttre faktorer (som tillsammans med brottsrapporteringen) kan ha betydelse för vilka slutgiltiga bilder människors har om samhället och brott. Några exempel är ålder, erfarenheter, bostadsområde, kön och personlighet. Forskare började intressera sig för vad de ovannämnda egenskaperna kan betyda för människors förståelser av omvärlden och tolkningar av mediebudskapen.¹⁷

Forskningsområdets utveckling kan även uppdelas i kategorierna a) forskning om mediernas kortsiktiga och b) forskning om mediernas långsiktiga konsekvenser för människors upplevda oro och uppfattningar om samhället. Vid den tidiga fasen ansåg forskare att medierna på ett oförmedlat och långsiktigt sätt höjde eller minskade människors rädsla/ oro för brott. Under effektforskningens senare år fokuserade forskare istället på hur brottsrapporteringar på ett kortsiktigt sätt gjorde att människors rädsla och oro för vissa platser och personer höjdes respektive minskades. Ett exempel är förstärkningsteorin, som innebär att när människor tittar på brottsrapporteringar bekräftas den rädslan eller tryggheten de upplever.¹⁸

I denna studie kommer det att inte vara fokus på någon specifik fas av forskningsområdet. I denna studie kommer inte fokusen vara på om den uppfattningen människor har om brott är mediebaserade eller inte. Det som är av intresse är att redogöra för hur respondenterna själva uppfattar vad det finns för förutsättningar för möjliga effekter av brottsrapporteringar.

---

¹² Gerbner, George, Cultural Indicators: The Case of Violence in Television Drama. *Journal of American Academy of Political and Social Science*, 1970, 388:4, 69.

¹³ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 69-70.

¹⁴ Ibid.,70

¹⁵ Hughes, Michael, The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching, *Journal of communication*, 1980, 48:27, 90-104.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 60-63.

Dessa begrepp anser jag är viktiga att redogöra för eftersom den hjälper mig att tolka respondenternas egna föreställningar om brottsrapporteringens påverkan/ effekt. Ett exempel på detta kan vara att respondenterna föreställer sig att brottsrapporteringar höjer eller minskar sina oro och trygghet.¹⁹ Dessa begrepp kan även användas för att tolka respondenternas föreställningar om brottsrapporteringar har några konsekvenser för vilka bilder de skapar hos sig själva om personer som begår brott, personer som blir utsatta för brott och brottsfyllda platser.

4.2 Brott och våldsbrott

För att kunna tolka respondenternas uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott, bör jag även förklara hur andra forskare har förhållit sig till begreppen *brott* och *våldsbrott*. Utöver detta kommer det även att tydliggöras hur de ovannämnda begreppen används i denna studie.

Begreppet brott är svårt att definiera. Ett sätt kan dock vara en gärning som enligt lagen har straff som påföljd. Handlingen får påföljder i form av böter eller fängelse. En sådan definition kan vara problematisk av vissa anledningar. Viktigaste problemet är att det är svårt att tydliggöra en linje mellan handlingar som enligt lagen bör få påföljder och handlingar som inte behöver straffas.²⁰ Att en handling får påföljder innebär i sin tur att handlingen enligt den svenska lagstiftningen har kriminaliserats. Genom att en handling kriminaliseras, det vill säga definierats som brott, kan framtida förbrytelser förhindras och förebyggas. Människor avskräcks från att begå brott på grund av konsekvenserna.²¹ Det är endast regeringen och riksdagen som har befogenhet att ge föreskrifter om brott.²² Vad innebär våldsbrott och vilka brott ingår i kategorin våldsbrott? I kategorin av våldsbrott ingår mord, dråp, misshandel med och utan dödlig utgång, våldtäkt inklusive grov våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, våld mot tjänsteman och rån (inklusive grov rån).²³

Det finns brott som sker bakom ”stängda dörrar” som inte anmäls till någon myndighet. Att ett brott inte lagförs kan påverka brottsstatistiken och göra den minde tillförlitlig. Detta kommer att finnas med i beaktningen för denna undersökning.²⁴ När brottsstatistiken i de ovannämnda stadsdelarna tolkas blir den dolda statistiken (även refereras som mörkertal) ett problem. Det går inte att ha en statistik över mörkertalet.

---

¹⁹ McQuail, *Mass communication theory*, 2005, 453- 455.

²⁰ Om brå, <http://www.bra.se/bra/om-bra.html>, brottsförebyggande rådet, senast uppdaterad 2013, hämtad 15 02 2013.

Brottsförebyggande rådet: Brottsförebyggande rådet har uppdrag av svenska regeringen. Brottsförebyggande rådet är en verksamhet där information, statistik och kunskap kring brottslighet redogörs. Brottsförebyggande rådets hemsida ger grundlig information om brottsstatistiken inom Sverige. De tillför bakgrunds information av brott i samhället vilket i sin tur hjälper myndigheter att ta åtgärder. Genom att göra detta hjälper brottsförebyggande rådet myndigheter att faktiskt ingripa där det verkligen behövs.

²¹ Henrik Tham & Hanns von Hofer, *Brott*, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/brott/136478>, Nationalencyklopedin, senast uppdaterad 2013, hämtad 20 03 2013.

²² Ibid.

²³ Brottsstatistik för stadsdelarna Centrum och Örgryte per hundratusen invånare, <http://statistik.bra.se/solwebb/action/anmalda/urval/sok>, brottsförebyggande rådet, hämtad 08 02 2013.

²⁴ Ibid.

Den dolda statistikens och mörkertalets omfattningar varierar beroende på området och brottets slag. Dock finns vissa faktorer som har betydelsen för människors benägenhet att anmäla brotten som sker i samhället.²⁵ En faktor som påverkar mörkertalet är människors upplevda oro för ett visst brott som sker i samhället. Ett exempel kan vara att när ett brott uppmärksammas av medier, ökar människors oro för de uppmärksammade brotten. Benägenheten att anmäla ett brott beror även på hur enkelt det är att upptäcka brottet.²⁶ Människor har även en tendens att i större utsträckning anmäla grövre våld än mindre brutala brott. Brotten som resulterar i allvarliga skador och brotten där vapen förekommer, anmäls i större utsträckning än ”mindre grova” brott.²⁷ Om individen upplever att ett brott är ett hot för den egna säkerheten, individen i större utsträckning anmäler det brottet. Ett exempel är våld som ingår i arbetslivet. Eftersom våldet inte upplevs som en personlig hot anmäls inte det samma utsträckning som brott som sker utanför arbetet. Detta kan exemplifieras med vakter och poliser. Även brotten som sker mellan främlingar anmäls i större utsträckning än brotten som sker mellan bekanta.²⁸

I denna studie används begreppet brott för att referera till handlingar som enligt den svenska lagen har påföljder. I denna studie kommer det att fokuseras på våldsbrott som är lagförda.²⁹ Begreppen brott och våldsbrott kommer i denna studie att användas för tolkning av respondenternas beskrivningar om sina uppfattningar om våldsbrott. Det är även av vikt att beskriva vad som menas med brottsrapportering. Med våldsbrottsrapportering avser jag mediernas (tidningar, radio, TV och internet) rapporteringar om brottsliga händelser vilka innehåller våld. Det kan sammanfattas som mediernas nyhetsrapportering om händelser som innehåller våldsbrott.

4.3 Brottsoffer

Här ovan har begreppen brott och våldsbrott beskrivits. Dessa begrepp får oss att fundera på beskrivningen av personer som möjligen blir utsatta för dessa brott. För att kunna tolka människors föreställningar och bilder om personer som blir utsatta för brott, bör det sammanfattas hur andra forskare har resonerat om detta begrepp. Ett ytterligare begrepp som anses vara centralt för denna studie är begreppet *brottsoffer*.

Det finns inte tydliga och specifika beskrivningar av personer vilka kan kategoriseras som brottsoffer. Forskare menar att det är situationen i den enskilda händelsen som avgör om någon kan kategoriseras som ”offer”.³⁰ Ett sätt att definiera begreppet brottsoffer kan dock vara en person som har blivit utsatt för brott, det vill säga utsatt för en kriminell handling. En ytterligare definition av begreppet kan vara personer i samhället som är utsatta och sårbara. De urtypiska brottsoffren kan till exempel vara kvinnor eller barn.³¹

---

²⁵ Mörkertal, <http://www.bra.se/bra/brott-statistik/morkertal-och-dold-brottslighet.html>, brottsförebyggande rådet, senast uppdaterad 2013, hämtad 10 04 2013.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ Carrabine, Eamonn, Iganski, Paul, Lee, Maggy, Plummer, Ken & South, Nigel. *Criminology a sociological introduction*. London: Routledge press, 2004, 114-116.

³¹ Offer, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/offer/274822>, Nationalencyklopedin, senast uppdaterad 2013, hämtad 20 03 2013.

Utifrån den ovanbeskrivna definitionen av offer, kan det även urskiljas en definition av kriminella personer. Kriminella personer kan beskrivas som personer som, i större utsträckning än andra, är benägna att begå brott. I sin tur blir någon offer till hans/ hennes handlingar.³² Forskare menar att vissa grupper av personer, i större utsträckning än andra, uppfattas av människor som kriminella. Några exempel som har redovisats i tidigare studier är att personer med "trevligt" och "godtyckligt" utseende inte uppfattas av människor som kriminella. Forskare menar att unga och medelålders män som är muskulösa och maskulina är mer vanliga att uppfattas av människor som kriminella.³³ Andra forskare menar att denna bild kan vara mediebaserad. Forskare menar att människor får en bild om personer som begår brott från det de ser och läser om i tidningar och TV.

Det bör dock poängteras att det finns kritik mot de ovannämnda definitionerna. Kritiken är att de ovannämnda definitionerna är beroende av kontextuella faktorer. I varje enskild fall kan variationer i definitionerna förekomma. Definitioner av brott, offer och personer som begår brott kan variera utifrån hur samhället ser ut. Definitionerna kan även variera utifrån brottets typ och framför allt mediernas representationer av dem.³⁴

Begreppet offer är betydelsefullt för denna studie. Eftersom respondenterna kommer att beskriva vilka personer de uppfattar som offer av våldsbrott i samhället. Denna studie kommer dock inte att fokusera på om den beskrivningen respondenterna ger om sina uppfattningar är mediebaserade eller inte. Begreppen kriminell, brott och offer kommer i denna studie att tillämpas i analysen om respondenternas föreställningar om personer som begår brott respektive blir offer för brott. Det är även väsentligt för denna studie att undersöka hur dessa uppfattningar hos respondenterna, i sin tur påverkar deras vardagliga och sociala liv. Ett exempel är att respondenterna undviker vissa platser/ personer med anledning av att de har en bild av att de platserna kan vara brottsfyllda vilket höjer sina rädsla/ oro.

---

³² Carrabine, Iganski, Lee, Plummer & South, *Criminology a sociological introduction*, 2004, 114-116.

³³ Ibid., 116

³⁴ Ibid., 116

5. Tidigare forskning

Hittills har jag förklarat denna studies syfte, frågeställningar och viktiga begreppen. Utifrån dessa blir det även intressant att ge exempel på hur andra forskare har studerat människors uppfattningar och vad de har kommit fram till. Detta avsnitt kommer att innehålla en överblick över tidigare studier inom forskningsområdet brottsrapportering och människors rädsla för brott och uppfattningar om brott. Vad tidigare studier inom forskningsområdet har i sina undersökningar fokuserat på kommer att beskrivas. Även syftet samt metoden av studierna skall nämnas. Slutligen kommer dessa studiers resultat att sammanfattas.

Jag kommer inte att dra slutsatser om kopplingen mellan medier och människors uppfattningar. Jag anser dock de nedan nämnda studierna viktiga med anledning av att 1: det finns föreställningar om att medier har en viss betydelse för vilka bilder människor skapar hos sig själva om brott som sker i samhället 2: även de nedan nämnda studierna till viss del ger en överblick över hur människors uppfattningar ser ut.

5.1 Brottsrapporteringar och människors förståelser

Människors uppfattningar om brott har studerats av flertal forskare. Dessa studier är genomförda med varierande bakgrunder och infallsvinklar. Forskningsområdet kan dock sammanfattas med att det präglas av två fokusområden. Ett befintligt fokusområde i dessa studier är att 1) undersöka medieinnehållet och hur beskrivningar av brotten ser ut i brottsrapporteringar 2) att studera konsekvenserna av mediernas innehåll från ett mottagarperspektiv. Med mottagarperspektiv menar forskare att studiens fokus är mottagaren, det vill säga den bilden människor får om brott genom det de läser om och tittar på i medier. Den bilden människor har om brott kan i sin tur resultera i förändringar i människors beteenden och attityder.³⁵ Det kommer här att ges exempel från både perspektiven.

Det finns flertal studier vilka har fokuserat på människors uppfattningar om brott. Ett exempel kan vara Susans J. Smiths studie, som har publicerats i *British journal of criminology*. Smiths studie baseras på följande antaganden och problematik: medier (brottsrapporteringar) är den grundläggande faktorn för spridningen av brottsnyheter till människor. Tillika innebär det att människor i samhället kan få tillgång till samma nyheter och beskrivningar av brott. En konsekvens av detta kan vara att människor har likartade förståelser om vilka platser som är osäkra och vilka personer de bör undvika.³⁶

Ett ytterligare grundantagande som Smiths studie baseras på, är att medier överför en skev bild av brott till människor (på vilket sätt medier uppnår detta kommer att förklaras längre fram). Forskaren menar att människors föreställningar om hur mycket brott det sker i samhället, är ur proportion med verkligheten. Människor, med hjälp av brottsrapporteringar, får en uppfattning om att samhället de lever i är en "ond plats". Vad som menas med "ond plats" är att människor får sig en bild av att det sker mer brott i verkligheten än vad det egentligen gör. I studien poängterar forskaren att det kan finnas andra faktorer förutom det människor läser om eller tittar på i brottsrapporteringar, som också kan ha konsekvenser för den slutgiltiga bilden människor har om brottsfyllda platser, personer som begår brott, personer som blir utsatta för brott och sina rädsla och oro.

---

³⁵ Smith, J. Susan, *Crime in the news*, *Oxford Journals*, 1984, 50:4, 210-230.

³⁶ *Ibid.*, 210-230

Smith menar att likheten mellan brottsplatsen i rapporteringen och det området individen bor i, är en bidragande faktor för individens upplevda rädsla för brott.³⁷ Därmed menar forskaren att hur personens bostadsområde ser ut kan vara en indikator för personens rädsla och oro för brott. Om området är slitet och stökigt upplever personen högre nivå av oro för att bli utsatt för brott. Om området personen bor i är välvårdad och inte stökigt får personen en känsla av trygghet.³⁸

Syftet med ovannämnda forskningsartikeln är att pröva tidigare teorier som har tagits fram i en tidigare studie. Forskaren menar att studiens syfte är att se om de forna teorierna kan utvecklas ytterligare.

Smiths studie är baserad på två varierande forskningsmetoder. Forskaren menar att i studien användes kvantitativa och kvalitativa metoder sammanflätade för att få fram det empiriska materialet. Den grundläggande empirin framtogs med hjälp av kvalitativa innehållsanalyser av ett urval av den lokala kvällstidningen. Resterande empirin framtogs med hjälp av kvantitativa enkätundersökningar. För enkätundersökningen kontaktades ca sexhundra personer. Av de sexhundra som kontaktades avstod tjugotre procent från att besvara enkäten. Några exempel på frågor som användes i enkäten är: Vad är du mest rädd för? Svartalternativen lydde: för att din bil skall bli stulen, för att bli mördad eller för att bli rånad. Respondenternas svar analyserades tillsammans med resultaten av innehållsanalysen av brottsrapporteringar samt respondenternas medieanvändning.³⁹

Resultaten av innehållsanalysen visar att medier ger större utrymme för vissa typer av brott än andra. Forskaren menar att medier därmed utelämnar vissa typer av brott ur representationen. Medier i större utsträckning uppmärksammar rån och misshandel där personer kommer till skada. Även om dessa typer av brott inte är lika framträdande i brottsstatistiken, får de större utrymme i tidningar. Detta leder i sin tur till att människor får en uppfattning om brott som överensstämmer med representationen i tidningarna. Forskaren menar att dessa uppfattningar kan vara att just de representerade brotten sker mer i samhället än andra typer av brott. Denna uppfattning människor har om brott behöver inte stämma överens med den egentliga brottsstatistiken.⁴⁰

Smith har kommit fram till att medier inte uppmärksammar brott där personer inte kommer till skada som till exempel större affärersrån. Forskaren menar att detta är fel med tanke på att denna typ av brott är mer framträdande i brottsstatistiken. Även om människor löper större risk för att bli utsatta för just den typen av brott, får den mindre utrymme i tidningen.⁴¹ Forskaren menar att anledningen till mediernas uteslutande är brottens mindre dramatiska karaktär. Berättelsen om brotten där personer kommer till skada är mer dramatiska. Med anledning av detta väljer medier att ge större utrymme för dessa typer av brott och därmed utelämnar andra brottstyper ur innehållet.⁴²

Resultaten av undersökningen i forskningsartikeln belyser ett antal betydelsefulla teorier om människors uppfattningar om brott. Det första resultatet av studien visar att människor har specifika uppfattningar om brott som sker i samhället och vilket brott de anser är den viktigaste i dagens samhälle. Smith menar att dessa uppfattningar är i direkt korrelation med de brotten som brottsrapporteringar i större utsträckning fokuserar på.

---

³⁷ Ibid., 215

³⁸ Ibid., 212-217

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid., 215

⁴¹ Ibid., 216

⁴² Ibid., 218

Det andra resultatet indikerar att personer som påstår att de endast tar del av lokala brottsrapporteringar tenderar att vara mer oroliga för att bli utsatta för personligt våld eller misshandel än personer som läser om brott som sker i avlägsna platser. Forskaren menar att detta är ett resultat av att brottsrapporteringar sätter dylika brottstyper i centrum.⁴³

Det tredje resultatet i Smiths studie indikerar att människor även har stereotypiserade uppfattningar om personer som begår brott. Forskaren menar att människors riskundvikande beteenden baseras på brottsrapporteringens överförda bilder om personer som begår brott. Människors stereotypiserade bild av personer som begår brott skapas med hjälp av medier. Forskaren menar att detta är möjligt genom den tidigare beskrivna överrepresentationen och partiskheten i brottsrapporteringar. Med Överrepresentation och partiskhet avses mediernas val av vad som skall tas med i rapporteringen och vad som skall utelämnas helt ur representationen.⁴⁴

Forskaren menar i sin studie att människors uppfattningar om brott också kan vara kopplade till staden och bostadsområdet individen bor i. Studien visar att personer som bor i ett slitet och ovårdad område tenderar att ha en högre nivå av oro för att bli utsatta för brott. Om personen inte känner sig trygg i sitt bostadsområde tolkar personen brottsrapporteringen som en validering för situationen i det egna bostadsområdet. Om människor har negativa uppfattningar om sitt bostadsområde, med hjälp av brottsrapportering, bekräftas dessa uppfattningar. Om människor har positiva uppfattningar om sitt bostadsområde även dessa uppfattningar verifieras/ förstärks genom brottsrapporteringar. En vanlig påföljd är att människor upplever en högre nivå av oro för att bli utsatta för brott. Det motsatta kan sägas om personen trivs i området han/ hon bor i.⁴⁵

Som en sammanfattning av studien menar forskaren att människor är rädda för att bli utsatta för de brotten som brottsrapporteringar i högre utsträckning presenterar. Forskaren menar att våld mot individen och misshandel är de brotten som har uppmärksamast mest av de undersökta brottsrapporteringarna. Forskaren menar att de brotten som är återkommande i medier är de brotten som människor föreställer sig att det sker mest av i samhället. Forskaren menar att detta kan kopplas till mediernas partiskhet. Att medier partiskt överrepresenterar vissa typer av brott kan i sin tur leda till förutfattade meningar hos människor om vilka brott som sker i samhället.⁴⁶

I den här studien kommer människors befintliga uppfattningar om brott att undersökas med empiri från Sverige/ Göteborg. Studierna kommer att skilja sig på ett antal avseenden. Jag kommer inte att fokusera på eller uttala mig om respondenternas bilder om brott är mediebaseade. Denna studie kommer att fokusera på en stadsdel med flest antal anmälda brott per hundrausen invånare och en stadsdel med minst antal anmälda brott per hundrausen invånare. Det är även av intresse att redogöra för om människors uppfattningar om brott i sina stadsdelar skiljer sig beroende på kön, ålder och bostadsområde.

5.2 Medier och rädsla/ oro

Ett ytterligare exempel på en studie med fokus på människors upplevda oro är en nyare studie genomförd av Steven Kohm, Courtney Lindberg, Michael Weinrath och Tara O'Connor Shelley.

---

⁴³ Ibid., 291

⁴⁴ Ibid., 291-293

⁴⁵ Ibid., 292-293

⁴⁶ Ibid., 292-293

Studien fokuserar på betydelsen av olika nyhetsmedier (internet, TV, tidningar) på universitetsstudenters upplevda oro och rädsla för brott.⁴⁷ Syftet med Kohm m.fl. studie är att undersöka om universitetets studenter upplever högre eller mindre oro efter att de har tittat på och läst om brottsrapporteringar. Kohm m.fl. vill även undersöka om detta skiljer sig utifrån vilka medier människor tar del av (tidningar, TV, internet). Kohm m.fl. har valt att fokusera på två specifika länder Kanada och USA.⁴⁸

Studiens metod av datainsamling består av kvantitativa enkätundersökningar. Enkäten innehåller frågor där svaren består av siffror mellan noll till tio. Noll innebär att frågan inte överensstämmer med respondentens egna uppfattningar. Tio innebär att frågan överensstämmer helt med respondentens eget tycke. Ett exempel är frågan om respondentens primära nyhetskälla. Olika alternativ har getts till respondenterna anseende sina primära informationskällor. Några exempel är TV, radio, Tidning och internet där respondenterna skall betygsätta alternativen med en siffra från noll till tio. Det mediet som respondenten betygsätter med siffran tio är respondentens primära nyhetskälla.

Studiens teoretiska ram baseras på ett antal antaganden. Studiens grundantaganden kommer här att redogöras för. Det första teoretiska antagandet studien baseras på är att rädsla kan ha en försvagande effekt på människor. Vad som menas med detta är att rädslan människor har för brott kan få socialt negativa konsekvenser. Forskarna menar att rädsla för brott kan resultera i att människor tar avstånd från saker i sina vardagar. Att människor tar avstånd från saker i sina liv på grund av sina rädsla begränsar även människors rörlighet. Att människor begränsas i sin frihet innebär i sin tur även att människors sociala liv begränsas.⁴⁹

I studien definieras begreppet *rädsla* utifrån flera perspektiv. Forskarna menar att människors rädsla för brott är parallella med människors uppskattning om sannolikheten att bli utsatta för brott. Ett annat perspektiv är att forskarna definierar rädsla även som ett sinnestillstånd hos människor av osäkerhet och oro. Rädsla definieras av forskarna även som en handling. Med handling menas hur människor, utifrån sina uppfattningar om sannolikheten att utsättas för brott, reagerar eller tar åtgärder i sina liv.⁵⁰

Ett annat teoretiskt ramverk vilket studien grundas på kan sammanfattas på följande sätt: Forskarna menar att det har genomförts flertal studier inom forskningsområdet. Kohm m.fl. menar att tidigare studier har kommit fram till att mediernas innehåll inte kan vara den enda faktorn som höjer människors upplevda rädsla och oro för brott. Forskarna poängterar i studien att människor väljer själva den brottsrapportering som de vill läsa om eller titta på. Med anledning av att människor väljer att läsa om den typen av brottsrapportering som de kan någonting om eller är redan oroliga för, förstärks inte den rädslan människor har för brott.⁵¹ Forskarna poängterar att medier endast verifierar de uppfattningar allmänheten har om brott och inte förstärker. Det finns dock studier som har kommit fram till motsägande resultat exempelvis Escholz m.fl. studie som tidigare nämnts. Kohm m.fl. menar att bakgrundsfaktorer som ålder och bostadsområde har stor betydelse för allmänhetens upplevda oro och rädsla för brott.

---

⁴⁷ Kohm, A. Steven, Waid- Lindberg, A. Cortney, Weinrath, Michael & Tara O'Connor, Shelley, the Impact of Media on Fear of Crime among University Students: A Cross-National Comparison, *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 2012, 54:1, 67-100.

⁴⁸ Ibid., 68-69

⁴⁹ Ibid., 69

⁵⁰ Ibid., 69-70

⁵¹ Ibid.

Kohm m.fl. menar att tidigare studier har kommit fram till att lokala nyheter har stor betydelse för allmänhetens upplevda rädsla för att bli utsatta för brott. När personen läser en brottsrapportering som har skett i den omedelbara närheten höjs allmänhetens upplevda rädsla och oro för brott.⁵²

Ett ytterligare syfte med Kohm m.fl. studie är att vidare utveckla de teorier som de nämner i sin studie. Kohm m.fl. studier nya vinkel på forskningsområdet är att det är fokus på ett antal universitetsstudenter i två länder (USA och Kanada). Forskningsfältet vidareutvecklas genom att studien undersöker mediernas och brottsrapporteringens betydelse för studenters rädsla och oro för brott. Forskarna menar att studien är en början på en ny forskningsvinkel inom fältet rädsla och oro för brott. Forskarna menar att denna studie bidrar även till forskningsområdet rädsla och oro med medieperspektivet. Kohm m.fl. menar även att denna studie bidrar till forskningsfältets utveckling genom att utföra studien på en internationell nivå. Utöver detta fokuserar studien även på alla typer av nya medier som radio, TV och tidningar. Genom att göra detta bidrar studien till forskningsfältet med mer kunskap. Den nya kunskapen avser olika mediers höjande eller minskande av människors rädsla för brott.⁵³

Kohm m.fl. har kommit fram till flertal intressanta resultat. Studien visar att universitetsstudenters rädsla för brott skiljer sig mycket mellan länderna. Studien visar att studenter i Kanada upplever högre nivå av rädsla för att bli utsatta för våldsbrott än studenter i USA. Studenter i USA upplever en högre nivå av rädsla för brott mot personliga ägodelar. Det vill säga upplever studenter i USA en högre nivå av rädsla för brott som stöld, rån och inbrott. De brotten som studenterna i USA upplever högre nivå av rädsla för, behöver inte nödvändigtvis innehålla våld.⁵⁴ Kohm m.fl. anser att de studenter i undersökning som bor i Kanada upplever en högre nivå av rädsla för brott som innehåller våld än stöld av personliga ägodelar. Ett exempel på dessa våldsamma brott kan vara misshandel.⁵⁵

Forskarna har även kommit fram till att de inte kan uttala sig om den upplevda oron är i direkt korrelation till respondenternas medieanvändningar. Forskarna menar att det finns andra faktorer i samhället som också är viktiga för respondenternas upplevda oro. Forskarna menar att studenternas rädsla för brott kan även vara kopplade till det området de bor i. Forskarna anser att situationen i området studenterna bor i kan vara en viktig avgörande faktor för vilka uppfattningar studenterna har om brott och den oron de upplever. Forskarna menar att en stor del av studenterna som bor i Kanada, bor i ett campus som finns i ett område med hög nivå av anmälda brott. Detta har i sin tur betydelse för studenternas rädsla för att bli utsatta för våldsbrott. Studenterna tolkar brottsligheten i området som en indikator för att även de kan bli utsatta för någon typ av våldsbrott. Denna upplevda oro affirmeras genom brottsrapporteringar som handlar om området. Forskarna konstaterar också att mediet TV har större betydelse för studenternas rädsla för att utsättas för brott än till exempel internet.⁵⁶

Det finns dock ett flertal skillnader mellan den ovannämnda studien och min studie. Den här studien kommer inte att endast fokusera på människors rädsla och oro för att bli utsatta för brott. Fokusen är inte heller endast universitetsstudenter. I denna studie kommer det att vara större fokus på respondenternas uppfattningar om brott. Dessa uppfattningar avser respondenternas uppfattningar om personer som begår brott och brottsfyllda platser samt personer som blir utsatta för brott.

---

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

Det kommer även att vara fokus på människors upplevda trygghet och otrygghet i sina respektive stadsdelar. Det kommer även att redogöras för om respondenterna själva har föreställningar om att medier förstärker/affirmerar sina uppfattningar om och oro för brott i sina stadsdelar. Dock kommer min studie att fokusera på empiri från Sverige med respondenter som bor i Sverige och konsumerar svenska medier. Dessutom kommer min studie att fokusera på två specifika stadsdelar med varierande brottsstatistik.

5.3 Brott och medier inom svensk forskningskontext

Efter att ha gett exempel på undersökningar om människors uppfattningar om brott och upplevda oro från den amerikanska forskningskontexten, är det även viktigt att ge exempel på undersökningar från den svenska forskningskontexten. Studierna har varierat i avseende på metod, perspektiv och resultat. Inom den svenska forskningskontexten finns det dock inte många studier som har fokuserat på människors uppfattningar om brott och föreställningar om vilka bilder, utifrån det de läser om och tittar på i brottsrapporteringar, de skapar hos sig själva om brott som sker i samhället.

Det finns flertal studier inom den svenska forskningskontexten som har ett sändarperspektiv där fokusen är på den överförda bilden istället för människors uppfattningar. Ett exempel är en studie genomförd av Ester Pollack. Pollack är en doktorand i medie- och kommunikationsvetenskap i Stockholms universitet. I sin doktorsavhandling genomför Pollack en övergripande studie om brott och medier. Pollacks studie kan ses som ett exempel på hur brott har representeras i medier inom den svenska kontexten.⁵⁷

Syftet med Pollacks studie är att beskriva representationen av brott i svenska medier. Specifikt avser Pollack med sin studie att ge en överblick över hur samspelet mellan medier och brott har sett ut genom åren. Några av studiens grundläggande frågor är hur representeras brottslighet i svenska medier? hur har samspelet mellan svensk journalistik och brott samt samhällets betydelse för dessa sett ut? En av studiens centrala frågor är hur representeras ungdomsbrottsligheten i medier? Forskaren har avgränsat sig till åren 1955, 1975 och 1995. Detta innebär tillika att forskaren även vill se om det har skett en förändring i mediernas representation av brott och ungdomsbrottslighet.⁵⁸

Pollacks studie har en kvalitativ metodisk ansats. Undersökningsobjekten i studien är medietexter som till exempel brottsrapporteringar i tidningar. Forskaren har dock inte uttalat sig tydligt om just vilket brott som är mest intressant för sin studie. Pollack har endast uttryckt att ungdomsbrottslighet är en av de sakerna som hon anser är intressant. Forskaren har även undersökt icke- mediala texter som politiska dokument och statliga utredningar. Jag kommer dock inte att gå in på resultaten av de icke- mediala dokumenten. Forskaren har inte tydligt återgett hur många tidningar respektive dokument som kommer att användas i undersökningen.⁵⁹

Undersökningen avser att pröva och vidareutveckla tidigare teorier och studier inom forskningsområdet. Studien har inte generaliserande ansats. Med sin studie avser Pollack att bidra till forskningsfältet medier och brott med empirisk data från svenska medier. Studien grundar sig på kvalitativa innehållsanalyser av de utvalda texterna.

---

⁵⁷ Ibid., 31

⁵⁸ Ibid., 60-61

⁵⁹ Ibid., 306

Forskaren menar att innehållsanalyser har varit utsatta för kritik. Detta med anledning av att sådana studier vanligen inte uppmärksammar människors perceptioner.⁶⁰ Inom Pollacks studie belyses andra grundläggande studier som har formgett forskningsfältet medier och brott. Forskaren refererar till en tidigare studie vilket är även av intresse för denna studie om människors uppfattningar om brott. Pollack menar att den tidigare studien som återges är inte av vikt för Pollacks egen studie. Jag väljer dock att återge den tidigare studien här på grund av att den är av intresse när människors uppfattningar om brott undersöks.⁶¹ I sin studie refererar Pollack till en annan forskare vid namn Gunilla Jarlbro. Pollack menar att Jarlbros studie har visat att människor uppfattar våld och övergrepp vara en hög riskfaktor för sina liv. Pollack menar att de flesta av respondenterna uppfattade våldsfilmerna som en utlösande faktor för våld i samhället.⁶²

Pollacks studie baseras på ett antal tidigare studier och teorier, vilka forskaren genom studien avser att vidareutveckla och bepröva. Några exempel på antaganden som Pollacks studie baseras på är att samhället och medier samspelar med varandra. Medier kan ses som en problemskapande faktor i samhället, vilket förstärker människors uppfattningar om att ett visst brott är ett stort problem i samhället. Den bilden människor har om att ett visst brott är ett samhällsligt problem, stämmer inte överens med den egentliga brottsstatistiken. Ett annat grundantagande i Pollacks studie är att det har skett en förändring av representationen och innehållet i brottsrapporteringar. Pollack menar att tidigare studier har kommit fram till att efter mitten av 1900-talet har det skett en förändring i brottsrapporteringar. Denna förändring är att det numera är inte endast bevakningen av personer som begår brott vilka jagas och fångas som står i fokus av innehållet i brottsrapporteringar. Efter mitten av 1900-talet är det även offret som står i fokus i innehållet av brottsrapporteringar.⁶³

Vad har studien kommit fram till? Pollack har återfunnit att brottsoffren beskrivs mer i brottsrapporteringar som har skrivits efter 1900-talet. Forskaren har kommit fram till att den mest återkommande representation i medietexter året 1955 är ungdomar och ungdomsbrottslighet. Detta kan ses som en återspeglning av hur samhället ser ut och den ökande ungdomsbrottsligheten i samhället. År nittonhundra femtiofem är det större fokus på samhället som en formgivande faktor för brott. I sin studie menar Pollack att samhällsstrukturer är en drivande faktor för ungdomsbrottsligheten i samhället. Året 1975 finner forskaren att diskursen i brottsrapporteringar har förändrats jämfört med år 1955. Forskaren finner att år 1975 till skillnad från 1955 har medier en kritisk framtoning mot brott. De texter forskaren har analyserat för året 1975 visar att det framkommer mer än tidigare, ifrågasättande innehåll om brott och politiken kring det.

Medietexter som handlar om brott året 1975 ifrågasätter kriminalvården och menar att det finns brister.⁶⁴ Forskaren finner att året 1975 är gängrelaterade brott den mest återkommande representationen i brottsrapporteringar. Pollack menar även att året 1975 är offrens situation mycket mer återkommande i de undersökta texterna. Vad gäller medietexter året 1955 menar forskaren att brottsligheten representeras som ett samhällsligt problem. Brott i samhället representeras av medier på ett dramatiskt sätt.

---

⁶⁰ Ibid., 311

⁶¹ Jarlbro 1996 citerad i Pollack, *En studie i medier och brott*, 2001, 53.

⁶² Ibid., 52-53

⁶³ Ibid., 311

⁶⁴ Ibid., 312

Diskursen som råder i texterna året 1955 är att de innefattar representationen av ondska, undergång, brottsliga gäng och ett förfallet samhällsstruktur. Året 1955 innefattar texterna representationer av ett samhälle med hög brottslighet och brutalitet, vilket inte stämmer överens med verkligheten. Året 1955 finner forskaren att de undersökta medietexterna även innehåller representationer av personer som begår brott. De mest återkommande representationerna i rapport om brott i medier av personer som begår brott är ligor, biltjuvar och personer som rymmer från fängelset.⁶⁵ Året 1975 förändras dock representationen av personer som begår brott. Året 1975 representerar medier ungdomar som personer som begår brotten. Dessa representeras som utsatta för orättvisa samhälleliga omständigheter. Dessa sociala omständigheter har drivit de till att begå dessa brott. Representation av förorter som platser där det begås mycket brott blir också framträdande i de undersökta brottsrapporteringarna.⁶⁶

Vad gäller år 1995 anser forskaren att det är större fokus på brottsoffren än personerna som begår brotten. Det återkommer djupare beskrivningar och representationer av brottsoffrens situation mer än representationer av personen som har begått brottet.⁶⁷ Samhället är i fokus i de undersökta medietexterna även året 1995. Ungdomsgängen representeras som det största hotet mot samhället. Bilden av förorter som brottsfyllda och ungdomsbrottslighet i förorter är återkommande. En annan återkommande representation i texterna året 1955 är beskrivningar av offrets lidande. Som en sammanfattning menar forskaren att oavsett årtal, återspeglar medier samhällets dåvarande situation.⁶⁸

Även om de ovannämnda resultaten inte kommer att prövas eller tillämpas i denna studie, är det intressant att få en inblick i hur forskningen ser ut från ett sändarperspektiv. Det som skiljer sig är att denna studie fokuserar inte på representationen av brott i medier. Denna studie fokuserar istället på den bilden människor har om brott och samhället. Pollacks studie fokuserar inte på någon specifik typ av brott men denna studie fokuserar på våldsbrott. Pollack fokuserar inte på någon specifik plats. Den här studien fokuserar på Göteborg och stadsdelarna Centrum och Örgryte.

---

⁶⁵ Ibid.,312

⁶⁶ Ibid., 313

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

6. Teoretiskt ramverk

Denna studie avser även att redogöra för om vilka föreställningar människors har om konsekvenserna av det de läser om och tittar på i brottsrapporteringar, för den bilden de har om brott och sina upplevda oro. Därav anser jag att det är viktigt att beskriva de teorier som andra forskare har kommit fram till avseende människors uppfattningar om brott.

Det finns föreställningar om att medier kan höja och minska människors upplevda oro. Mediernas betydelse för människors oro och uppfattningar är ett välgrundat forskningsområde. Redan tidigt under 1900- talet började forskare intressera sig för vilka konsekvenser medier kan ha för den bilden människor har om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott samt för sina upplevda oro och trygghet. Den tidiga forskningen fokuserade främst på barn och ungdomar. Under denna tidsepok intresserade forskare sig för vilka konsekvenser dåtidens våldsfyllda medier, kunde få hos barn och ungdomar. Sedan dess men speciellt under 70-talet har forskningsområdet etablerats och flertal studier har genomförts inom området.

Här är några av de centrala teorierna som genom åren har utvecklats inom forskningen. Jag kommer inte att undersöka någon kausal koppling mellan människors uppfattningar och medier. Dock anser jag dessa teorier vara av vikt, eftersom som det tidigare har nämnts, finns det föreställningar om att medier kan höja och minska människors upplevda oro och rädsla och leda till föreställningar om att vissa platser är mer osäkra än andra och vissa typer av personer är mer osäkra än andra. Det teoretiska ram som utgör denna studie kommer att återknytas till analys avsnittet. Det teoretiska ram och paradigmet som utgör den här studien är av stor vikt för de möjliga resultatet och analysen som i senare del kommer att kartläggas.

6.1 Rädsla och oro för brott

Eftersom denna studie avser att tolka respondenternas föreställningar om sina upplevda oro för brott, vad det finns för teorier inom området som är framtagna av andra forskare bör förtydligas. Först och främst är det av stor vikt för denna studie att definiera begreppet rädsla. När begreppet definieras kommer resultaten av studier i området att redogöras för. Sedan kommer begreppets koppling till denna studie att förtydligas.

Hur definieras begreppet rädsla? Vilka varierande perspektiv kan det urskiljas?

Definitionerna av rädsla och rädsla för brott kan delas upp i två olika perspektiv. Det första perspektivet definierar människors rädsla som en föreställning hos dem.⁶⁹ Rädsla enligt det första perspektivet anses vara en känsla av att en person känner fruktan och bävar för någonting. Flertal saker kan ha inverkan på varför och vad personen känner oro och rädsla för. Några exemplar kan vara sociala faktorer, bostadsområde, ålder och kön. Enligt det första perspektivet anses rädsla och oro ett mentalt tillstånd hos människor. Det kan även ses som en uppfattning hos människor av att de bör akta sig för någonting. En uppfattning hos människor om att någonting kan vara potentiellt skadligt för individen.⁷⁰

Det andra perspektivet fokuserar på begreppet rädsla utifrån de konsekvenser det får för människors handlingar.

---

⁶⁹ Carrabine, Eamonn. *Crime, culture and the media*. Cambridge UK: Polity press, 2008, 39.

⁷⁰ Ibid., 39

Rädsla anses inom det förstnämnda perspektivet vara psykologiskt betingad.⁷¹ Enligt det förstnämnda perspektivet anses rädsla vara ett psykologiskt tillstånd av att befara någonting. Det andra perspektivet på begreppet rädsla och oro tar avstånd från definitionen av rädsla som ett psykologiskt tillstånd vilket finns i varje individs föreställningsvärld. Istället anser det andra perspektivet att rädsla kan vara dubbelsidigt. I den bemärkelsen att när människor föreställer sig att någonting är potentiellt skadligt får det även uttryck i människors handlingar. Några exempel kan vara att människor undviker vissa platser och personer.⁷² Till skillnad från det förstnämnda perspektivet fokuserar det andra perspektivet på dessa specifika handlingar. Dessa handlingar ses av forskare som konsekvenser av människors upplevda oro för brott.⁷³ Forskare menar att den oron och rädslan människor upplever kan vara en konsekvens av den bilden brottsrapporteringar överför till människor. Några exempel som forskare har tydliggjort kommer här att beskrivas. Det förstnämnda perspektivet baseras på det faktum att medier som till exempel brottsrapporteringar förser allmänheten med dygnet runt nyheter. I dagens samhälle är vi omgivna av medier som innehåller dramatik, katastrofer och kriser. Därför menar forskare att detta får konsekvenser för allmänhetens uppfattningar om samhället.⁷⁴ Den tydligaste konsekvensen är att brottsrapporteringar kan resultera i att människor får en bild av samhället som osäkert.

Brottsrapporteringar, genom att överföra bilder om vilka platser är mer riskfyllda, förvränger allmänhetens uppfattningar om brott. Allmänhetens föreställningar om riskfyllda platser kan vara skeva med anledning av att den uppfattningen medier bekräftar hos allmänheten behöver inte vara en "korrekt" uppfattning. Kort sammanfattad kan det komma att betyda att den plats som människor uppfattar som riskfyllda, vilket genom brottsrapporteringar bekräftas, behöver egentligen inte vara riskfyllda. Brottsrapporteringens effekt på allmänhetens föreställningar om brott resulterar i att allmänhetens rädsla och oro för att bli utsatta för brott höjs eller minskas.⁷⁵

Det andra perspektivet tar avstånd från människors föreställningar. Det andra perspektivet tar istället hänsyn till vilka konsekvenser människors rädsla och oro har för människors vardagliga handlingar.⁷⁶ Dessa ovannämnda handlingar kan sammanfattas som att för hög nivå av rädsla för brott hos människor leder till begränsningar i vardagen. Till exempel kan för hög nivå av rädsla hos människor leda till att människor undviker vissa platser och personer.⁷⁷ Flertal studier konkluderar att medier överför en bild av samhället som inte stämmer överens med brottsstatistiken.⁷⁸ Med anledning av att medier endast väljer att representera dramatiska brott kan den bilden medier överför av samhället vara ett samhälle som är brottsfyllt. Detta är även giltigt för brottsrapporteringens representationer av brott. Den skeva uppfattningen människor har om brott skapar i sin tur en hög nivå av oro och rädsla hos människor.⁷⁹

---

⁷¹ Ibid., 39-40

⁷² Ditton, Jason, Farrall, Stephen, Gilchrist, Elisabeth & Bannister, John, From imitation to Intimidation, *Journal of British criminology*, 2004, 44: 4, 595-610.

⁷³ Ibid., 595-596

⁷⁴ Carrabine, *Crime, culture and the media*, 2008, 39-40.

⁷⁵ Ditton, Farrall, Gilchrist, & Bannister, from imitation to intimidation, *Journal of British criminology*, 2004, 44:4, 595-610.

⁷⁶ Carrabine, *Crime, culture and the media*, 2008, 39-40.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ditton, Farrall, Gilchrist & Bannister, From imitation to intimidation, *Journal of British criminology*, 2004, 44:4, 595-610.

⁷⁹ Ibid.

Rädsla för brott är en teori som bygger på antagandet om att medier på ett oförmedlat sätt höjer eller minskar människors oro för brott. Detta snäva synsätt forskare hade på medier har av nyare studier motbevisats.⁸⁰ Både nya och äldre studier enas om att människor till viss del får sina bilder och uppfattningar om samhället och brott från medier. Med detta menas att brottsrapporteringar höjer eller minskar nivån av redan befintliga rädsla och oro människor har för brott. Skillnaden mellan nyare och äldre studier är att den sistnämnda anser att det inte finns andra medlande faktorer än medier. Nyare studier indikerar dock att människor genom brottsrapporteringar tillsammans med andra samhällsliga faktorer får en bild av vart hotet och riskerna för brott finns i samhället.⁸¹ Även bakgrund, samhället, ålder och boende är betydelsefull för den slutgiltiga uppfattningen människor har om samhället. Därav anser forskare inte längre att det är oförmedlat. De förutsättningar som krävs enligt forskningen för att det skall kunna bli några effekter är att personerna skall ta del av brottsrapporteringar mer än andra i samhället. Dock finns det åtskiljande åsikter bland forskare om vilka som tar mest del av mediernas höjande av människors rädsla för brott. Ett perspektiv är att när människor känner igen sig i det som representeras av brottsrapporteringar, höjs människors rädsla till en ohälsosamt och överdrivet nivå.

Ett ytterligare perspektiv på rädsla är utifrån människors tidigare upplevelser av brott. Personer vilka inte har direkta erfarenheter av brott får sina informationer och bilder om brott genom brottsrapporteringar. Dessa personer tenderar att vara mer rädda för att bli utsatta för brott än andra personer i samhället.⁸² Ett ytterligare sätt medier höjer eller minskar människors rädsla för brott är utifrån stadsdelen och bostadsområdet individen bor i. Vad som menas är att människors rädsla för brott kan variera utifrån var personen bor. Människor tolkar brottsrapporteringar utifrån sin egen stadsdel. Om personen bor i en stadsdel eller ett område vilket är långt ifrån den representerade platsen kan det leda till minskad nivå av rädsla och oro hos personen. Om den representerade brottsplatsen är nära eller lik den stadsdelen personen bor i blir rädslan och oron för att bli utsatt för brott högre.⁸³

Inom denna teori delar forskare människor i två olika grupper. Den första gruppen refereras av forskare som *light Viewers*. Denna grupp avser människor vilka inte tittar på brottsrapporteringar i lika hög grad som andra. Den andra gruppen i människor definieras av forskare som *Heavy Viewers*. Denna grupp avser människor som tittar på brottsrapporteringar i högre nivå än andra personer. Forskare utifrån denna teori har kommit fram till slutsatsen att de som tittar på brottsrapporteringar i högre nivå än andra (*Heavy Viewers*), kan ha föreställningar om att samhället är brottsfyllt och därmed upplever högre nivå av oro. Därmed menar forskare att de personer som tittar på brottsrapporteringar i högre nivå än andra har mindre tillit för andra människor i sin omgivning. Detta relaterar forskare till att dessa personer upplever det som att det sker mycket brott i samhället. Att dessa personer misstror sin omgivning resulterar i att de är mer rädda och oroliga för att bli utsatta för brott. Således menar forskaren att om människor känner för hög nivå av rädsla kan det leda till ett begränsat socialt liv där allmänheten undviker vissa platser respektive personer.⁸⁴

---

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 62.

⁸² Escholz, Chiricos & Gertz, *Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects*, *Journal of British criminology*, 1997 44: 4, 344- 345.

⁸³ Ibid., 345

⁸⁴ Ibid., 345

Inom teorin om rädsla för brott har studier även visat att personer som bor i områden där det är flest antal anmälda brott per hundrausen invånare, som dessutom är *heavy viewers*, tenderar att vara mer rädda för att bli utsatta för brott. Ett motsatt resultat har visats om personer som bor i områden med minst antal anmälda brott per hundrausen invånare. Personer som bor i områden med minst antal anmälda brott per hundrausen invånare som dessutom är *light viewers*, anser inte att brottsrapporteringen har någon betydelse för just sin oro och rädsla.⁸⁵

En ytterligare faktor som bidrar till brottsrapporteringens höjande/ minskande av människors rädsla för brott är beroende på människors tidigare erfarenheter av brott. Detta innebär att människor vilka har varit utsatta för brott har en befintlig oro för att möjligen bli utsatta igen. Denna oro kan med hjälp av brottsrapporteringar förstärkas och bekräftas. Dock finns det motsägelser inom forskningsfältet. En annan forskare menar att personer vilka inte har varit utsatta för brott i verkligheten får sina uppfattningar om brott genom medier. Den överförda bilden anses vara snedvriden. Med anledning av detta kan avsaknaden av tidigare erfarenheter likaväl leda till högre nivå av rädsla.⁸⁶ Forskare menar att den rädslan människor upplever kan också resultera i att människor tar orimliga försiktighetsåtgärder mot brott. Forskare anser att även detta kan ha konsekvenser för människors vardagliga och sociala liv. Några exempel kan vara att personen undviker att gå ut ensam, personen håller sig ifrån vissa platser eller att personen låter bli att lämna sitt hem på kvällen.⁸⁷

För denna studie är det människors föreställningar om brottsrapporteringen höjer eller minskar sina upplevda oro som är av betydelse. Jag kommer inte att undersöka om den bilden, oron och rädslan människor har är mediebaserade. Dock kommer jag att redogöra för det om respondenterna själva beskriver att de har föreställningar om att det de har läst om eller sett på i våldsbrottsrapporteringar har haft någon höjande inverkan för sina rädsla och oro. Även de ovannämnda stadsdelarnas betydelse för människors upplevda oro och rädsla är en central del i studien. För min studie handlar det om att få reda på vilken grupp i de ovannämnda stadsdelarna, på grund av sina rädsla och oro upplever att de blir begränsade i sina vardagliga och sociala liv. I den här studien kommer det även att vara fokus på människors tidigare upplevelser av brott. Anledning till detta är att kunna se om människors tidigare upplevelser av brott, kan resultera i att människor upplever högre respektive mindre oro för att bli utsatta för brott.

6.2 Kultivationsteorin

Även om jag inte kommer att undersöka om den bilden respondenterna har om brott är medierelaterad, finns det föreställningar om att det kan vara baserad på den bilden som överförs av medier. För att kunna tolka om respondenterna själva föreställer sig att den bilden de har om brott är baserad på det de läser om eller ser på brottsrapporteringar, bör kultivationsteorin beskrivas.

Kultivationsteorin är en teori som har fått stor uppmärksamhet bland annat i USA. Där har forskare studerat hur medierna skapar överensstämmande uppfattningar hos människor om samhället. Med detta inte sagt att teorin inte har uppmärksammats i den svenska forskningskontexten. Det finns flertal studier inom den svenska forskningskontexten där kultivationsteorin har varit i fokus. Ett exempel kan vara Gabriella Sandstigs studie. Dessa studier kommer att beskrivas mer i detalj längre fram.

---

⁸⁵ Ibid., 344-345

⁸⁶ Hughes, Michael, The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching. *Journal of communication*, 1980, 48:27, 90-104.

⁸⁷ Ibid.

Dock bör det poängteras att varken i den svenska eller amerikanska forskningskontexten har forskare endast fokuserat på kultivationsteorin. Teorin har i alla fall fått större uppmärksamhet i den amerikanska forskningskontexten än i Sverige.⁸⁸

Ett sätt att se på kultivationsteorin är att det människor ser på medier kan få vissa kollektiva konsekvenser hos hela samhällen och kulturer. Ett exempel kan vara att människor får sig en bild av hur samhället bör fungera. Denna påverkan avser en långsiktig påverkan och människors kollektiva uppfattningar (som hela samhällen och kulturer). Kultivationsteorin har främst fokuserat på människors uppfattningar om samhället och kulturer.⁸⁹

Ett ytterligare sätt att se på kultivationsteorin är att det människor ser på medier kan i sin tur få konsekvenser för människors syn på omvärlden.⁹⁰ Ett exempel kan vara att medier kan ha konsekvenser hos människors upplevda rädsla eller trygghet. Det människor ser på medier ger människor en bild av till exempel platser som de inte har kunskaper om. Därför argumenterar forskare inom kultivationsteorin att medier skapar symboler eller stereotyper om samhället. Symboler eller stereotyper vilka överförs genom medier anses vara viktigare än andra informationskällor (som familj och muntlig kommunikation) för den bilden människor har om omvärlden och samhället.⁹¹ Med tanke på den rollen medierna har fått som vårt samhälles grundläggande informationskälla finns det föreställningar om att den bilden människor har om brottsfyllda platser och samhället kan vara baserade på den bilden medier överför till människor. Dessa uppfattningar människor får genom rapport om brott i medier anses vara skeva av vissa anledningar. En anledning kan vara att medier inte överför verklighetsbaserade bilder av samhället. Forskare relaterar detta till att medier väljer att representera de händelserna vilka är dramatiska och ”intressanta”. Att medier representerar endast dramatiska händelser, resulterar i att det skapas en bild hos människor om samhället som brottsfyllt.⁹²

Studier med bakgrund av kultivationsteorin menar att hög nivå av informationsintagande har en stor betydelse för vilka bilder människor skapar hos sig om omvärlden. Forskare anser att människor (på ett direkt och oförmedlat sätt) får en förståelse om samhället från det de läser om eller tittar på. Därmed argumenterar forskare för att medier får vissa konsekvenser hos människor. Ett exempel är att de som tar del av medier mer än andra överskattar brottsligheten i samhället och riskerna för brott. Detta relaterar forskare till den höga nivån av våldsinnehåll inom brottsrapporteringar.⁹³

Kultivationsteorin är även fruktbar att applicera på hur människor uppfattar att brottsrapporteringar har för betydelse för den bilden de har om brott, brottsfyllda platser och personer som begår brott. Forskare som har genomfört studier inom kultivationsteorin har kommit fram till intressanta resultat. Ett resultat är att brottsrapporteringar har en stor betydelse för vilken bild människor skapar sig om personer som begår brott.

---

⁸⁸ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 62.

⁸⁹ Ibid., 62-63

⁹⁰ Ibid., 61

⁹¹ Ibid., 62

⁹² Ibid., 62

⁹³ Gerbner, George & Gross, Larry, Living with television: the violence profile, *Journal of Communication*, 1976, 26:173-99 citerad i Michael Hughes, The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching, *Journal of communication*, 1980, 48:27, 90-104.

Vissa typer av personer överrepresenteras inom brottsrapporteringar som kriminella och andra överrepresenteras som "samhällets räddare".⁹⁴ Samma resultat kan även kartläggas för vilken typ av brott människor bör undvika och vilka platser tenderar vara platser där större antal brott begås och anmäls. Forskare inom kultivationsteorin poängterar främst att dessa stereotypiserade uppfattningar människor har om brott leder i sin tur till att människor överskattar det egentliga brottsstatistiken. Detta innebär tillika att människor överskattar brottsligheten i samhället och får en uppfattning om att de kan drabbas av brott när som helst.

Forskare menar att människors förståelser om att samhället är brottsfyllt och osäkert, kan även leda till högre nivå av rädsla hos dem. Människors upplevda oro för brott leder i sin tur till att människor övervärderar antalet personer som begår brott och antalet brott som sker i verkligheten. Människors skeva uppfattningar om brott resulterar i minskad nivå av tillit till andra personer. Att människor förlorar tilliten till andra personer innebär således att människor även isolerar sig och tar avstånd från personer i sin omgivning. Att människor tar avstånd från personer i sin omgivning leder i sin tur till att de begränsas i sina vardagliga och sociala liv.⁹⁵

På senare år har forskare kommit fram till att det inte finns en direkt koppling mellan människors uppfattningar och mediernas representation av brott. Mediernas effekt på människors uppfattningar varierar utifrån individens personliga attribut som kön, ålder och bostadsområde. Det är dessa ovannämnda faktorer som bestämmer den slutgiltiga uppfattningen hos människor. Därmed har nyare studiernas fokus på brottsrapporteringens direkta konsekvenser på människors uppfattningar avtagit. Detta har lett till att kultivationsteorin på senare år har reviderats. Denna revidering har inneburit att forskare i sina studier tar större hänsyn till bakgrundsfaktorer. Dessa bakgrundsfaktorer kan ha betydelse för den slutgiltiga uppfattningen människor har om samhället och brott. Vilka platser människor uppfattar som osäkra kan variera på en individuell nivå. Brottsrapporteringar höjer och minskar människors oro beroende på individen. Till exempel kan personens eget utseende vara en sådan sak som inverkar i hur personen tolkar en brottsrapportering. Den befintliga rädslan och oron människor har för att bli utsatta för brott kan vara starkare hos personer vilka känner igen sig i brottsrapporteringens beskrivningar av brotten.⁹⁶ Forskare menar att ett exempel på detta kan vara att personen känner igen platsen som representeras. Rädslan kan också vara starkare hos personer som ser likheter mellan offret i representationen och sig själv. Ett exempel är att personen också är kvinna och har samma typ av utseende.

Personernas egna upplevelser av brott kan också vara betydelsefulla för hur personen tolkar brottsrapporteringen. Hur personen tolkar en brottsrapportering kan vara betydelsefull för den slutgiltiga uppfattningen personen har om brott. Hur kultivationsteorin tar uttryck hos individen är i korrelation med personens bakgrund (som ålder, kön och bostadsområde). Detta innebär således att ju mer direkta erfarenheter personen har av brott, desto mer uppmärksammar personen medieinnehåll som är lika sina egna upplevelser.⁹⁷

---

⁹⁴ Dixon, L. Travis & Linz, Daniel, Overrepresentation and underrepresentation of African Americans and Latinos as lawbreakers on television news, *Journal of communication*, 2000, 50: 4, 132-140.

⁹⁵ Hughes, Michael, The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching. *Journal of communication*, 1980, 48; 27, 90-104.

⁹⁶ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 62.

⁹⁷ *Ibid.*, 62-63

Det som är intressant för denna studie är att utifrån kultivationsteorin finns det föreställningar om att brottsrapporteringar kan vara en informationskälla där människor får sina bilder om brottsfyllda platser, personer som begår brott och om samhället. Jag kommer inte att undersöka någon kausal koppling mellan den bilden människor har om brott och medier. Kultivationsteorin kommer i denna studie att användas för att tolka respondenternas föreställningar om brottsrapporteringar har någon betydelse (i sådant fall på vilket sätt) för den bilden de har om brott. Dessa uppfattningar hos respondenterna avser uppfattningar om personer som begår brott, brottsfyllda platser och vilka personer löper större risk för att råka ut för våldsbrott (offer).

6.3 Reinforcement teorin

För att kunna tolka människors föreställningar om brottsrapporteringar, är det även användbart att beskriva en teori som handlar om mediernas höjande och validering av människors uppfattningar och oro. Flertal teorier använts inom studier med önskan om att kunna belysa aspekter av den bilden människor har om brottsfyllda platser, personer som begår brott och sina rädsla och oro för brott. En ytterligare teori som har använts av forskare är *reinforcement* teorin, vilket ibland refereras som *förstärkningsteorin*. Denna teori har använts av forskare för att kunna få en förståelse som hur människor föreställer sig att medier förstärker/ bekräftar sina befintliga uppfattningar och förståelser både om samhället och om brott.⁹⁸

Reinforcement teorin är ett väl använt begrepp inom medie- och kommunikationsvetenskap. Denna teori är en del av Lazarsfelds *limited effect* teori. Sistnämnda teorin bygger på hypotesen om att människor är selektiva i sina informationssökningar. Människor väljer att titta på eller läsa om sådana medieinnehåll som är lik sina befintliga uppfattningar, förståelser och livsstilar. Således innebär detta att människor till viss del använder sig av TV, tidningar och internet som informationskälla. Förstärkningsteorin förutsätter således att människor är selektiva i den mediala informationen de väljer att ta del av. Förstärkningsteorin innebär att människor söker sig till den mediebaserade information vilket förstärker/ bekräftar sina redan befintliga uppfattningar, personliga egenskaper och åsikter.⁹⁹ Med uppfattningar avses människors befintliga uppfattningar om samhället men också om brott. Med personliga egenskaper avses personlighet, bostadsområde, ålder och kön. Forskare anser att brottsrapporteringen fungerar i sin tur som ett "förstoringsglas" där människors personliga egenskaper och befintliga uppfattningar bekräftas och förstärks.

Det finns flera studier som har gjorts med fokus på förstärkningsteorin. Variationer i brottsrapporteringens förstärkande effekt har inom flertal studier kartlagts. Ett exempel är brottsrapporteringens förstärkande effekt på kvinnornas redan befintliga uppfattningar om sig själva som offer. Dessa uppfattningar hos medelålders kvinnor har skapats genom samhällsnormer (åtminstone dåtidens rådande), vilket brottsrapporteringar förstärker/ bekräftar.¹⁰⁰ Denna förstärkning sker genom överrepresentation i brottsrapporteringar av medelålders kvinnor som offer för brott. Den förstärkande effekten av medier återkopplas vanligen till mediernas representation av en viss grupp/ typ av människor. När en viss typ av person överrepresenteras i medier, till exempel i brottsrapporteringar, bekräftas människors befintliga uppfattningar om den gruppen, vilket även Escholz m.fl. påengterar i sin studie.¹⁰¹

⁹⁸ McQuail, *Mass communication theory*, 2005, 200.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Escholz, Chiricos & Gertz, *Crime, news and fear of crime: Toward an Identification of Audience Effects*. *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

¹⁰¹ Ibid., 344-345

Några exempel på dessa uppfattningar vilka brottsrapporteringar förstärker kan vara människors uppfattningar om att den gruppen begår mer brott än andra grupper i samhället. Ett annat exempel kan vara att brottsrapporteringar förstärker/ bekräftar människors uppfattningar om personer som blir utsatta för brott.

Förstärkningsteorin kan även relateras till teorin om rädsla och oro. Flera studier inom förstärkningsteorin indikerar att brottsrapporteringen förstärker/ bekräftar allmänhetens befintliga rädsla eller trygghet.¹⁰² Ett exempel är att brottsrapporteringar kan höja och förstärka människors befintliga rädsla för bekanta platser.¹⁰³ Samtidigt kan brottsrapporteringar bekräfta människors befintliga rädsla för brott om personen har en tendens att vara en orolig och ängslig person i överlag.¹⁰⁴ Medierna har likaväl en förstärkande/ bekräftande effekt på människors uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och brott som sker i samhället. Om individen känner igen sig i representationen (till exempel platser och personer som representeras) upplever personen högre nivå av oro. Om brottsrapporteringen överrepresenterar någon grupp bekräftas människors uppfattningar om att denna grupp av människor är till exempel kriminella eller offer. Om utseendet av offret i brottsrapporteringen är lik personens egen utseende förstärks oron för att bli utsatt för brott. Det samma gäller om personen känner igen platsen där brottet har skett.¹⁰⁵ Det kan sammanfattas som att närhet är lika med större effekt av oro. Enligt forskare beror detta på att sådana brottsrapporteringar får större uppmärksamhet av individen. Ett exempel kan vara att forskare anser att brottsrapporteringar överrepresenterar yngre män. Forskare menar att en konsekvens av detta kan bli att människor uppfattar det som att detta är hur det ser ut i verkligheten. Människor får en bekräftelse för sina upplevda oro gentemot de människor som brottsrapporteringar överrepresenterar.

Forskare har även indikerat att människor uppfattar det som att brottsrapporteringar även kan förstärka och bekräfta sina uppfattningar om att kvinnor är den grupp som i större utsträckning utsätts för våldsbrott än andra grupper i samhället.¹⁰⁶ Att brottsrapporteringar överrepresenterar vissa personer som kriminella bekräftar människors redan befintliga uppfattningar om dessa personer.¹⁰⁷ Vissa forskare anser dock att det inte är endast brottsrapporteringar som människor får sig en bild av kriminella och offer. Brottsrapporteringens överförda information är bara en mellanhand för människors slutgiltiga uppfattningar om brott. Människor har befintliga föreställningar och uppfattningar om brott, brottsfyllda platser och personer som begår brott. Brottsrapporteringar ger människor den möjligheten att få bekräftelse för sina befintliga uppfattningar.¹⁰⁸ De befintliga uppfattningarna människor har om brott först och främst är en konsekvens av samhället och samhällsnormer. Därför är samhället en väsentlig faktor i vilka slutgiltiga uppfattningar människor har.

---

¹⁰² Ibid., 396

¹⁰³ Ibid., 395

¹⁰⁴ Ibid., 396

¹⁰⁵ Ibid., 396

¹⁰⁶ Escholz, Chiricos & Gertz, Television and Fear of Crime: Program Types, Audience Traits, and the Mediating Effect of Perceived Neighborhood Racial Composition. *University of California Press*, 2003, 50:3, 395-396.

¹⁰⁷ Ibid., 395

¹⁰⁸ Ibid., 395

Samhället är viktigt eftersom det är en avvägande faktor för den uppfattningen människor har som, med hjälp av brottsrapporteringar, förstärks/ bekräftas. Den informationen som överförs genom brottsrapporteringar tolkas och uppfattas på olika sätt beroende på personens bakgrund och personlighet.¹⁰⁹ Till exempel att personer som bor i ett område som överrepresenteras av brottsrapporteringar, kan personen uppleva en högre oro än andra för att utsättas för brott. Ett annat exempel kan vara att kvinnor föreställer sig att de löper större risk för att utsättas för våldtäkt än andra. Forskare menar att detta kan bero på att brottsrapporteringar överrepresenterar kvinnor som offer.

I denna studie handlar det främst om att få reda på vilka uppfattningar människor har om brott. Därför används teorin om förstärkning i denna studie för att få reda på *hur? Vad?* och om människor själva uppfattar det som att medier bekräftar/ förstärker sina uppfattningar om brott. I studien tillämpas förstärkningsteorin även på analysen om hur människor uppfattar att sina oro och rädsla för brott får uttryck i sina handlingar i vardagen.

Som en summering av samtliga teorier kan det sägas att teorin om rädsla och oro poängterar att brottsrapporteringar höjer och minskar människors upplevda oro för brott. Kultivationsteorin avser att medier kan vara betydelsefulla för den bilden människor skapar hos sig själva om brottsfyllda platser och personer som begår brott. Ett sätt kan vara genom representationer i brottsrapporteringar. Medier överrapporterar om brott. Detta leder i sin tur till att människor uppfattar det som att samhället är mycket brotts- och risk fyllt än vad statistiken visar. Dessutom sprider medier stereotyper om förövare och offer. Som en summering av *reinforcement* teorin kan det sägas att brottsrapporteringar förstärker människors redan befintliga förståelser om brott. Förstärkningsteorin avser att människor är selektiva i det de tar till sig av medier. En ytterligare summering kan också vara att brottsrapporteringar verifierar människors befintliga uppfattningar om brott och upplevda oro.

---

¹⁰⁹ Ibid.

7. Metod

Hittills har jag beskrivit det jag avser att göra med denna studie. Baserad på det som studien avser att göra, bör det även tydliggöras hur jag kommer att gå tillväga för att göra det. Läsaren bör få en överblick över hur grundläggande aspekter i undersökningen har gått till. Det är även av stor vikt att förtydliga vilka val som jag har gjort inom undersökningen och varför. Några av de punkterna som kommer att diskuteras i detta avsnitt är val av metod, tillvägagångssättet, urvalet och genomförandet av undersökningen. Styrkor och svagheter i metodvalet kommer löpande att diskuteras.

Det kan även vara intressant för läsaren att få en överblick över tillvägagångssättet för att hitta artiklar och böcker som formar studiens teoretiska ram. Till att börja med genomfördes det en sökning i *Google scholar* för att få en förståelse för vilka teorier som har framtagits av tidigare studier inom området. Sedan söktes det vidare i andra databaser som innehåller forskningsartiklar med samma teoretiska ram. Några exempel på dessa databaser är: <http://services.oxfordjournals.org.ezproxy.ub.gu.se/search.dtl>, <http://www.oxfordscholarship.com.ezproxy.ub.gu.se/start>, <http://www.britishjournalofcriminology.com> <http://www.sagepub.com>,

Utöver dessa ovannämnda databaser genomfördes det sökningar på Göteborgs universitets biblioteks databas för att hitta ytterligare artiklar, avhandlingar och böcker inom forskningsområdet. Böcker och artiklar vilka inte ansågs vara passande för forskningssyftet sorterades bort.

7.1 Val av metod

Det ovannämnda syftet är avgörande i valet av undersökningens metod. Jag kommer här att förklara vilken metod jag anser är passande för studiens syfte och varför.

Det finns två forskningsmetodiska skolor vilka skiljer sig åt från varandra. Den första forskningsmetodiska skolan är den kvalitativa skolan. Den andra forskningsmetodiska skolan är den kvantitativa skolan. Här kommer innebörden av och skillnaderna mellan den kvantitativa respektive den kvalitativa skolan att redogöras för.¹¹⁰ Den kvantitativa skolan fokuserar på att undersöka antalet i forskningsobjektet och redovisa det med statistik. Den kvalitativa skolan fokuserar framför allt på de underliggande meningarna i forskningsobjektet. Inom den kvalitativa skolan har forskare vanligen som syfte att ge mening åt orden och uttalanden. Kvalitativa metoder ger förståelse av "kvaliteten" det vill säga beskaffenheten av forskningsobjektet.¹¹¹

---

¹¹⁰ Kvalitativa respektive kvantitativa forskningsmetoderna kan framför allt ses som ett verktyg för forskaren att i studien kunna arrangera sättet av datainsamling. Kvalitativa respektive kvantitativa metoder avser även sättet forskaren analyserar det insamlade materialet. Den kvantitativa skolan fokuserar framför allt på att procentuellt eller statistiskt sätt kunna redovisa för någonting som är specifikt. Inom den kvantitativa skolan anser forskare att det finns en objektivt och matematiskt verklighet vilket är mätbart med siffror. Exempel på kvantitativa metoder kan vara att forskaren räknar uppkomsten av ord eller uppkomsten av en specifik uppfattning hos en specifik grupp. Dessa resultat sedan med hjälp av statistiska medel redogörs för.

¹¹¹ Kvale, Steiner. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Danmark: Narayana press, studentlitteratur, 2007, 67-68.

Några exempel på kvalitativa metoder kan vara diskursanalys och kvalitativa forskningsintervjuer. Däremot kan kvantitativa metoder ge svar på frågor som hur mycket? och hur stort? I en studie kan dessa även användas sammanflätade.¹¹² Det har dock framkommit diskussioner mellan forskare inom de ovannämnda skolorna. Genom åren har kvantitativa metoder, på grund av sin statistiska och matematiska karaktär, ansetts vara mer tillförlitliga och objektiva än kvalitativa metoder. Det som anses vara avgörande för denna studiens metodval är studiens syfte och frågeställningarna. Därmed bör det poängteras att denna studie inte tar hänsyn till sådana diskussioner och någon av metoderna anses inte vara av en högre "rank".

Inom denna studie kommer det att genomföras tolv stycken kvalitativa forskningsintervjuer. Anledningarna till detta är att studien framför allt avser att lyfta fram respondenternas uppfattningar om brott, personer som begår brott brottsfyllda platser och sina stadsdelar. Den andra anledningen är att genom kvalitativa forskningsintervjuer kan jag få information om människor upplever det som att sina upplevda rädsla och oro begränsar de i sina vardagliga samt sociala liv. En kvantitativ metod skulle kunna vara lämplig om denna studie ville undersöka hur många procent inom respektive stadsdel (Centrum/Örgryte) har en viss uppfattning om brott. Det bör dock poängteras att denna studie inte avser att undersöka vilka kopplingar det finns mellan medier och respondenternas uppfattningar. Denna undersökning avser att komma åt respondenternas egna beskrivningar om sina uppfattningar om brott. Jag anser att kvalitativa forskningsintervjuer är den lämpligaste metoden för att uppnå detta.

Intervjuernas karaktär kommer att vara respondentintervjuer. Respondentintervjuer innebär att det genomförs ett samtal med varje respondent en och en. En respondentintervju görs oftast av den anledningen att få fram individens egna åsikter och tankar om ett visst ämnesområde.¹¹³

En respondentintervju kan variera i hänseende till struktur och öppenhet. Det finns så kallade "öppna" intervjuer, vilket innebär att endast ämnesområden för intervjun är förbestämda. Intervjuns öppenhet ligger i att det inte finns en struktur för hur intervjun skall genomföras. Intervjun flyter fritt i den meningen att respondentens svar till stor del styr intervjuns gång. Intervjun blir därför en öppen diskussion inom vissa förbestämda ämnesområden. Det finns även helstrukturerade intervjuer där intervjufrågorna och diskussionen är förbestämda i minsta detalj. Intervjuguiden i helstrukturerade intervjuer består av detaljerade och specifika frågor. Detta skiljer sig från "öppna" intervjuer där inga intervjufrågor är nedskrivna i förväg. Intervjuformen för den här studien kommer att vara mittemellan, vilket kan refereras som en semistrukturerad eller halvstrukturerad intervju.¹¹⁴ Det är endast några få frågor som är förbestämda under varje ämnesområde. Till skillnad från "öppna" intervjuer kommer denna studie att bestå av förbestämda frågor som inte är fullt så specificerade.¹¹⁵

I denna studie väljer jag att genomföra semistrukturerade intervjuer. Motiveringen är att det ger mig möjligheten att vara flexibel med de frågorna som jag ställer till respondenterna. Om jag anser att något svar är intressant och viktigt kan jag följa upp de svaren. Om jag hade förbestämda frågor skulle jag endast kunna få svar i linje med de frågorna. Eftersom jag har semistrukturerade intervjuer kan jag dirigera samtalet utifrån respondenternas svar. Den semistrukturerade intervjun i denna studie kommer att utformas på följande sätt: först kommer ämnesområden för intervjun att fastställas. Sedan anges ett antal frågor för varje ämnesområde.

---

¹¹² Ibid., 68

¹¹³ Ibid., 120

¹¹⁴ Ibid., 117-118

¹¹⁵ Ibid., 117-118

Frågorna i intervjuguiden kan ses som teman som skall leda respondenten in i ett visst diskussionsämne. Sedan med hjälp av följdfrågor dirigeras intervjun beroende på respondenternas svar.¹¹⁶

Det kommer att användas diktafon för intervjuerna, vilket innebär att intervjuaren på ett annat sätt måste registrera de intryck som bandspelaren inte kan fånga. Ett sådant sätt kan till exempel vara att samtidigt som intervjun genomförs kan jag anteckna olika kontextuella faktorer. Några exempel på kontextuella faktorer kan vara ansiktsuttryck och kroppsspråk. När jag gör analysen i denna studie kommer jag att titta på mina anteckningar om kontextuella faktorer. Om dessa faktorer ändrar talade meningens innebörd, kommer jag att tolka respondenternas svar med hänsyn till de antecknade kontextuella faktorerna.

Efter att intervjuerna har genomförts kommer dessa att transkriberas och analyseras. Den centrala delen i en studie efter transkriberingen av svaren, är redovisningen av resultaten och analysen av dessa. Det som gör att en studie sticker ut är studiens vetenskaplighet. Vetenskapligheten i en studie är beroende av att slutsatserna och påståenden som redovisas i analysen, kan underbyggas med teorier och argument.¹¹⁷ Det som är av vikt för analysens validitet är också att intervjuaren ställer (i den mån det är möjligt) samma frågor till samtliga respondenter. Med det teoretiska ram, syftet och intervjuguiden i åtanke skall intervjuaren, under intervjuens gång, följa upp de svar som för studien är intressanta och väsentliga.¹¹⁸ Det finns ytterligare en faktor som är central för studiens validitet. Det är den insamlade empirin vilket till stor del ligger i grund för studiens validitet. Slutsatserna och analysen bör valideras med de empiriska data.¹¹⁹ Genom att slutsatser som utgör resultaten av studien understöds med hjälp av empiriskt data uppnår studien en högre vetenskaplig validitet.¹²⁰

Hur kommer allt det ovannämnda att tillämpas i denna studie?

Kvalitativa semistrukturerade forskningsintervjuer för denna studie handlar om att jag vill kunna komma åt respondenternas egna beskrivningar om sina uppfattningar om brott. Genom att kvalitativt tolka respondenternas svar, kan det även tydliggöras om de anser sina vardagliga och sociala liv på grund av dessa uppfattningar om brott ändras. Denna metod ger möjlighet att kunna styra diskussionen i intervjun.

Här ovan har jag förklarat den valda metoden. Det faller sig därmed naturligt att ställa sig frågan vilka positiva respektive negativa biverkningar av metoden kan det förväntas?

7.1.1 Fördelar med respondentintervjuer

Varje forskningsmetod har både fördelar och nackdelar. Under denna del kommer fördelarna respektive nackdelarna med kvalitativa forskningsintervjuer att redogöras för. Fördelarna med respondentintervjuer är att det blir ett avslappnat samtal mellan två personer. Intervjuaren får även möjligheten att kunna se och tolka tystnad, kroppsrörelser och miner. En ytterligare fördel med kvalitativa respondentsintervjuer är möjligheten för intervjuaren att kunna skapa tillit mellan respondenten och intervjuaren. Tillit och trygghet är grundläggande för undersökningen om forskaren vill få fram uttömmande och långa svar av respondenten. Att samtalet sker mellan två personer gör också att respondenten kan känna sig trygg.

---

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Ekström, Mats & Larsson, Larsåke. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: studentlitteratur, 2000, 11-13.

¹¹⁸ Kvale, Den kvalitativa forskningsintervjun, 2007, 120.

¹¹⁹ Ekström & Larsson, *Metoder i kommunikationsvetenskap*, 2000, 11-13.

¹²⁰ Ibid.

Några exempel för hur intervjuaren kan skapa tillit är att intervjuaren väljer ett samtalsrum där endast intervjuaren och respondenten befinner sig i. I en individuell respondentintervju kan respondenten välja att stoppa eller pausa intervjun. I en gruppintervju skulle detta inte vara möjligt.

7.1.2 Nackdelar med respondentintervjuer

Det finns även nackdelar med den utvalda metoden. Respondentintervjuer innebär att jag måste ta det i beaktning att varje individ har förutfattade meningar. Utöver detta är varje svar kontext och personlighetsbunden. En plats där respondenten inte känner sig trygg och bekväm kan resultera i för korta och missvisande svar. För denna studie löstes detta genom att respondenterna själva fick välja intervjuplatsen där de känner sig bekväma.

Jag bör även ta hänsyn till mina förutfattade meningar. De frågor jag ställer samt tolkningen av dessa är situations bundna. Nackdelen med respondentintervjuer kan vara att intervjuarens förutfattade meningar till stor del styr hur respondenternas svar tolkas. Dessutom bör det nämnas att respondentintervjuer är tid och omsorg krävande. Kvalitativa respondentintervjuer kräver omsorg i den meningen att du som intervjuare bör kunna dirigera samtalet och ställa de rätta frågorna. Eftersom det är människors uppfattningar som undersöks att kunna kommunicera med respondenterna och forsknings etiken blir väldigt viktiga. Det är tidskrävande eftersom det är svårt att övertala människor att delta samt kräver intervjuguiden tid att sammanställas.

7.1.3 Fokus på respondenternas egna uppfattningar

Med anledning av syftet kommer fokusen i respondentintervjuerna att vara på respondenternas egna uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott, personer som blir utsatta för brott och om de uppfattar att brottsrapporteringar har någon betydelse för sina uppfattningar om brott. Respondentintervjuerna för denna studie kommer att vara så kallade livsvärldsintervjuer. Livsvärldsintervjuer definieras som "en intervju vars syfte är att erhålla beskrivningar av den intervjuades livsvärld i avsikt att tolka de beskrivna fenomenens mening".¹²¹

Jag anser att livsvärldsintervjuer är lämpliga för syftet, eftersom studien har som avsikt att undersöka respondenternas beskrivningar av sina föreställningar. För denna studie handlar livsvärldsintervjuer om att kunna få information om vad respondenternas uppfattningar om brott har för betydelse för sina beteenden, sociala och vardagliga liv. För den här studien skall det beskrivas exempel scenier för respondenterna. Respondenterna skall sedan beskriva hur de förhåller sig till platserna och situationerna som nämns i scenieriet. Genom att ta reda på hur respondenterna agerar i olika situationer är det möjligt att se om det kan kopplas till sina uppfattningar om brott.

7.2 Pilotintervjuer

Efter att ha förklarat den utvalda metoden bör det även tilläggas att jag kommer att inleda undersökningen med ett antal pilotintervjuer. En pilotintervju innebär prövning av intervjuguiden och intervjufrågorna. Detta kommer att göras före den egentliga intervjun med de utvalda respondenterna. I en pilotintervju färdigställs först en intervjuguide med forskningsteman och frågor.

---

¹²¹ Ibid., 13-14

När datumen för de ”riktiga” intervjuerna är bestämda, kan det före det datumet genomföras några exempelintervjuer med en överensstämmande grupp med studiens urval. För denna studie kommer jag att genomföra två pilotintervjuer. Om pilotintervjuerna anses vara givande för studien kommer dessa att inkluderas i analysen.

7.3 Urval

Det ovannämnda syftet och metoden, har resulterat i att jag har gjort ett antal val och avgränsningar i undersökningen. Här kommer urvalen av respondenterna och områden där undersökningen kommer att genomföras att beskrivas. Forskare har i sina studier indikerat att brottsrapporteringar kan innehålla överrepresentationer och underrepresentationer. Det är med hjälp av dessa över- respektive underrepresentation inom brottsrapporteringar som människor får sig en bild av samhället. Studier inom forskningsområdet visar även att bostadsområdet kan vara en väsentlig faktor för människors uppfattningar om brott och kriminella personer/platser och upplevda oro respektive trygghet.

Forskare menar även att brottsrapporteringar väljer att överrepresentera områden med flest antal anmälda brott. Forskare anser att ett problem med detta kan vara att överrepresentation av en specifik plats skapar en uppfattning hos människor om att det inom den platsen pågår mycket brott och därför bör undvikas. Detta innebär således att människor som bor i en stadsdelar/ områden med flest antal anmälda brott respektive minst antal anmälda brott kan ha varierande uppfattningar om brott.¹²² Forskare har även indikerat att det behöver inte endast handla om brottsrapporteringarnas representationer av dessa platser. Brottsligheten som råder i området och stadsdelen kan också vara betydelsefulla för vilka uppfattningar människor har om brott, i områden med flest antal anmälda brott respektive minst antal anmälda brott per hundra tusen invånare.¹²³

En avgränsning har gjorts med anledning av att redogöra för vilka möjliga skillnader det kan förekomma i människors uppfattningar om brott i de ovannämnda stadsdelarna. Stadsdelen kan vara avgörande för respondenternas egna föreställningar om brottsrapporteringar höjer eller minskar sina upplevda oro för brott. Avgränsningen innebär att respondentintervjuer kommer att genomföras med personer som är bosatta i Centrum respektive Örgryte. Anledning till valet av specifika stadsdelarna är stora skillnaden i brottsstatistiken utifrån brottsförebyggande rådets sammanställning (se bilaga 1). Områdesavgränsningen gjordes utifrån Göteborgs stads stadsdelskarta. Områden som tillhör respektive stadsdelarna är Örgryte: Olskroken, Redbergslid, Bagaregården, Kallebäck, Skår, Överås, Kärralund, Lunden, Härlanda, Kålltorp, Torpa och Björkekärr.¹²⁴

---

¹²² Liska & Baccaglini, Feeling Safe by Comparison: Crime in the Newspapers, *Journal of communication*, 1990, 37:3, 1-25.

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Stadsdelskarta Örgryte,

http://goteborg.se/wps/poc?url=wcm%3Apath%3A%2Fgoteborg.se_enhetssidor%2Forganisation%2Fstadsdelsforvaltningar%2FSDF+Orgryte-

[Harlanda%2FInkrub_Om_Orgryte_Harlanda%2Fart_N133_stadsdelskarta_Orgryte_Harlanda&page=GBG.Enh.Stadsdelsforvaltning.OrHa](http://goteborg.se/wps/poc?url=wcm%3Apath%3A%2Fgoteborg.se_enhetssidor%2Forganisation%2Fstadsdelsforvaltningar%2FSDF+Orgryte-Harlanda%2FInkrub_Om_Orgryte_Harlanda%2Fart_N133_stadsdelskarta_Orgryte_Harlanda&page=GBG.Enh.Stadsdelsforvaltning.OrHa), senast uppdaterad 31 08 2012, hämtad 10 05 2013.

Områden som ingår i stadsdelen Centrum är: Krokslätt, Guldheden, Landala, Vasastaden, Johanneberg, Lorensberg, Heden, Inom Vallgraven, Stampen samt Gårda.¹²⁵

De valda respondenterna kommer att vara mellan arton till sextio år. Jag anser dock att det är av vikt att försöka få tag på personer som tillhör olika åldersgrupper. Om någon grupp efter intervjutillfällena visar sig vara viktigare kommer detta att tas hänsyn till i analysen. Dock är den ursprungliga tanken med urvalet är att jag ska kunna hitta respondenter med varierande bakgrunder. Jag skall försöka att hitta personer (i den mån det är möjligt) som tillhör olika grupper av kön och åldrar.

Den uppfattningen människor har om brott kan variera beroende på bakgrundsfaktorer som familj, ålder, kön och bostadsområde, därmed består den ideala urvalsgruppen av variationer i hänseende till dessa bakgrundsfaktorer.¹²⁶ Jag bör därför ta hänsyn till att respondenternas uppfattningar och svar kan komma att modifieras på grund av dessa ovannämnda faktorer. Denna studie avser (utöver det ovannämnda) även att redogöra för om respondenterna själva har föreställningar om att de våldsbrottsrapporteringar som de tittar på och läser om har någon betydelse för sina uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott, personer som blir utsatta för brott, upplevda oro och trygghet. Med anledning av detta består den ideala urvalsgruppen även av personer som tar del av våldsbrottsrapporteringar i större utsträckning än andra och vice versa.

Före intervjutillfället bör respondenterna informeras i förväg om intervjuens syfte och hur intervjun skall genomföras. För att intervjun skall kunna användas i forskningssyfte bör intervjuaren ha ett muntligt godkännande för att svaren kan användas i forskningssyfte. För den här studien har samtliga respondenter informerats om studiens syfte i förväg när jag kontaktade dem för första gången. Respondenterna har även gett samtycke om att sina svar kan användas i forskningssyfte.¹²⁷ Respondenterna har även fått möjligheten att vara anonyma.

Urvalet av respondenterna kommer att vara ett snöbollsurval. Vad som menas med detta är att först och främst kommer personer som förmodas att ha goda kunskaper inom ämnesområdet som bor i de tilltänkta stadsdelarna att kontaktas.¹²⁸ Efter att jag har kontaktat dessa personer, kommer jag att fråga till respondenterna om de kan tipsa om personer som bor i samma område som kan tänka sig bli intervjuade. Snöbollsurvalet kan dock leda till att svaren blir alltför likartade, eftersom personerna känner varandra och har likartade vardagar.¹²⁹

---

¹²⁵ Stadsdelskarta centrum,

http://goteborg.se/wps/poc?urlile=wcm%3Apath%3A%2Fgoteborg.se_enhetssidor%2Forganisation%2Fstadsdelsforvaltningar%2FSDFCentrum%2FInkrubrik_N134_POLORG_Om+Centrum%2Fart_N134_stadsdelskarta_Centrum&page=GBG.Enh.Stadsdelsforvaltning.Cent, senast uppdaterad 31 08 2012, hämtad 10 05 2013.

¹²⁶ Hughes, The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching. *Journal of communication*, 1980, 48:27, 90-104.

¹²⁷ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2007, 142.

¹²⁸ Marshall, Cathrine & Rossman, B. Gretchen. *Designing qualitative research*. 5. Uppl. Los Angeles: Sage Publications, 2011, 70-71.

¹²⁹ *Ibid.*, 70-71

Antalet respondenter kan variera beroende på tiden, resurserna, tillgängliga personer och studiens syfte. Det är vanligt att intervjuer består av femton+- tio antal intervjuer¹³⁰ Med detta i åtanke anser jag att ca tolv personer är ett lämpligt antal. Det är även av vikt att intervjuja så många personer som behövs för att uppnå en empirisk mättnad. Empirisk mättnad är uppnådd när intervjuaren inte får nya svar och nytt information.¹³¹

Till sist är det av stor vikt att kartlägga urvalet:

Göteborg Centrum: ca sex personer mellan åldrarna 18-60 med varierande ålder, kön och medieanvändning

Göteborg Örgryte: ca sex personer mellan åldrarna 18-60 med varierande ålder, kön och medieanvändning

Respondent galleri:	
1. Kvinna	Centrum Johanneberg 45 år
2. Kvinna	Örgryte Lunden 33 år
3. Kvinna	Örgryte Lunden 20 år
4. Man	Centrum Johanneberg 25 år
5. Man	Centrum Johanneberg 29 år
6. Kvinna	Centrum Inom Vallgraven 55 år
7. Kvinna	Örgryte Kålltorp 26 år
8. Man	Örgryte Kålltorp 26 år
9. Kvinna	Centrum Guldheden 22 år
10. Man	Örgryte Bagaregården 28 år
11. Kvinna	Örgryte Björkekärr 22 år
12. Kvinna	Centrum Guldheden 60 år
13. Kvinna	Centrum Guldheden 38 år

¹³⁰ Ibid., 72

¹³¹ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2007, 98.

7.4 Sökandet efter respondenter

Efter att jag har förklarat urvalskriterierna för undersökningen, är det även av vikt att förklara hur själva processen av urvalet gått till. Här kommer jag att förklara hur respondenterna uppsöktes.

Ett tillvägagångssätt var att fråga alla personer i min närhet om de kan tipsa mig om någon som bor i något av de ovannämnda områdena. Genom detta sätt var det möjligt att få tag på ett antal respondenter som stämde in på urvalskriterierna. Ett annat tillvägagångssätt för att få tag på möjliga respondenter var att fråga flera personer i skolområdet och fråga personen om bostadsområde och ålder.

Ett ytterligare tillvägagångssätt var att gå runt i de stadsdelarna och fråga om någon kan tänka sig att bli intervjuad för en masteruppsats. Jag kontaktade flertal personer som inte var intresserade av att delta i intervjun. Jag lämnade ut mina kontaktuppgifter till flera personer som skulle återkomma vid ett senare tillfälle. Det var några personer som hörde av sig. Jag frågade även till personer som var ute och gick om de kunde tänka sig att bli intervjuade.

Ett ytterligare tillvägagångssätt var också att jag kontaktade personer som jobbar i de aktuella områdena. Några exempel var klädbutiker och föreningar i området. Jag frågade även respondenterna om de känner någon som passar in i urvalskriterierna. Det var några personer som jag lyckades kontakta och boka intervjuer med genom de ovannämnda metoderna. Ett ytterligare tillvägagångssätt för att ta kontakt med möjliga respondenter var att jag skrev ett annonsblad där jag tydligt beskrev urvalskriterierna. Detta lades upp i informationstavlan i skolområdet. Relevansen med skolområdet var att det finns både studenter och medarbetare i skolområdet med varierande bostadsområde och ålder. Jag ansåg att det bör finnas åtminstone ett antal personer som passar in i urvalskriterierna. Detta visade sig fungera (även om jag behövde fråga till många personer). Jag lyckades boka ett antal intervjuer med manliga respektive kvinnliga respondenter som är av varierande ålder och bor i de ovannämnda områdena.

För varje möjlig respondent förklarade jag att de har möjligheten efter intervjun att ta bort eller ändra sina svar i efterhand. Jag förklarade även för respondenterna att de inte behöver svara på alla frågor. Allt detta gjorde att respondenterna kände en trygghet. Därmed blev det enklare att övertyga människor att delta i intervjun. Jag lyckades boka intervjuer med ett antal personer från campusområdet. Dock betyder inte det att det endast var yngre studenter. Jag bokade intervjuer med studenter, men också med personer som jobbar i campusområdet. Ett exempel är personalen i biblioteket och service center.

Jag kontaktade även bekanta till mina bekanta. Ett exempel kan vara att jag frågade mina kurskamrater om de kan fråga sina bekanta som bor i Centrum och Örgryte. Det som skulle vara mest intressant för studien var att hitta personer som är unga män och kvinnor i medelålder samt personer som tittar på eller läser mycket respektive lite om brottsrapporteringar. Allt detta gjorde det svårare att kunna hitta möjliga respondenter.

Ett antal intervjuer fick avbokas på grund av att respondentens bostadsområde inte ingick i Göteborgs stads avgränsning av stadsdelen. Ett exempel är en person som bor i Majorna. När jag dock sökte möjliga respondenter, blev det också tydligt att inkludera olika kategorier av människor i undersökningen var överambitiös.

Att hitta tillräckligt många personer som passade in i de olika kategorierna (yngre män, medelålderskvinnor, äldre personer och *heavy viewers/ light viewers*) och övertala samtliga att delta i intervjuer var inte möjlig inom den utsatta tiden.

Det bör även tilläggas att snöbollsurvalet fungerade endast till viss del och för vissa respondenter. Jag valde dock ändå att ha kvar snöbollsurvalet och inte bortse ifrån den helt och hållet. Därför att jag fick tag på vissa respondenter (ca sex personer) med hjälp av de respondenter som jag intervjuade. De respondenter som jag bokade intervjuer med var yngre män, yngre respektive äldre kvinnor som bor i de ovannämnda stadsdelarna. Därmed kan jag tillägga att analysen kommer att fokusera på skillnaderna mellan dessa grupper.

7.5 Genomförandet

Här ovan har jag redogjort för hur urvalsprocessen har gått till. Efter att urvalsprocessen är avklarad, är det viktigt att förklara nästa process i undersökningen: intervjuprocessen. Inom detta avsnitt kommer tillvägagångssättet av datainsamlingen att redogöras för. Sedan kommer även tillvägagångssättet för strukturering av det insamlade data och dess analys att beskrivas.

Först är det viktigt att beskriva mina förberedelser inför intervjuerna. De mest grundläggande förberedelserna för forskningsintervjuer är tematisering, planering av intervjun och formgivandet av intervjuguiden. En sak att tänka på vid planering och tematisering av intervjun är att fundera kring studiens *vad? Hur? och Varför?* Därför skall intervjun tematiseras utifrån det teoretiska ramverk och studiens syfte. När intervjuerna tematiseras väljer intervjuaren olika ämnesområden som studien vill få information om.¹³²

Eftersom detta är en semistrukturerad intervju förbestämmer jag inte hela intervjuens flöde. För denna studie har jag framtagit intervjuteman med hänsyn till teorierna som kan återfinnas i teori avsnittet. Dessa teman avser människors uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott, människors rädsla och oro samt respondenternas föreställningar om brottsrapporteringens verifierande av sina rädsla/ oro och trygghet. Intervjuguiden och intervjuteman kan ses i mer detalj bilaga 2. Jag har inte förbestämt hela intervjuens gång. Jag har endast tagit fram ett antal tematiska frågor under varje ämnesområde. Dessa frågor kan ses som en inledning för diskussion. Jag kommer att utgå från dessa frågor och inleda en konversation. Sedan kommer jag att följa upp de viktiga svaren och fokusera på det som är betydelsefull för studien och teorierna.

Efter tematisering av intervjuerna skall intervjun planeras. Först bestäms en tidsram för att skriva klart hela arbetet. Sedan skall det planeras för hur mycket tid det kan ägnas åt för intervjutillfällena, transkriberingen, utskriften, analysen och verifieringen.¹³³ För denna studie anser jag ca en månad vara en lämplig tidsram för intervjuerna och transkriberingen av dessa.

Intervjuarens sociala egenskaper är centrala för att intervjun skall kunna ge uttömmande svar. Detta innebär att intervjuaren bör kunna kommunicera med olika typer av personer. När detta uppnås blir det enklare att få de svaren som behövs för studien. Validiteten höjs när intervjuaren är kompetent att kommunicera med olika typer av personer.

---

¹³² Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2007, 90.

¹³³ *Ibid.*, 95

Om intervjuaren kan behärska denna kunskap, kan intervjuaren skapa en situation där respondenterna känner sig trygga. Att respondenterna känner sig trygga leder i sin tur till att de inte undandömmar information. Inom denna studie anser jag inte att min sociala kompetens kan vara något problem för validiteten i undersökningen.¹³⁴

7.5.1 Vid intervjutillfällena

Här ovan beskrev jag mina förberedelser inför intervjuerna. Efter detta bör även intervjuprocessen beskrivas. Vid början av intervjun presenterade jag mig själv och beskrev syftet med undersökningen och hur intervjun kommer att gå till. Jag förklarade även att de inte behöver svara på alla frågor. Att ge respondenterna möjligheten att inte svara på frågor höjde trygghetskänslan hos dem. Längden av intervjuerna varierar mellan fyrtiofem- sjuttio minuter. Under intervjuns gång fokuserade jag på de på så kallade "temafrågorna". När respondenten hade beskrivit sina reflektioner om ämnet följde jag upp de viktiga svaren med en följdfråga.

Varje intervju spelades in med en diktafon. Detta fick vissa respondenter att bli nervösa men när jag förklarade att allt som spelas in inte behöver vara med i studien gick de med på att bli inspelade. Att det endast är jag som får tillgång till det inspelade materialet var också en betryggande faktor för respondenterna. Dock hade användning av diktafon vissa negativa konsekvenser. Några exempel är rundgång och dåligt ljud.

Platserna för intervjuerna varierade för varje respondent. Några av intervjuerna skedde i avskilda samtalsrum. Flertal av intervjuerna tog plats i ett tyst och tom cafeteria. Platserna var respondenternas egna val. Att respondenterna fick välja intervjuplatsen bidrog till studien med mer validitet. De intervjuer som genomfördes i en cafeteria var det noga med att det var tomt. Även detta bidrog i sin tur med trygghetskänsla hos respondenten. Det har dock uppstått vissa komplikationer på grund av den utvalda intervjuplatsen.

En respondent ville genomföra intervjun i en offentlig park. När intervjun skulle transkriberas var det endast brus som kunde höras genom diktafonen. Intervjun var därför inte möjligt att transkribera. Jag valde att inte inkludera denna intervju i undersökningen för att undvika minskad validitet i studien.¹³⁵ Ytterligare en intervju exkluderades ur undersökningen. Det var en manlig respondent som bodde i stadsdelen Örgryte. Intervjun genomfördes i telefon. Jag spelade in konversationen genom att sätta en diktafon framför högtalare. När intervjun skulle transkriberas var det rundgång och brus i det inspelade materialet. Med anledning av att orden skulle förlora innebörden och undersökningen skulle förlora validitet valde jag att inte inkludera denna intervju.

---

¹³⁴ Anderson, Bengt- Erik. *Som man frågar får man svar- en introduktion i intervju- och enkätteknik.*

Kristianstad: Kristianstadsboktryckeri, 1994, 118.

¹³⁵ Ibid.

Respondenterna kände sig trygga med intervjusituationen och intervjufrågorna. Detta intresse bidrog till en flytande diskussion med uttömmande svar. Det var två intervjuer som kändes mer svårhanterade än de andra. En person var fokuserad på sitt barn och svarade utifrån barnets situation. En annan respondent ville inte ge långa svar. I den sistnämnda situationen kunde jag med hjälp av följdfrågor uppnå en flytande diskussion.¹³⁶

Ämnet kan kännas som potentiellt kontroversiellt. Utifrån vetenskapsrådets kriterier bör känsliga frågor som väcker minnen hanteras med försiktighet. Detta hanterade jag genom att ge respondenten möjligheten att inte svara på de möjligen känsliga frågorna. Anonymitet bidrog också till hanterandet av sådana frågor. Jag hanterade detta även genom att ge respondenterna att agera själva om de upplevde en fråga som känslig. Respondenterna fick avbryta eller inte svara på frågan om de kände att de inte ville att andra skulle ta del av den informationen. Om respondenten ville ta bort ett svar så gjorde jag det. Det bör också tilläggas att privata och känsliga informationer om respondenterna inte kommer att inkluderas i studien.¹³⁷

7.5.2 Efter intervjutillfällen

För att kunna förstå intervjuprocessen bör även skedet efter intervjun förklaras. Efter intervjun frågade jag till respondenterna om det är något svar som han/ hon ville ändra på eller ta bort helt. Efter intervjutillfället satt jag kvar en stund och diskuterade med respondenten om hur situationen kändes. Jag var väldigt noga med att, efter intervjun, påminna respondenten om att han/ hon kan kontakta mig när som helst.

Efter datainsamlingen (intervjun) skall svaren transkriberas och därefter analyseras. Transkribering innebär att samtliga intervjuer skrivs ut på papper i skriftspråk. Det som är av vikt att ta hänsyn till vid transkribering av intervjuer är att den skrivna texten är obunden till kontexten där interaktionen ägde rum.¹³⁸ När intervjuerna transkriberades för denna undersökning ändrade jag samtalen från talspråk till skriftspråk. Sådana uttryck som har exkluderats ur respondenternas svar är exempelvis *liksom, nåt, du vet och typ*. Att ändra samtalen från talspråk till skriftspråk i vissa fall kan medföra att underliggande betydelsen i meningarna kan gå förlorade. Reliabiliteten påverkas inte på grund av att det inte skedde stora förändringar som skulle medföra att betydelsen i meningarna gick förlorade.¹³⁹

Det bör poängteras att respondent antalet slutligen blev tretton. Varav sex intervjuer med respondenter från stadsdelen Örgryte och sju intervjuer med respondenter som bor i stadsdelen Centrum (se respondentgalleriet). Samtliga respondenter kontaktades vid ett senare skede av arbetet. En stor del av respondenterna gick inte att nå. Utav de respondenter som gick att prata med var det en liten del som ville läsa igenom texten för att ge sitt godkännande. Resterande del ville läsa texten senare när betyget för arbetet var satt. Samtliga respondenter har fått möjligheten att under arbetets gång återkomma.

---

¹³⁶ Ibid., 169-170.

¹³⁷ Ibid., 158

¹³⁸ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2007, 152.

¹³⁹ Anderson, *Som man frågar får man svar*, 1994, 181-182.

7.5.3 Hur det empiriska materialet strukturerades

Här ovan beskrevs intervjuprocessen. Det är även av vikt att beskriva hur det insamlade materialet hanterades. Stadsdelarna är välavgränsade och tolv respondenter anses vara ett tillräckligt antal för att uppnå empirisk mättnad. Dock anses det inte vara möjligt för denna studie att ge generaliserbara resultat. Undersökningen kommer att tillförse med fördjupad kunskap om människors uppfattningar om brott. Det empiriska materialet strukturerades i enighet med det teoretiska ram och frågeställningarna som tidigare har redovisats. För att kunna genomföra analysen skrev jag en analys protokoll för varje analysenhet och intervju. I analys protokollet skrev jag ner samtliga respondenternas svar på samtliga analysenheter. Sedan plockades ut de mest återkommande svaren.

Mall för analys protokollet:

Uppfattningar/ kultivationsteorin	Rädslor / oro	Förstärkningsteorin/ förstärkande faktorer
<ul style="list-style-type: none"> • Uppfattningar om stadsdel • Uppfattningar om personer som begår brott • Personer som blir offer för brott • Uppfattningar om platser de anser är brottsfyllda • Tidigare studier och teorier • Deras uppfattningar om vilka betydelser våldsbrottsrapporteringar har som informationskälla för den bilden de har om brott.	<ul style="list-style-type: none"> • Rädsla och trygghet i stadsdelen • Tidigare studier och teorier • Vilka betydelse respondenterna uppfattar det som att våldsbrottsrapporteringar har för höjande/ minskande av rädsla och oro för brott	<ul style="list-style-type: none"> • Förstärkande faktorer i samhället • Tidigare studier/ teorier • Hur de uppfattar att våldsbrottsrapporteringar bekräftar sina tidigare beskrivna uppfattningar.

8. Resultat & analys

Syftet med undersökningen och undersökningsprocessen har hittills redogjorts för. Efter detta blir det även intressant att redogöra för vad den ovannämnde processen har lett till och hur respondenterna har svarat. Inom detta avsnitt kommer resultaten av respondentintervjuerna att redogöras för. Analysen och resultat kommer att presenteras under samma avsnitt. Analysens struktur kommer att vara utifrån analys-schemat som tidigare har redovisats. Varje avsnitt utgår från en teoretisk bakgrund. De teorier som ligger i grund för analysen har presenterats i det teoretiska avsnittet.

8.1 Uppfattningar

Inom denna del kommer respondenternas svar om sina uppfattningar om brott att presenteras. Sedan kommer resultaten att analyseras utifrån den teoretiska bakgrunden studien bygger på.

8.1.1 Uppfattningar om brottsfyllda platser

Respondenterna uppfattar det som att det kan finnas olika platser där brotten sker beroende på brottets slag och brutalitet. Många av respondenterna hade svårt att beskriva sina uppfattningar om och den bilden de har om brottsfyllda platser. Dock var det ett antal beskrivningar som kunde urskiljas i intervjuerna. De mest återkommande beskrivningarna av brottsfyllda platser hos respondenterna kommer här att redogöras för. Det går inte att dra en slutsats om de beskrivningar respondenterna har återgett är mediebaserade eller inte. Det finns dock tre återkommande bilder av brottsplatser som kan återfinnas i respondenternas beskrivningar. De tre återkommande uppfattningar är förorter, centrum (det vill säga platser där det finns mycket människor) och ödsliga och mörka platser.

En uppfattning respondenterna har som är återkommande, är att just Centrumområdet är mer brottsfyllt än andra platser i Göteborg. Många av respondenterna beskriver det som att i kärnan av stadsdelen Centrum begås det mer brott. Respondenterna menar att de uppfattar det som att den viktigaste anledningen är att det rör sig mycket människor där. Utöver det så menar även respondenterna att inom krogområden där alkohol och droger är inblandade begås det mer våldsbrott än andra områden.

Majoriteten av respondenter som bor i Centrum håller med om att just innerstaden och Avenyn är brottsfyllda platser. Dock menar många av respondenterna att eftersom de inte bor mitt i Centrum så behöver de inte känna sig oroliga för att bli utsatta för våldsbrott. Respondenterna känner att så länge de inte bor mitt i stadsdelen där restaurangerna och nattlivet finns så trivs de med sina stadsdel. Det finns flera faktorer som gör att människor inte uppfattar sina egna stadsdel som en brottsfylld plats. En man som bor i Johanneberg som är tjugofem år menar att de bor avskärmd från stadslivet men att de ändå bor i innerstan.

”Johanneberg är väldigt lugnt jag bor ju på kullen ovanför korsvägen kan man säga det är ett väldigt lugnt område det är central men höjden gör att det blir avskärmd från stadslivet det gör att det blir ett lugnt område där jag bor är ett studentområde det är bara studenter och så det är också väldigt lugnt många bor själva ensamma det är bra med säkerhet just för att... du måste ha en dörrbricka för att komma in i trappuppgången så att en bricka som bara de som bor där kan ha tillgång till det är tryggt område”

– Man Centrum tjugofem år.

En kvinna som bor i stadsdelen Centrum menar också att hon känner sig trygg i området hon bor i eftersom det är avskärmat. Den kvinnliga respondenten menar att alkohol resulterar i att personer inte riktigt kan hantera sina beteenden och därmed är det större risk för brott i de områdena.

”Vi bor i centrum och det är det området pratar jag om nu... ju närmare till kärnan man kommer, blir det mer brottslighet. Att det på något sätt tyvärr så att det är ofta någon form av drog med i spelet. Alkohol räknar jag också med som en drog i det tillfället alkohol är också en drog för mig. Dricker man ett par så är det helt okej men blir det för mycket så är det som en drog så att säga som slår fel i hjärnan”

– Kvinna Centrum fyrtiofem år.

Det finns dock respondenter som skiljer sig i uppfattningen. En kvinna som bor i stadsdelen Örgryte nämner ingenting om just stadsdelen Centrum och platser där det befinner sig mycket människor. Hon menar istället att i förorter så sker det mer brotten vad det gör i Centrum. Hon menar att förorter som Biskopsgården och Angered är de platser där det sker mest brott.

”Hur skulle du beskriva en brottsplats eller en plats där det är otryggt och där det händer mycket brott?” – intervjuaren. ”Biskopsgården till exempel... det är för att jag har läst mycket om det, det är samma med Angered”

– Kvinna Örgryte trettiofyre år.

Teoretiskt ram av kultivation baseras på antagandet att brottsrapporteringar anses att ha en stor betydelse för vilka bilder människor skapar hos sig själva om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott.¹⁴⁰ Utifrån kultivationsteorin anser forskare att människor får sig en bild av samhället de lever i och om omvärlden.¹⁴¹ En förekommande uppfattning hos respondenterna som är i linje med teorin är att de får sig en bild av vilka platser kan vara osäkra. Kvinnan som är trettiofyre år och bor i Örgryte beskriver att den uppfattningen som hon har kan vara baserad på mediernas överrepresentation av dessa platser. Respondenten menar att hon uppfattar det som att hon har läst om sådana platser flertal gånger. Många av respondenterna upplever att den stadsdel de bor i känns tryggt eftersom det bor människor där som de kan relatera till och känner igen. När människor kan relatera till de personer som bor i deras egen område, känner de en större trygghet. Människor uppfattar inte sitt område som otryggt på grund av att de vet hur situationen är för de andra som bor där.

”Jag känner tillit gentemot studenter som bor i mitt område eftersom vi alla har samma situation så blir det inte mycket brott jag har bott där i tre år och det har aldrig blivit av med någonting det är jätte ovanligt inte någonting på tre år jag har aldrig haft någonting med lägenheten heller och så det förekommer inte våldsbrott i området”

– Man Centrum tjugofem år.

En återkommande uppfattning hos respondenterna är att respondenterna själva upplever det som att den bilden som de har om platser där det sker våldsbrott, kan vara baserad på det de har läst om i brottsrapporteringar. Respondenternas svar om att de uppfattar det som att de får sina bilder om platser där det sker våldsbrott från de våldsbrottsrapporteringar som de läser om, kan sägas ligga i linje med det forskare inom kultivationsteorin har påengterat.

¹⁴⁰ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 61-62.

¹⁴¹ *Ibid.*, 61-63

Många av respondenterna har åtskiljande uppfattningar om platser där det sker mycket brott. Majoriteten av respondenterna uppfattar det som att det sker mer brott i ödsliga platser samtidigt som att andra uppfattar det som att det sker mer brott i platser som är ödsliga. En man som bor i Centrum beskriver att det sker olika typer av brott i olika typer av platser. Han menar att han uppfattar det som att i ödsliga platser är det mer undangömda brott som sker. Respondenten uppfattar det som att sådana våldsbrott som sker i ödsliga platser är brott som vanligen inte anmäls till någon myndighet.

”Jag uppfattar brottsliga platser som platser där det inte är mycket människor... det är väl den här undangömda brottsligheten då att planerad brottslighet att folk då söker dig till avskilda platser. Men jag tror mycket av det rapporterade våldsbrotten sker på öppna platser där många människor träffas och det är opersonliga möten och mycket människor på en och samma plats jag tänker mig centrala ställen som till exempel Nordstan och centralstationen och avenyn där sker det mera våldsbrott som faktiskt anmäls”

– Man Centrum tjugonio år

Även respondenterna som bor i Örgryte har den uppfattningen att det sker mest brott i stadsdelen Centrum. Ett exempel är en manlig respondent som bor i stadsdelen Örgryte. Respondenten beskriver sin uppfattning om platser där det sker mycket brott på följande sätt:

”ja om man tittar på det rent statistiskt sätt så begås det ju mest brott innerstaden i avenyn och runtomkring där om man ska tänka på våldsbrott som misshandel och sådana brott så att på det sättet så är det ju de områden som man ska undvika på kvällstid egentligen. Sen så är det klart att jag påverkas av miljön också om det är dålig belysning och trasiga gatlampor och sådant det gör att miljön känns otryggt eller om det mycket buskage och sådant också”

– Man Örgryte tjugosex

Det mest återkommande svaret visar att Centrum och innerstaden är platsen respondenterna uppfattar som en brottsfylld plats.¹⁴² Det finns dock respondenter vars uppfattningar om platser som är brottsfyllda skiljer sig från det ovannämnda. Många av respondenterna menar också att det inte är just inne i Centrum som det sker mest brott på. En kvinna som är tjugotvå år och som bor i Örgryte menar att platser där det är mycket människor är inte sådana platser där det sker mycket brott. Hon menar att platser som är ödsliga och mörka är sådana platser där det sker mest brott.

”jag tänker nog en ödlig plats. lite utanför staden inte i centrum det är det kanske är den bilden jag har framför så är det ju en man som gör någonting som kommer liksom det är en skum typ som kommer emot mig och så är det mörkt och ödlig på kvällen”

– Kvinna Örgryte tjugotvå år

Majoriteten av respondenterna har även den uppfattningen att brottsfyllda platser är sådana platser som är nedgånget och inte omhändertagen. En kvinna som bor i Örgryte menar att hon inte har en uppfattningen att det inte sker mycket brott i stadsdelen Centrum. Även hon, som flera andra respondenter, har den uppfattningen att förorter är mer brottsfyllda. Detta menar hon beror på det hon läser om i tidningen och det hon ser på nyheter. Brottsrapporteringens uppfattning skapande genom överrepresentation kan tydlig urskiljas i hennes svar.¹⁴³

---

¹⁴² Ibid., 62-63

¹⁴³ Dixon & Linz, Overrepresentation and underrepresentation of African Americans and Latinos as lawbreakers on television news, *Journal of communication*, 2000, 50:4, 131-150.

Respondenten som är tjugofem år och kvinna och bor i Örgryte har den uppfattningen att platser där det sker mest brott är sådana platser där det finns små lägenheter. Respondenten menar även att områden där det inte finns välvårdade park områden och otrevliga samlingsplatser är sådana platser som hon uppfattar som en plats där det sker mest våldsbrott. Respondenten menar att sådana platser som är utanför innerstaden och platser som inte är "trevliga villaområden" är platser där det sker mest våldsbrott. Respondenten menar att detta är på grund av att brottsrapporteringar hon läser om överrepresenterar "gråa och tråkiga områden" som brottsfyllda platser. Respondenten menar att de brottsrapporteringar som hon tittar på inte representerar "trevliga villaområden med gröna buskar" som brottsfyllda platser.

"Det kan ju vara sättet de visar upp det också för att de inte skulle filma ett trevligt villaområde och säga här har det skett våldsbrott". Jag tror att det ser väldigt grått gå hus och mycket lägenhetshus med små lägenheter mycket folk på liten yta och att samlingsplatserna inte är trevliga gungor eller ruschkanor och trevliga bänkar. Kanske är det någon sunkig bänk som inte är omgjord sedan 93 och alkisar som sitter i en park med ovårdade buskar det är utseendet som gör det. Det blir ju att jag har förutfattade meningar"

– Kvinna tjugofem år Örgryte

Respondenternas återkommande svar visar även att respondenterna uppfattar det som att sina upplevda oro och tryggheter och den bilden de har om platser där de uppfattar som att det sker våldsbrott, kan även bero på personerna som bor i området. Detta kan exemplifieras med svaret från en manlig respondent som bor i stadsdelen Centrum. Den manliga respondent som är tjugofem år och bor i Centrum menar att det kan handla om hur området är och ser ut. Han har den uppfattningen att det handlar mycket om personerna som bor i området. Den ekonomiska och sociala situationen i området som avgör om det begår mycket våldsbrott i området eller inte. Han menar att den främsta orsaken till att ett område blir ett våldsbrottsfyllt område, är på grund av att personer som begår brottet har ett ekonomiskt behov av det. Den manliga respondenten som bor i Centrumområdet menar att det handlar om en otrugg levnadsituation som gör att personer begår våldsbrott.

"Jag skulle säga att det är fattigare områden jag tror att begår man brott så är det för att man har behovet av det man behöver inte begå brott för brottets skull utan det måste ha ett syfte som att man vill ha något föremål eller att man vill ha pengar. Det finns ingen anledning att begå brott eller våldsbrott om man inte har behovet av det. Begår någon person våldsbrott så är det kanske för att det personen vill ha någonting man vill åt någonting annat. Jag skulle säga fattigare delar mera tryckt levnadsituation man är inte trygg i sitt liv så fattigare områden skulle jag säga"

– Man tjugofem år Centrum

Den tjugofem åriga manliga respondentens beskrivningar kan tolkas som att vilka typer av personer som bor i området är en viktig bidragande faktor för den bilden han har om området. Hans beskrivningar kan tolkas som att han har den uppfattningen att sådana platser där det bor mycket personer som har det ekonomiskt svårt som det begås mest våldsbrott. Personers ekonomiska tillstånd återspeglas även i hur området ser ut. Ett "fattigare" område utifrån respondentens beskrivningar avser platser som är nedgångna och platser som inte är omhändertaget. En slutsats av respondenternas beskrivna uppfattningar är att respondenternas uppfattningar om platser där det sker mycket våldsbrott kan vara beroende av vart personen är uppvuxen. Det som är tydligt i respondenternas svar är att personers uppfattningar skiljer sig beroende på vart personen är uppvuxen. Respondenter som är uppvuxna i Göteborg och främst stadsdelen Centrum anser inte platser där det finns mycket folk som brottsfyllda platser.

Personer som är uppvuxna utanför innerstaden och speciellt på landet där det finns mycket skogsområden anser att det sker mycket våldsbrott i platser där ett stort antal människor befinner sig i. Detta tyder även på att det inte är människors nuvarande bostadsområde som formar deras uppfattningar om brottsfyllda platser. Det är området personen är uppvuxen på som till stor del formar vilken uppfattning människor har om brottsplatser.

”Jag undviker ju inte en enslig skogsväg men det är ju för att jag är uppvuxen på landet där jag tycker att innerstaden i sig är mer oroande. Det handlar om platser där det finns mycket människor och folksamlingar ... stora demonstrationståg det tycker jag är väldigt skrämmande. Folkmordsvåldet att man inte kommer tillrätta med det utan att de här huldiganklubbar har sådan makt. Hur har vi kommit dit i samhället så att det är stora folkmassor som samlas?”

– Kvinna Centrum sextio år

En förekommande uppfattning hos respondenterna är också att de inte kan uttala sig om just områden där det sker mycket våldsbrott. Ett stort antal respondenter menar att våldsbrott sker på varierande platser och de personer som begår brotten byter ofta plats. Ett exempel på det mest återkommande svaret är en kvinnlig respondents beskrivningar. En kvinna som bor i Centrum (fyrtiofem år) beskrev att personer som begår brott ofta ändrar brottsplats. Hon menade att när personer en gång har begått brott så håller dig sig oftast inte på samma plats till nästa gång.

”Det känns ju på något sätt som att det ibland är ligor som håller på med sådant, men då sker det väldigt mycket i vissa områden. När folk började uppmärksamma det, så blir det precis som att då flyttar de vidare till en annan plats och sen var det slut på det”

– Kvinna Centrum fyrtiofem år.

8.1.2 Uppfattningar om personer som begår brott

Efter att ha beskrivit den bilden respondenterna har om brottsfyllda platser kommer jag här att presentera respondenternas uppfattningar om personer som begår brott. Flera av respondenternas uppfattningar om personer som begår brott går hand i hand med deras beskrivningar av brottsfyllda platser. Det mest återkommande resultatet visar att personer som begår våldsbrott är oftast i behov av ekonomisk hjälp. Personer som är i behov av ekonomisk hjälp bor oftast i sådana platser som återspeglar invånarnas ekonomiska och sociala situation. Respondenterna menar att personer som är i behov av ekonomisk hjälp befinner sig i ett sämre psykiskt tillstånd än de flesta människor. Det är detta psykologiska tillstånd av dåligmående som gör att människor blir våldsbenägna och därmed begår våldsbrott.

”jag har läst mycket däckare men det har fått mig att komma på att det inte spelar någon roll och att de mest välvårdade människorna kan begå brott. Men det är klart att det finns säkert en massa teorier som påpekar eller menar på att det spelar roll vart man kommer ifrån hur man klär sig. Men har man jättebra ekonomi men mår personligt dåligt så tror jag i alla fall att det finns lika mycket risk att den personen skulle kunna göra någonting. Det handlar väldigt mycket om personens psykologiska tillstånd.”

– Kvinna Örgryte tjugo år

Den kvinnliga och tjuugoåriga respondenten menar även att det beror på personens uppväxt. Om personen har haft en trevlig och trygg uppväxt finns det ingen anledning för att personen skall begå våldsbrott. Om personen har haft en dålig uppväxt och inte har haft den ekonomiska möjligheten att ha en trygg och ekonomisk stabilt uppväxt kan personen i senare skede begå våldsbrott.

”Jag skulle inte kunna se det själv när man har vuxit upp med fantastiska föräldrar och har haft det ekonomisk bra att man har kunnat göra saker inte att vi kunde köpa precis allt vi vill men vi behövde aldrig fundera när vi skulle gå ut och handla och allting var roligt och trevlig och fint... jag ser ju hur man kan må psykiskt dåligt det gör alla någon gång man känner inte att man har allting på plats det känner jag ju ofta att allting inte är som jag vill ha det men det skulle aldrig gå så långt att jag skulle begå våldsbrott för att få någonting jag är ändå så pass trygg att jag har det jag vill ha när man känner att man inte har råd att köpa saker så kan jag förstå hur man som sista utväg för stunden låter som en bra utväg”

– Kvinna Örgryte tjuugo år

En manlig respondent som är tjugofem år och bor i Centrum har den uppfattningen att personer som är i ekonomiskt behov har större tendens att begå våldsbrott. Respondenten menar att ”fattiga” personer begår mer våldsbrott. Detta med anledning av att de är i större behov av ekonomisk hjälp än andra. Han menar att det oftast kan ses på personens klädsel.

”En fattigare person skulle jag säga. Just när någon begår ett brott mot någon som man inte känner då tänker jag att det är någon som är fattigare. Utseendemässigt så syns det nog på klädsele... så jag skulle säga lite mer slitnare kläder kanske”

– Man Centrum tjugofem år

Ett annat återkommande svar av respondenterna är även att berusade personer begår mer våldsbrott än andra typer av personer i samhället. Ett exempel är en manlig respondent som bor i stadsdelen Centrum. Respondenten menar att berusade personer inte behöver alltid att ha en aggressiv framtoning. Dock menar respondenten att om personen dessutom betar sig aggressivt, så finns det risk att även den personen kan begå våldsbrott. Aggressiva personer kan oftast inte hantera situationer och kan inte bete sig på ett samhälleligt accepterat sätt. Med anledning av detta finns det större risk att aggressivt och även berusade personer begår mer våldsbrott än andra personer i samhället.

”Om jag vill undvika någon så är det någon som är berusad. Berusade människor har tendens att begå våldsbrottbrott. Berusade personer har oftast inte en aggressiv framtoning det skulle jag inte säga är jättevanligt. ... men har någon en aggressiv framtoning så vill man ju gärna undvika den personen också. Det kan vara svårt att veta om man inte pratar med personen”.

– Man Centrum tjugofem år

Ett ytterligare återkommande svar är att respondenterna anser att män är mer benägna att begå våldsbrott än kvinnor.

”Sen är det också män före kvinnor absolut jag tror att det är betydligt vanligare att män begår brott än att kvinnor gör det”

– Man Centrum tjugofem år

Ett stort antal av respondenterna ansåg inte att de hade någon specifik uppfattning om personer som begår våldsbrott. De flesta av respondenterna menade att våldsbrott kan begås av vem som helst. Flera av respondenterna menar även att de har med åren ändrat sina uppfattningar om personer som begår våldsbrott. En kvinnlig respondent som är fyrtiofem år och bor i Centrum menade att hon tidigare hade en ganska tydlig uppfattning om personer som begår våldsbrott. Respondenten beskrev att hennes tidigare uppfattning var att personer som begår våldsbrott var sådana personer som hon personligen inte kunde relatera till. Hon menar även att hon tidigare uppfattade personer som inte var lik henne och hennes vänskapskrets som "skrämmande". Dock menar hon att detta har förändrats genom åren. Nu uppfattar hon det som att vem som helst kan begå våldsbrott. Att respondenten har ändrat sina uppfattningar beror på hennes ålder. Under åren lär människor känna nya personer. Därmed minskar den upplevda oron gentemot personer som är olik respondenten själv.

"Jag har nog ändrat min uppfattning väldigt mycket under årens lopp. Innan så var det en person som var väldigt olik mig. Olikt folk i min bekantskapskrets... När man sen får ett större perspektiv på olika saker och reflekterar över olika saker och man träffar olika personer så ändras uppfattningar. Jag tänker på en kille bland annat som jag lärde känna när jag bodde i Varberg. Han körde motorcykel tatueringar överallt. Han var världens nallebjörn. Hade vi barnen med oss så läkte han med dem. Han fick mig mycket att reflektera kring sättet att se på människor för jag kan inte idag säga att det där är en brottsling. Brottsling för mig idag kan lika gärna vara en kostymnisse".

– Kvinna Centrum fyrtiofem år

Det mest återkommande resultatet visar att respondenterna uppfattar det som att de har tidigare haft en viss uppfattning om vilka personer de uppfattar som en person som är mer benägen att begå våldsbrott. Dock menar respondenterna att denna bild inte stämmer överens med hur en sådan person är i verkligheten. Respondenterna beskriver i sina svar att de personer som de uppfattar som en brottsbenägen person kan visa sig vara annorlunda än vad de tidigare hade trott. En annan kvinnlig respondent som är trettiofem år och bor i Örgryte menar också att hon har inte en specifik uppfattning om personer som begår våldsbrott. Dock menar hon inte som den tidigare respondenten att hon har ändrat sin uppfattning. Den kvinnliga respondenten som är trettiofem år menar att hon har alltid haft den uppfattningen att vem som helst kan begå våldsbrott. Hon menar också att det inte behöver vara en person med mycket tatueringar.

"Jag skulle nog inte säga att bara för att de har mycket tatueringar att de skulle begå mest våldsbrott eller jag har nog ingen uppfattning utan det finns nog alla typer av människor som begår våldsbrott. Jag vill nog inte peka ut någon typ av person utan det finns där man minst anar det tror jag"

– Kvinna Örgryte trettiofem år

Dock finns det även ett antal respondenter som har en åtskiljande uppfattning om personer som begår våldsbrott. Ett stort antal av respondenterna beskrev sina uppfattningar om personer som begår våldsbrott som yngre män. Till exempel en kvinnlig respondent som är femtiofem år och bor i Centrum menade att det kan röra sig om olika typer av personer beroende av brottets slag. Hon menade även att när det gäller misshandel och rån så är det yngre män som oftast är statistiskt överrepresenterade. Detta påstående avser speciellt platser där alkohol och nöjesliv är inblandad. Dock har hon en annan uppfattning när det kommer till våldsbrott som sker innanför hemmet och alkoholrelaterade våldsbrott. Hennes uppfattningar om de två sistnämnda våldsbrotten är att det kan begås av vem som helst i samhället.

”Ett exempel är kanske att det är unga män som rånar unga män låt oss säga det då yngre personer. Speciellt i den miljön som jag beskrev tidigare sen om det gäller andra typer av brott om man tänker alkohol relaterat våldsbrott och våldsbrott i hemmet eller så då kan jag tänka mig att det kan vara personer i alla åldrar”

– Kvinna Centrum femtiofem år

Undersökningen visar att en förekommande uppfattning om personer som begår brott är män i alla åldrar men framför allt yngre män. En kvinnlig respondent som är tjugosex år och bor i Örgryte beskriver det som att det finns flera faktorer som bidrar till att män är överrepresenterade i våldsbrottsstatistiken. Först och främst handlar det om att personen i ekonomiskt behov. Den kvinnliga respondenten beskriver är att vara flera personer som har ungefär samma tankegångar kan vara en eggande faktor för yngre män. Hon menar att yngre män i grupper är överrepresenterade i våldsbrottsstatistiken. Yngre män är överrepresenterade i statistiken, med tanke på att jämnåriga vänner uppmuntrar varandra att begå våldsbrott som de annars inte skulle begå som individer.

”Tyvärr är det så att man kan känna att det är män som står för våldsbrottsstatistiken. Generellt män skulle jag säga, men jag vet inte man kanske hyser en viss respekt för de som är med i gäng kanske motorcykelgäng eller ungdomsgäng också. Inte för att jag känner mig hotad av någon av de grupperna men att man känner att den gängbildningen kan vara en peppande faktor till att göra någonting som en individ i normala fall inte skulle göra”

– Kvinna Örgryte tjugosex år

Dock finns det återkommande faktorer som respondenterna kopplar ihop med brottsbenägna personer. I större delar av respondenternas beskrivningar fanns det påtagliga omständigheter vilka respondenterna ansåg var kopplad till personer som begår våldsbrott. Ett exempel är en manlig respondent som är tjugonio år och bor i Centrum som anser att det är vissa förhållanden som gör att en person begår våldsbrott. Han menar att för att en person skall begå våldsbrott så måste det finnas ekonomisk nöd. Dock är behovet av ekonomisk hjälp inte det enda förklarande faktorn. Den manliga respondenten menar också att frustration över livssituation kan vara en bidragande faktor. En annan bidragande faktor som respondenterna uppfattar att som en bidragande faktor till att en person begår våldsbrott kan även vara att personen är i behov av kontroll. Om en person känner att han/hon inte har kontroll över sin livssituation kan resultera i att personen söker kontroll över andra saker.

”Fattiga män i tjugofem till fyrtiofem årsåldrar är överrepresenterade i brottsstatistiken skulle jag tro. Jag tror att det handlar främst om frustration och ångest. Frustration kan jag tänka mig över livssituation och inte kunna ha kontroll”

– Man Centrum tjugonio år

En förekommande uppfattning hos respondenterna är att det även kan handla om orättvisor i samhället. En kvinnlig respondent som är tjugotvå år och bor i Centrum menar att om en person känner frustration över hur samhället fungerar, kan det resultera i att ungdomsgäng samlas ihop. Som tidigare nämnts så är grupper en eggande faktor för att personer i gruppen skall begå våldsbrott. En slutsats av respondentens uppfattningar är att respondenterna har föreställningar om att orättvisor i samhället kan bidra till att mer våldsbrott begås i samhället.

”Min bild är att det sker mycket ungdomsbrottslighet och ungdomsgängen, att det är så mycket... det är en orättvis värld och det är ingen som lyssnar på dem. Då tänker de” ja då får vi göra någonting så de lyssnar på oss”. Då blir ju orättvisorna större och större i samhället och så hittar man ju ett gäng vänner och har man varandra och så är gängmentaliteten. De känner att det är vi mot världen. Jag känner också att våldsbrott och de som begår våldsbrott oftast är orättvis baserad. Även om statistiken säger någonting annat så ser jag inte en aggressiv och arg man så jag tror också att det kan vara mycket så här de tysta människorna som har levt hela sitt liv och bara blivit mobbade jag tror inte att det är en människa som mår jätte bra och har förutsättningar i sitt liv som gör våldsbrott. Antingen kan det vara det den här typiska men att ofta finns det på orättvisor tänk i det och frustration”

– Kvinna Centrum tjugotvå år

Forskare inom kultivationsteorin har indikerat att människor kan få sina bilder om brott och personer som begår brott från det de läser om och tittar på i brottsrapporteringar som finns i tidningar, internet och TV.¹⁴⁴ Forskare har menat att detta är möjligt genom att brottsrapporteringar endast fokuserar på vissa typer av personer och vissa områden. Eftersom det är fokus på vissa typer av människor i samhället och vissa områden, kan människor föreställa sig att det även är så i verkligheten.¹⁴⁵ Ett förekommande svar hos respondenterna kan sammanfattas som att majoriteten av respondenterna även själva uppfattar det som att vissa platser visas i brottsrapporteringar mer än andra. Respondenterna menar att de uppfattar det som att de ovannämnda bilderna de har om personer som begår brott, kan vara på grund av att de läser om sådana platser upprepade gånger. Ett exempel är den kvinnliga respondenten som bor i Centrum. Respondenten menar att hon uppfattar det som att brottsrapporteringar representerar endast ”mindre fina” områden som brottsfyllda. Respondenten uppfattar detta som en bidragande faktor till skapandet av dessa orättvisor i samhället. Den tjugotvå åriga och kvinnliga respondenten menar att platser där personer i bättre ekonomiskt tillstånd bor representeras inte i brottsrapporteringar som brottsplatser. Hon menar även att medier väljer att inte rapportera om brott som sker i ”rikare” områden. Respondenten uppfattar det som att denna partiskhet vilket medföljer brottsrapporteringar, bidrar till stor del till de orättvisorna som finns i samhället.

”Om det hade hänt ett brott i ett område som till exempel Örgryte så hade det inte stått om det i medier i lika stor utsträckning som det brukar göra om förorter. De har gjort en undersökning vilket visar att om man söker jobb som en person med en annan härkomst så är det svårare att få jobb. Att ”mindre fina” områden representeras som brottsfyllda så skapas det klyftor i samhället. Sedan framväxer det frustration hos ungdomar eftersom de blir orättvis behandlade”

– Kvinna Centrum tjugotvå år

Ett annat mest återkommande svar är att aggressiva personer är mer benägna att begå våldsbrott. Respondenterna beskriver att de skulle vilja undvika personer som betar sig aggressiva och inte kan hantera sina beteenden. Respondenterna beskriver det som att aggressiva män kan bete sig oförutsägbara och därmed har de den bilden att män som betar sig aggressiva i vardagliga situationer ingår i den kategorin.¹⁴⁶

¹⁴⁴ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 61-62.

¹⁴⁵ Escholz, Chiricos & Gertz, *Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects. Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

¹⁴⁶ Carrabine, Iganski, Lee, Plummer & South, *Criminology a sociological introduction*, 2004, 117.

De respondenter som menar att aggressivitet hos en man kan kopplas ihop med våldsbrott handlar inte om maskulinitet. Teoretiker har indikerat att aggressivitet och maskulinitet hänger samman.¹⁴⁷ Dock menar respondenterna i denna studie att det handlar om att personen är frustrerad och därmed finns det ett hot som de känner att de bör ha i åtanke när de kommer i kontakt med sådana personer.

”Aggressiva människor ja då ligger det ju ett hot hela tiden visst. Då skulle det kunna vara att aggressiva är frustrerade också, men inte just maskuliniteten om det ska vara en stereotypiserad bild om en stor muskulös man då nej det skulle jag inte säga.”

– Man Centrum tjugonio år

Ett exempel på det mest återkommande svaret är en kvinnlig respondents beskrivningar. En kvinna som bor i Centrum (fyrtiofem år) beskrev att personer som begår brott ofta ändrar brottsplats. Hon menade att när personer en gång har begått brott så håller dig sig oftast inte på samma plats till nästa gång.

”Det känns ju på något sätt som att det ibland är ligor som håller på med sådant, men då sker det väldigt mycket i vissa områden. När folk började uppmärksamma det, så blir det precis som att då flyttar de vidare till en annan plats och sen var det slut på det”

8.1.3 Uppfattningar om personer som blir offer för våldsbrott

Efter att ha redovisat den bilden respondenterna har om brottsfyllda platser, personer som begår brott, kommer jag här att presentera respondenternas uppfattningar om personer som blir utsatta för våldsbrott. De flesta av respondenterna ansåg att det är svårt att beskriva den bilden de har om vilka personer de anser löper störst risk för att bli utsatta för våldsbrott. Dock när respondenterna fick en stund att fundera var det enklare för dem att beskriva den bilden de har om vilka personer som blir mer utsatta för våldsbrott. Det förekom flera olika beskrivningar av vilka personer som är lätta offer för våldsbrott. Den återkommande bilden respondenterna har om offer kommer att beskrivas nedan. Först och främst bör vad som menas med offer i denna studie definieras. När det talas om offer i denna studie syftas det på personer som har blivit utsatt för någon typ av brott.¹⁴⁸ I denna studie används begreppet offer för personer som blivit utsatta för just våldsbrott.

Den mest återkommande bilden respondenterna har om personer som är ett lättare offer för våldsbrott är att det kan ske vem som helst och när som helst. För de flesta av respondenterna handlar det om att personen befinner sig i fel plats vid fel tidpunkt. Denna beskrivning är det första som kommer fram när respondenterna skall börja att beskriva sina uppfattningar om personer som blir utsatta för brott. Oavsett ålder eller kön börjar alla respondenter först med att säga att det är svårt att beskriva och det kan hända vem som helst.

”Det kan vara slumpen som avgör många gånger om man blir utsatt för något våldsbrott men det kan väl tänkas vara så att man blir utsatt för om man själv är inom de kretsarna. Vissa typer av brott det vet man att det sker inom en viss krets inom familjen eller inom ett gäng. Sen kan det finnas vissa typer av där någon är ute efter att få tag på snabba pengar, de måste realisera snabbt och visar man det tydligt att man har mycket kontanter eller du har bra grejer då kanske du blir utsatt. Det är nog slumpen som avgör den typen av brott som sker ute på gatan.

---

¹⁴⁷ Ibid., 333-335

¹⁴⁸ Ibid., 334

Det är nog slumpen som avgör om någon blir utsatt man råkar passera i det ögonblicket att då personen har bestämt sig för att göra den brottsliga handlingen sen kan man ju bli utsatt om man är ensam till exempel”

– Kvinna Centrum femtiofem år

Dock skiljer sig en respondent från mängden. En kvinnlig respondent som bor i Örgryte och är tjugotvå år menar att det inte handlar om tidpunkt eller platsen. Den kvinnliga respondenten menar istället att vem som blir offer för ett våldsbrott beror på personen som begår brottet. Vem som blir utsatt för våldsbrott är slumpmässigt. Dock menar respondenten att det är personen som begår våldet som väljer sitt offer. Det finns inte en viss typ av person som är en lättare offer för våldsbrott. Det är personen som begår våldet som avgör vem som blir offer till hans/hennes handlingar.

”Våldsbrott tänker jag att det kan hända vem som helst för jag tänker att det inte ligger så mycket hos offret utan det ligger hos den som utför brottet. Sen tänker jag mindre människor kanske en kille som är lite kortare och ser osäker ut som försöker se självsäker ut någon som är osäker och ser lite ensam ut och kanske någon som ser lite förvirrad ut eller någon som ser alldeles påverkad ut eller någon som är uppkäftig och visar sig självsäker som bråkar med personer på mitt i staden. Det kan vara någon som alltid ska vara uppkäftig antingen det eller någon som är ensam”

– Kvinna Örgryte tjugotvå år

I början av intervjun majoriteten av respondenterna började med att säga att vem som helst kan bli utsatt för våldsbrott. Dock när de hade fått en stund att fundera, började respondenterna att beskriva sina uppfattningar i detalj. Den mest återkommande bilden av utsatta personer hos människor är att kvinnor är mer utsatta för våld i hemmet än män. Många av respondenterna menar att det kan bero på ett antal faktorer. En kvinnlig respondent som bor i Örgryte och är tjugosex år beskriver det som att det kan röra sig om kvinnans uppväxt eller bakgrund. Vad som menas med detta är att kvinnan kanske är uppvuxen i en sådan miljö där missbruk är inblandad. Kvinnans uppväxt kanske gör att hon inte vet en annan typ av relation. En sådan person söker sig ofta till män som också är missbrukare. Detta menar respondenterna beror på att kvinnor söker sig till sådana relationer som de känner igen. Detta kan vara anledningen till att kvinnor ofta fastnar i en destruktiv relation. Därmed är kvinnor mer utsatta för våld i hemmet.

”Jag tror att det är bara tillfället som är främsta orsaken. Om man tankar våld i hemmet många gånger ligger det i grund andra saker som kanske missbruk som gör att du hamnar i en destruktiv relation eller att man har haft en dålig uppväxt och försöker få en annan typ av bekräftelse. Jag tror att det skiljer sig beroende på vad för våldsbrott det är jag tror att våld i hemmet främst handlar om kvinnor som offer, men våldsbrott på gatan och saker som sker ute så tror jag att i majoritet så är det killar eller mellan killar och tjejer. Jag tror att när man talar om att visa sig svag eller ha en svag personlighet så tror jag att det handlar om att man har en relation till våldsförövaren men är det bara en okänd människa som utövar övervåld mot någon så tror jag att det är fel plats vid fel tillfälle”

– Kvinna Örgryte tjugosex år

En förekommande uppfattning hos respondenterna om personer som blir utsatta för brott, är att det även kan vara yngre män som blir utsatta för våldsbrott. Den mest återkommande bilden hos respondenterna visar att det kan röra sig om yngre män som är fulla som betar sig aggressiva mot andra människor.

Undersökningen visat att en förekommande uppfattning hos respondenterna är att det kan röra sig om att personen beter sig aggressiv mot någon som i sin tur är aggressiv tillbaka och tar till våld. Detta innebär att det oftast är yngre män som utsätter varandra för våldsbrott. En respondent menar att det är män mellan arton till tjugofem som anses vara en ung man. En annan respondent har beskrivit i sitt svar att han menar män mellan tjugofem till trettio årsåldern.

”Sen tror jag också att det sker väldigt mycket oprovocerat våld också. Det behöver inte vara så att det är två aggressiva män som möts det kan vara att det är en aggressiv man som ger sig på en annan man som möjligtvis inte är aggressiv kan bli påhoppad också. Jag tror inte att det är riktigt maka söker maka men jag tror att det sker mycket oprovocerat våld. Generellt sätt så tror jag att det är mellan yngre män kanske inte bara de som är mellan femtio- tjugo årsålder men äldre låt oss säga tjugofem- trettio årsålder”

– Man Örgryte tjugosex år

En ytterligare återkommande bild hos respondenterna om personer som blir utsatta för våldsbrott är gängmedlemmar. Den mest återkommande bilden hos respondenterna är att det är män i killgäng som både utsätter andra för våldsbrott men också som blir utsatta.

”Våldsbrott utanför hemmet är det män som blir utsatta för och våldsbrott i hemmet är det kvinnor som blir utsatta för. Våldtäkter det vill säga sexualbrott är det mest kvinnor som blir utsatta för. Misshandel och slagsmål utanför hemmet känns mer som att det är oftast killgäng som slåss. Det är alltid män i killgäng som slåss det ser jag med mina egna ögon. Sen misshandelsbrott känns som att där är jag mer otrygg för min pojkvän. Om vi är mitt i Centrum så är jag mer rädd för att han ska bli utsatt för någonting mer än att jag skulle bli utsatt. Däremot är jag mer orolig för att jag skulle kunna bli våldtagen av någon än vad han skulle bli. Sen känner jag även om män skulle kunna bli misshandlade av sina fruar så känns det ju också som att det är mer vanligt att våld i hemmet sker mot kvinnor”

– Kvinna Centrum tjugotvå år

Samtliga respondenter har även beskrivit sina uppfattningar om våldsbrott som de anser att de kan bli ett offer för. De mest återkommande våldsbrotten som respondenterna anser att de kan bli offer för är misshandel, rån, övergrepp och våldtäkt. Det finns dock åtskiljande uppfattningar mellan kvinnliga och manliga respondenter. Kvinnliga respondenter anser att det är större risk att de kan bli offer för våldtäkt och övergrepp.

”Det är nog överfall eller våldtäkt som jag tror kan hända mig och som jag är mest orolig för”

– Kvinna Örgryte tjugosex år

Manliga respondenter har inte uttalat sig om våldsbrottet våldtäkt. Istället menade manliga respondenter att de uppfattar det som att de kan bli utsatta för misshandel och rån.

”Vad som skulle kunna hända mig? Ja det är väl misshandel och inbrott eller någonting sådant. Ja precis misshandel och sådana brott. Det är kanske det som ligger närmast till hands eller att bli rånad den typen av våldsbrott som kan hända vem som helst tror jag kan hända mig också, ja det tror jag”

– Man Örgryte tjugotvå år Bagaregården

Dock fanns det två kvinnliga respondenter vilka skiljde sig från mängden. De två kvinnliga respondenterna ansåg inte att de kan bli offer för våldtäkt. Detta menade respondenterna berodde på deras ålder, vilket gör att de inte befinner sig på sådana platser där sådana våldsbrott kan begås.

”Nu när jag börjar bli lite äldre så tror jag kanske att man tänker att man inte har tankarna åt det hållet riktigt på samma sätt man är inte orolig för att någonting sådant kan hända mig. Sen befinner jag mig inte på sådana platser längre där jag kan bli utsatt för det. Det jag kan tänka mig i så fall är att jag kanske kan bli rånad eller så det känns som att det är större sannolikhet”

– Kvinna centrum inom vallgraven femtiofem år

Resultaten i denna studie kan tolkas som att manliga respektive kvinnliga respondenter har varierande bilder om vilka platser de uppfattar som att de bör undvika och vilken våldsbrott de kan utsättas för. Detta kan tolkas som att respondenterna har individuella och varierande uppfattningar om brott beroende på sin ålder, bostadsområde och kön.

Ett ytterligare återkommande svar i studien är om svaga personer som blir mer utsatta för våldsbrott än andra personer i samhället. Vad respondenterna anser med svaga personer är svårt att definiera. Dock kan den svagheten människor refererar till kan ses som personliga egenskaper hos den som blir utsatt för våldsbrott. Respondenterna som hade denna bild om personer som blir utsatta för våldsbrott beskrev det på ett detaljerat sätt. Respondenterna menar att det handlar om att personen verkligen är svag i den bemärkelsen. Respondenterna menar att det handlar oftast om att personen inte vill förstora situationen och därför visar sig svag. Det kan också handla om en psykisk svaghet.

”Det är kan också vara att kvinnor är fysiskt underlägsna många gånger. Män har lagt upp muskelmassa som jag inte har om han ger sig på mig så kan jag inte försvara mig. Men det kan vara psykiskt våld att som kvinna kanske man säger till sig själv jag vill inte bråka jag vill inte det är okej du får vara överlägsen. Jag tänker att det kan lika gärna vara utåt sett starka personer som hetsar varandra på något sätt som egentligen är svaga inom sig själva”

– Kvinna Centrum trettioåtta år

Resultaten i undersökningen visar att det inte finns åtskiljande uppfattningar om brott hos individer, vilka definierar sig själva som en person med ”svensk härkomst” och personer vilka definierar sig själva som en person med ”utländsk härkomst”. Respondenterna delar samma uppfattningar om personer som begår brott, platser där det begås mest brott och personer som blir utsatta för brott oavsett bakgrund. Dessa uppfattningar har detaljerad redogjorts för ovan. Undersökningen visar att personens bakgrund (härkomst) inte är en grundläggande faktor för vilken uppfattning individen har om personer som begår våldsbrott, brottsfyllda platser och personer som blir utsatta för våldsbrott.

8.2 Rädsla och oro

Respondenternas rädsla och oro för att bli utsatta för brott visade sig vara väldigt varierande. Det finns dock vissa saker som var återkommande där en rödtråd kunde återfinnas. En förekommande uppfattning hos respondenterna är att de inte uppfattar sin egen stadsdel som otrygg. Samtliga respondenter oavsett bostadsområde, uppfattade sina stadsdelar som trygga och att de inte är rädda eller oroliga för att bli utsatta för någon typ av våldsbrott.

”Jag upplever det som tryggt och lugnt och jag känner mig trygg det måste jag säga det har inte varit någonting som jag har reagerat på. Jag känner mig trygg. Jag skulle säga att det är väl omhändertaget det känns som bostadsbolaget där håller det snyggt det finns inte klotter eller så i området jag bor i”

– Kvinna Centrum trettioåttå år

Med detta sagt bör det även tilläggas att respondenter som bor i stadsdelen Centrum ansåg att de känner sig trygga i deras bostadsområde. För de som bor i stadsdelen Centrum handlade främst om att de bodde ”avskärmat” från de krogområdena i innerstaden. De flesta av respondenterna som bor i Centrum ansåg att de inte behöver känna sig otrygga i sitt bostadsområde, eftersom de bor en bit längre bort än ”kärnan” där krogen och nattlivet finns.

”Inte just precis i bostadsområdet där jag bor, men visst det händer grejer men det är ännu närmare in till kärnan. Jag bor i centrum jag bor det finns ju alltid en kärna i varje område ett torg en samlingsplats här kan man säga att det är avenyn eller liknande. Ja det händer grejer där men ärligt talat så är det inte alltid människorna som bor i det området utan jag vet att när mina barn gick i skolan då var jag en sådan förälder på stan och gick. Det var oftare jag fick hjälpa ett barn från Stenungssund som var och festade och hade druckit för mycket som ragglade på avenyn än vad det var våra egna centrum ungdomar. För stenungslund ungdomarna trodde att ingen skulle se de mamma och pappa var kvar i Stenungssund”

– Kvinna Centrum fyrtiofem år

De flesta av respondenterna hade en bild av vad de bör vara rädda för och vad som sker mest av i samhället. Många av respondenterna menade att det sker mest misshandel och rån.

”Jag skulle säga inbrott i så fall det är nog som jag sa inte i mitt eget område Johanneberg är väldigt lugnt och det är student lägenheter det finns inte så mycket att stjäla det finns ju mycket datorer men inbrott kan hända när som helst och i vilket område som helst. Våldsbrott tror jag inte att det sker så mycket av i mitt område. Kanske på krogen om det har varit någon som har varit riktigt full och aggressiv det skulle också kunna hända det tror jag också är ganska vanligt inbrott och alkohol relaterad brott det tror jag är vanlig. Jag tror att det är det som jag själv löper störst rikt för att utsättas för ”

– Man centrum tjugofem år

Den mest återkommande rädslan och oron människor känner gäller främst innerstaden där krogarna och nattlivet finns.

”Jag tänker på centrala Göteborg där det finns mycket nöjesliv där människor är fulla det är en sådan sak som jag faktiskt vet alkohol och våldsbrott hänger ju ihop. Det är runt avenyn och runt Vasagatan på småtimmarna runt Järntorget på småtimmarna det skulle jag undvika eller undvika jag har liksom ingen jag har ändå ingen anledning att röra mig där i de timmarna men det är i de platserna som det sker mest brott. Det sker mycket på de timmarna även om det inte är så mycket folk också det är väl det som är... när det inte är lika mycket folk ute det är väl då de flesta av brotten sker som är i de kvarteren. Jag vet inte om det hade varit lika mycket brott annars. Jag tror ju att runt de här krogarna så är det inte elva på kvällen som de här överfallen och rånen sker det är snarare klockan tre på morgonen som sådana saker sker i större utsträckning då kanske det är mer ödslig på den tiden men det är lite mer ödslig men det är inga övergivna platser om vi säger så”

– Kvinna centrum femtiofem år

Det bör poängteras att respondenternas beskrivningar om sina upplevda rädsla och oro för innerstaden och Centrum området har visat sig vara motsägelsefulla. Det finns respondenter (till skillnad från den bilden som har redovisats ovan) som anser att de vet att det sker mycket våldsbrott i centrumområdet men att de inte känner sig oroliga för att det skall bli utsatta för någonting.

”Nej jag skulle inte undvika att åka jag känner mig dels ganska trygg i Göteborg och i Centrum jag är ganska vältränad och jag är van att vara ute på natten också. Jag har även jobbat natt tidigare jag har fått gå ensam sent på natten genom staden det är mycket folk och det är mycket poliser så sent på natten det är ingenting jag känner mig otryggt med”

– Man centrum tjugofem år

En annan återkommande oro gäller förorter. Många av respondenterna har den uppfattningen att förorter är brottsfyllda och därmed känner större oro för att befinna sig i sådana platser.

”Nej inte där jag är nu men det kan ju vara så att de har rapporteringarna som man hör om återigen de skjutningar som sker i förorterna det förstärker en bild av någonting det är möjligtvis att jag blir mindre benägen att åka dit. Då tänker jag kanske att jag inte vill bo där det sker. Då blir det tryggare att bo där jag bor”

– Man Centrum tjugonio år

Inom det teoretiska ram av rädsla för brott och medier har forskare kommit fram till intressanta resultat. Inom det ovannämnda teoretiska ram menar forskare att människor tolkar brottsrapporteringar beroende på egna situationen och bostadsområde.¹⁴⁹ Tidigare studier indikerar att personer som bor i platser vilka inte representeras inom brottsrapporteringar, tenderar att känna sig trygga i området de bor i.¹⁵⁰ Denna undersökning visar att respondenterna beskriver i sina svar att de upplever en trygghet i sina stadsdelar och området de bor i. Respondenterna både i Örgryte och Centrum, beskriver i sina svar att de inte har läst någon våldsbrottsrapportering som har skett just i det området de bor i. Majoriteten av respondenterna beskriver att eftersom de inte har läst någon våldsbrottsrapportering som har skett precis i området de bor i, bidrar detta till sina upplevda trygghet.

Vad gäller respondenterna som bor i stadsdelen Centrum visar studien att även de upplever att de känner sig trygga i stadsdelen och området de bor i. Det mest återkommande resultatet visar att respondenterna beskriver att de läser om brott som sker i Centrum men att de inte upplever oro för att de kan bli utsatta för någon typ av brott i området.

Respondenterna som bor i stadsdelen Centrum beskriver i sina svar att de uppfattar våldsbrottsrapporteringar som de har läst om eller tittat på som gäller stadsdelen Centrum om de som en verklighetsbaserad representation av stadsdelen. Dock beskriver respondenterna som bor i stadsdelen Centrum i sina svar att dessa våldsbrottsrapporteringar som de har läst om inte berör de eftersom det sker i vissa tider och just vissa områden inom stadsdelen Centrum. Ingen av respondenterna beskrev att de hade oro och rädsla för att bli utsatt för någon typ av våldsbrott på en så hög nivå att de kände att de behövde undvika dessa områden.

---

¹⁴⁹ Ibid., 344

¹⁵⁰ Escholz, Chiricos & Gertz, Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects. *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

Respondenterna beskrev i sina svar att de har en viss rädsla för innerstaden och förorter dock har ingen av respondenterna uppgett att de har en rädsla eller oro som leder till att sina vardagar eller sociala liv begränsas.

”Jag skulle vilja säga att jag har en viss rädsla men inte så att jag begränsas av den visst jag påverkas av den jag tycker att jag tänker mycket mer på det till exempel när jag ska hem jag går och tänker på det på kvällen. Jag tycker det är lite jobbigt att vara på alerten så jag skulle säga att jag påverkas men inte så att kommer det någon man så börjar jag inte springa åt ett annat håll men visst jag känner en rädsla”

– Kvinna Örgryte tjugotvå år

Det samma gäller för ödsliga platser respektive platser där många människor befinner sig. De flesta av respondenterna känner en viss oro för ödsliga platser och platser där ett stort antal människor befinner sig i. Den mest återkommande bilden är att de ovannämnda platserna är mest osäkra.

”Det är till exempel en statspark där det inte är upplyst. Jag tänker också på ändhållplatser jag bor själv också i en sådan plats men som sagt jag känner mig trygg där. Där jag inte riktigt känner igen mig och inte känner någon i området och jag är ensam och det är mörkt och det inte är speciellt mycket människor runt omkring mig det är bara jag där, det skulle kunna vara en potentiell farlig plats att vistas på av någon anledning. Jag tänker på att ju mer upplyst känns det tryggare och det är en känsla av att här syns jag. Om man rör sig just kring innerstan. Brunnsparken centralstationen det allra innersta så skulle jag inte beskriva det som en trygg plats det är mycket människor där och väldigt mycket olika sorters människor. Det känns som att det rapporteras mycket om även våldtäkt och personrån. Om man rör sig just kring centrum så det är klart det är fullt med brott dygnet runt. På något sätt så tänker jag att själv på nattetid inte skulle gå ensam där ”

– Kvinna Centrum trettioåttå år

Tidigare studier om brottsrapporteringar och människors oro och rädsla, indikerar att brottsrapporteringar är en viktig faktor för höjande och minskande av människors upplevda oro för vissa områden och vissa våldsbrott. Forskare menar att det människor ser på och läser om i brottsrapporteringar kan få konsekvenser hos människors upplevda oro. Några exempel kan vara att människor undviker vissa platser eftersom de har fått den bilden att de platserna är osäkra.¹⁵¹ Tidigare studier inom rädsla och brott har även visat att brottsrapporteringens bekräftande effekt som tidigare nämnts varierar beroende på individen. Forskare har kommit fram till att individens medieanvändning bör vara en indikerande faktor för människors upplevda oro för att utsättas för brott. Forskare menar även att det bör finnas skillnader mellan *Light viewers* och *heavy viewers*. Forskare menar att de personer som tittar på eller läser om brottsrapporteringar mer än andra tenderar att ha högre nivå av rädsla för att bli utsatta för brott. Denna höga nivå av rädsla leder i sin tur till att *heavy viewers* begränsas i sina vardagliga och sociala liv.¹⁵² Undersökningen visar på att den förekommande uppfattningen hos respondenterna inte överensstämmer med tidigare studier. Respondenterna i denna studie menar i sina svar att de inte anser att de på grund av sina rädsla och oro begränsas i sina vardagliga eller sociala liv.

¹⁵¹ Sandstig, *Otrygghetens landskap*, 2010, 63.

¹⁵² Escholz, Chricos & Gertz, Crime, news and fear of crime: toward an identification of audience effects. *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344-345.

Ett exempel är kvinna som har uppgett att hon läser om våldsbrottsrapporteringar endast totalt en halv timme i veckan. Den kvinnliga respondenten beskrev att hon känner att brottsrapporteringar höjer hennes rädsla och oro för vissa platser och vissa brott. Dock menar hon att det inte är på en sådan nivå att hennes sociala eller vardagliga liv begränsas.

”Nej jag undviker inte saker i mitt liv på grund av min rädsla. Jag är medveten om faror men jag har alltid varit en stark motståndare till förutfattade meningar. När jag gick i gymnasiet så hade jag riktigt många kompisar från både Angered Hammarkullen och Bergsjön fantastiskt fina människor. Jag förstod då att det finns andra människor som inte är så trevliga men det är precis lika många otrevliga människor vart man än kommer till. Jag vet mycket bra saker och tänker att mycket saker är bättre än vad det verkar vara utifrån. Jag vill inte tro att bara för att jag åker till Hammarkullen med spårvagnen så ska jag bli nedslagen eller att jag bör begränsa mig i mitt liv”

– Kvina Örgryte tjugo år

De mest återkommande svaren hos den gruppen i studien som beskrev att de läser mer om brottsrapporteringar än de andra respondenterna uppgav även likgiltiga svar.

”Totalt tio timmar kanske mellan fem till tio timmar kanske är mer rätt det varierar från vecka till vecka men det är inte mindre än fem timmar och inte heller mer än tio timmar vad gäller nyheter och tidningsläsande i sin helhet... men vad gäller just brottsrapporteringar så är det inte mer än två timmar som det verkligen handlar om en brottslig händelse som innehåller våld... Nej jag tror inte att jag har vidtagit några speciella åtgärder det tror jag inte. Det är klart att jag kan ha det i åtanke att det finns vetlösa våldsbrott till exempel misshandel som sker utan anledning då kanske man känner en viss oro och otrygghet som att det kan hända mig också men jag tror inte att det påverkar mitt agerande i min vardag på något sätt”

– Man Örgryte tjugooåta år

Respondenterna som har deltagit i intervjuerna ingår (utifrån sina beskrivningar om hur många timmar i veckan de spenderar åt våldsbrottsrapporteringar) i kategorin *light viewers*. Även om det finns variationer i respondenternas medieanvändningar, är respondenterna inte insatta i brottsrapporteringar. Den lägsta tiden en respondent beskrev att han/hon spenderade åt våldsbrottsrapporteringar var en halv timme och den högsta var två timmar per vecka. Det är respondenterna själva som har beskrivit sina medievanor. Detta visar på att respondenterna inte är insatt i brottsrapporteringar. Även om det förekommer små variationer i nivå av respondenternas oro och rädsla mellan de respondenter som har läst om brottsrapporteringar två timmar i veckan och de respondenter som har läst brottsrapporteringar en halv timme i veckan, har ingen av respondenterna beskrivit i sina svar att de upplever att de har en rädsla och oro för att bli utsatta för brott som är begränsande.

En förekommande uppfattning hos respondenterna både i Örgryte och Centrum är att de inte har den bilden av att den stadsdelen de bor i är en osäker plats där det sker mycket brott. En stor del av respondenterna beskriver att de känner en viss oro. De respondenter som uppger att de känner en viss oro, beskriver dock att denna oro inte är på så hög nivå att de har en bild av samhället som osäker och brottsfylld. De flesta av respondenterna känner att de tar små åtgärder men det är ingenting som hindrar dem i sina vardagar eller sociala liv.

Det mest återkommande svaret visar även att respondenterna har den uppfattningen om sin stadsdel att det inte är en brottsfylld plats. Många utav respondenterna menar att det beror på att de kan sitt område och de vet hur det ser ut. Att känna igen sig i ett område gör att de inte uppfattar sitt område som en brottsfylld plats. De flesta av respondenterna känner att de kan röra sig fria i sina egna stadsdelar. Intervjuerna tyder på att respondenterna inte har en överdriven och obefogad rädsla och oro för att bli utsatta för brott.

8.3 Förstärkande faktorer för rädsla/ oro och trygghet

Det fanns flera olika faktorer som respondenterna upplever är en bidragande faktor för validerande och förstärkande av sina oro och trygghetskänslor för att bli utsatta för brott i sina stadsdelar. Några exempel är utseendet av området de bor i, tid på dagen och platsen de befinner sig i. De flesta av respondenterna beskrev att den uppfattning de har om vissa platser har formats och förstärks genom det de läser i tidningar och ser på brottsrapporteringar i TV.

”Jag tänker att de våldsbrottsrapporteringar som jag läser under dagen förstärker mina rädsla. Ett exempel är en rapportering som jag läste om som handlade om en ung kvinna som blev våldtagen. Hon beskrevs också som en kvinna som gick ute ensam sent på natten. Efter att jag hade läst om henne i tidningen så hade jag alltid någon som jag gick tillsammans med på kvällen än att vara ensam. Det är inte så att jag har gjort någonting speciellt ändrat min vardag eller så men jag tänker att det påverkade mig mer praktiskt. Jag menar att jag inte undvek att åka till olika ställen men undvek att vara ensam ute sent på natten. Jag följde alltid med några andra kompisar, jag var mer rädd och orolig efter att jag läste om den våldsbrottsrapporteringen.”

– Kvinna Örgryte tjugotvå år

Majoriteten av kvinnliga respondenterna beskrev i sina svar att de kände högre nivå av oro och uppfattade sig själva som en möjlig offer för att bli utsatta för våldtäkt. De kvinnliga respondenterna beskrev i intervjuerna att om det är någon typ av våldsbrott som de tror att de kan möjligen bli utsatta för någon gång i sina liv så är det våldtäkter.

”Det är våldtäkt tror jag eller att jag råkar vara på fel ställe. Jag brukar alltid fundera på vad jag skulle gjort eller om jag skulle gjort någonting. Jag tror att jag med åren att jag inte accepterar vad som helst att jag ändå tror att jag skulle sagt någonting då kan jag ju råka illa ut. Eller om någon annan råkar illa ut och man säger sluta då är det ganska troligt att de ger sig på en också. Jag vet inte heller om jag hade stoppat mig själv där, det skulle ju bero på situationen. Jag skulle kanske gå in i någon situation där jag då skulle kunna bli utsatt. Jag tänker ändå att det inte är så stor chans för jag tänker att det kommer när det kommer men våldtäkt är ju någonting som finns där i bakhuvudet för de flesta kvinnor ”

– Kvinna Centrum tjugotvå år

Många av kvinnliga respondenterna beskriver det i sina svar att de känner att de bör ta vissa säkerhetsåtgärder när de är ute ensamma på natten. Ett av de mest återkommande svaren av kvinnliga respondenterna är att de åker taxi när de är ute ensamma. Ett annat återkommande svar var att de ringer en vän eller en familjemedlem när de är på väg hem ensamma på natten.

”Jag utsätter mig inte för sådana situationer där jag kan råka ut för någonting och lägen att jag är ensam eller går hem ensam och det är mörkt eller platser där jag inte bör vara det kan ju hända vart som helst när man minst anar det därför brukar jag ringa en vän om jag ska till exempel hem sent på natten så att jag har med mig någon. Förutom att inte gå själv i mörkret och välja ett transportmedel som jag känner mig trygg med. Det är taxi jag brukar åka med om jag är ute ensam. Det är för att jag åker alltid med ett bolag som jag känner mig trygg med som jag alltid åker med de personerna. Jag sätter mig inte i någon buss eller spårvagn sent på natten själv det gör jag inte för att det kan hända grejer där också”

– Kvinna Örgryte trettiofyre år

Respondenternas svar visar även att den uppfattningen och oron/ tryggheten de känner är varierande beroende på kön och ålder av respondenterna. Yngre och kvinnliga respondenter beskrev i sina svar att våldtäkt och misshandel är det som de anser att de löper störst risk att råka ut för. Äldre och kvinnliga respondenter anser inte att de känner någon oro för denna typ av våldsbrott. Äldre och kvinnliga respondenterna anser att de löper störst risk att utsättas för rån. Detta skiljer sig från manliga respondenter vilka ansåg att de inte är någon möjlig offer för att bli utsatta för våldtäkter. Majoriteten av manliga respondenterna uppfattade det som att om de någon gång skulle kunna bli utsatta för någon typ av våldsbrott så är det misshandel eller rån.

”Om någonting skulle kunna hända mig så är det väl mest... det som är mest rimligt att jag skulle kunna råka ut för och skulle kunna utsättas för är personrån och kanske även misshandel”

– Man Centrum tjugonio år

Ett annat mest återkommande svar från respondenterna var att de känner att ödsliga platser bekräftar sina rädsla och oro för att bli utsatta för någon typ av våldsbrott. Respondenterna beskrev i sina svar att när de befinner sig i en plats där de är ensamma känner de sig mer orolig än om de skulle befinna sig i andra områden.

”Det är mer ödsligheten som förstärker min rädsla tror jag. Jag tänker att bara det är folk så är det bra. Även om det skulle hända någonting så kan någon hjälpa till när det är ödslig. Det kanske är två människor som är där och då kanske de inte hör. Det går inte att vara rädd för människor är det mycket människor så är det både och det vill säga det kan hända mycket saker men å andra sidan det finns i alla fall någon som kan hjälpa till”

– Kvinna Örgryte tjugotvå år

Respondenterna beskrev även sina medieanvändning. Inom den delen av intervjun där respondentens medieanvändning kartlades beskrev respondenterna även vilken betydelse de anser att det de ser och läser om har för sina oro, rädsla, trygghet och vardagar. Majoriteten av respondenterna beskrev även vilken betydelse de föreställer sig att brottsrapporteringar har för den bilden de har om förorter som osäkra. En kvinnlig respondent som bor i stadsdelen Centrum som är fyrtiofem år menade att den bilden hon hade om förorter med hjälp av brottsrapporteringar fick bekräftelse.¹⁵³ Hon beskrev att förorter rapporteras och beskrivs som brottsfyllda och osäkra i brottsrapporteringar.

---

¹⁵³ Escholz, Chricos & Gertz, Crime, news and fear of crime: toward an identification of audience effects. Journal of British criminology, 1997, 44:3, 344-345.

Dock menade hon att när hon besökte en förort märkte hon att det inte stämde överens med den bilden hon hade om platsen. Efter att hon hade besökt platsen i verkligheten ändrade hon sin uppfattning om att den platsen var osäker och brottsfylld. Respondenten märkte att den bilden hon har om förorter inte är verklighetsbaserad.

”Hemma hos mig själv, där jag bor är jag trygg. Sen finns det stadsdelar som jag knappt känner fast jag är en göteborgare. Det finns stadsdelar som har vissa rykten det skulle inte falla mig in att gå dit en kväll och ta en promenad ensam. Vissa stadsdelar jag menar bara här om dagen så körde jag till bergsjön och där har jag inte varit på tjugo år kanske jag hade en kompis som bodde där men herre gud vilket fint område. Medier rapporterar ju förfall hyresvärdarna gör ingenting, kriminalitet som händer och parkeringsgarage som brinner och så vidare. Det rapporteras en hel del och det påverkar min uppfattning självklart. Sen körde jag hem och reflekterade över att det var jätte fint där. Jag badade en gång där uppe i bergsjön när jag körde därifrån sen så tänkte jag också vad grönt och vackert det var här jag kommer inte ihåg att bergsjön var så grönt så jag blev förvånad”

– Kvinna Centrum fyrtiofem år

En tolkning av respondentens svar kan vara att svaren tyder på att även respondenternas egna erfarenheter har betydelse för sina beskrivningar om vilken bild de har om osäkra platser.

Det finns både samhällseliga och utseendemässiga faktorer inom respektive stadsdel som respondenterna upplever att det har en betydelse för sina upplevda trygghetskänslor för området de bor i. Den mest återkommande faktorn var utseendet av stadsdelen och området de bor i. Majoriteten av respondenterna upplever att de känner sig trygga i området de bor i, på grund av att det är välvårdat och omhändertaget. Utöver detta visade det sig att de personer som bor i samma område som respondenten är en trygghetsförstärkande faktor för människor. Mer än hälften av respondenterna upplevde att sina trygghetskänslor för stadsdelen de bor i, med anledning av barnfamiljer och barn som leker ute på gården, förstärktes.

”Det är så himla välskött och det är så himla fina hus i området. Vi var ute och spelade musik i Hammarkullen och jag kände mig inte trygg på samma vis där. Det kändes obekvämt för att alla lägenhetshusen där var otroligt sunkiga. Färgerna hade lossnat från väggarna och fönstren var trasiga allting var grått och tråkigt. Hemma på min gata har alla hus olika färger det finns inte två hus som har samma färg ju längre mot Bö och skåra man kommer ju större blir trädgårdarna ju mer buskar och blommor har de. Det är som att jag bor i ett villaområde. Folk tycker att det är kul att fixa sina trädgårdar alla har barn som springer omkring och alla i by området vet att det springer runt barn och det är trevligt i området”

– Kvinna Örgryte tjugo år

Det som skiljde respondenterna inom två stadsdelarna var att hos de som bor i Centrum var det ytterligare en faktor som förstärkte sina upplevda trygghet i sin stadsdel. De som bor i stadsdelen Centrum beskrev att de upplevde att just det lilla området de bor i är avskilt från kärnan i stadsdelen Centrum. Respondenterna menar att eftersom det är avskilt från nattlivet och människosamlingar, känner de sig tryggare i just sitt eget bostadsområde. Att respondenterna bor avskilt från Avenyn och kärnan av stadsdelen där nöjeslivet finns, beskriver de som en förstärkande faktor för att de kan känna sig tryggare där de bor.

”Det är välvårdat där jag bor och jag trivs där jag bor. Det är personliga trivsamma hus det är bra kommunikationer nära till allt gångavstånd till det mesta. Det är många sådana faktorer som gör att jag trivs där. Precis där jag bor så är det ingen trafik och det är bra miljö på många sätt.

Det sker inte så mycket våldsbrott just i mitt område men i kärnan i centrala Göteborg så sker det mycket mer brott. Men det är inte så konstigt det är där krogarna och nöjeslivet finns”

– Kvinna Centrum femtiofem år

En förekommande uppfattning är att respondenterna inte uppfattar det som att de har läst någon brottsrapportering som har skett i närheten av sina bostadsområden. Ingen av samtliga respondenter har läst om en våldsbrottsrapportering som har skett i det området de bor i. Det mest återkommande resultatet visar att respondenterna som bor i Örgryte och Centrum, läser och tittar på brottsrapporteringar som handlar om förorter både i Göteborg och i hela Sverige.

”Det har inte handlat så mycket om där jag bor men staden Göteborg har det funnits mycket rapporteringar om som jag har läst. Sen har det handlat också om andra städer i Sverige och andra länder också det är nog ganska blandat. Om mitt område eller där jag bor jag har inte läst om någonting som har handlat om Guldheden. Det jag har läst om har handlat väldigt mycket om centrum och även om förorterna i Göteborg. Centrum och förorter känner jag rapporteras mest om som jag har läst mest om. Om det är någonstans i Stockholm så vet jag inte vad det är för område. Jag läser mycket om förorter det är därför det har varit den senaste tiden att jag har varit så trött på att det rapporteras så mycket just om förorter som får så negativt bild. Sen kan jag också tycka att det är intressant”

– Kvinna Centrum tjugotvå år

Förstärkningsteorin indikerar att brottsrapporteringar förstärker eller bekräftar människors befintliga uppfattningar. Om människor tittar på eller läser mycket om en viss plats i våldsbrottsrapporteringar, verifieras den uppfattningen om att den platsen är brottsfylld. Teorin grundas även på antagandet att brottsrapporteringar om bekanta platser kan höja den befintliga oron hos människor.¹⁵⁴ Forskare inom teorin indikerar även att om en person läser om en brottsrapportering som handlar om en avlägsen och okänd plats, kan personen känna en trygghet för området de bor i. Forskare menar att människor ser det som en bekräftelse för att det inte händer mycket i området de bor i och därmed kan känna sig trygga.¹⁵⁵ Resultaten i denna studie visar att en stor del av respondenter som bor i stadsdelarna Centrum och Örgryte uppger i sina svar att de anser att det de läser om eller tittar på i våldsbrottsrapporteringar har en viss betydelse för sina upplevda rädsla och oro. Ett antal respondenter inom både stadsdelarna uppger att de inte har läst eller tittat på brottsrapporteringar gällande sina stadsdelar. Respondenterna beskriver i sina svar att de inte har läst om det området de bor i och det gör att de känner en trygghet i området de bor i.¹⁵⁶

”Jag tror alltid att man påverkas på något sätt av det ändå att det är klart att rapporteras det om någonting och det är inte ditt område så tror man ju att det sker mycket mer brott någon annan stans och där du bor känns tryggare jämförelsevis med andra områden jag tror att det absolut kan vara så men det som har hänt i närheten som jag nämnde tidigare i Redbergsplatsen det kan ju hända att om jag skulle vara själv på kvällen att den platsen skulle kännas mer otrygg jag skulle kanske inte undvika platsen men det skulle kännas mer otrygg”

– Man Örgryte tjugosex år

---

¹⁵⁴ Escholz, Chiricos & Gertz, Television and fear of crime: program types, audience traits and the mediating effect of perceived neighborhood racial composition, *University of California Press*, 2003, 50:3, 395-396.

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Ibid., 395-397

Förstärkningsteorin indikerar även att människor söker sig till sådana information som överensstämmer med sina uppfattningar och förståelser.¹⁵⁷ I mina respondenters mest återkommande svar kan det ses att respondenterna beskriver att de uppfattar det som att de söker sig till sådana brottsrapporteringar, vilka de har kunskaper om. Respondenterna uppger att de söker sig till sådana brottsrapporteringar som bekräftar det som de redan tycker. Ett av de mest återkommande svaren är att respondenterna söker sig till sådana brottsrapporteringar som de på något sätt har relation till. Ett exempel är en manlig respondent som bor i Örgryte och är tjugosex år. Han beskrev denna relation som en plats som är geografiskt nära. Den manliga respondenten menade även att det kan vara en brottsrapportering där han känner igen offret eller är själv väldigt lik offret i rapporteringen. Han menar att det är sådana rapporteringar som han söker sig till.

”Den våldsbrottsrapportering som jag söker mig mest till det är en rapportering som jag har på något sätt relation till om det är antingen geografisk eller man känner igen personen som är offer. Det är sådana brottsrapporteringar som jag tror man dras till, som är väldigt lik mig. För att ta ett exempel jag är uppvuxen i ... där har det skett ett styckmord som har fått väldigt stor uppmärksamhet och det har jag läst väldigt mycket om. Just för att det är ganska unikt att det sker i det geografiska området där jag är ifrån men också för att det är ganska unikt händelse. Jag tror att det är sådana saker som jag dras till antingen när det är någonting som är extraordinärt som sticker ut från mängden eller någonting som man har någon typ av sammankoppling till området. Det kan vara att jag är från det området eller att jag har varit i det området eller känner någon från det området”

– Man Örgryte tjugosex år

Ett annat mest återkommande svar är att de flesta av respondenterna söker sig till sådana brottsrapporteringar som handlar om samhällsstrukturer. Till exempel beskrev en kvinnlig respondent att hon är intresserad av att läsa om vilken betydelse samhället har just på det våldsbrottet som har skett. De mest återkommande svaren visar att människor söker sig till sådana brottsrapporteringar där sina uppfattningar och värderingar får bekräftelse det vill säga valideras eller avvisas.

”Jag kanske läser inte så mycket om ett specifikt våldsbrott mellan två personer även om det hade fått en stor rubrik i aftonbladet men jag kanske läser mer om saker som har större koppling till andra saker som handlar om samhällsstrukturer om vi säger att ett våldsbrott är att en kvinna blir misshandlat i ett förhållande så kanske jag läser titeln jag läser ingressen. Det som har hänt i husby till exempel så har jag lusläst hela artiklar lite olika artiklar och sedan har jag ställt emot de med varandra så att för mig handlar det om att få större perspektiv på samhällsskikt. Jag är intresserad av sådana brottsrapporteringar som handlar om samhällets roll i det brottet om man säger så. Jag tror att det handlar om att man dras till det som där ens värderingar får antingen bifall eller avslag. Jag läser om det som jag har en stark åsikt i frågan, det är det som jag dras till. Det kanske är därför jag sorterar bort vissa nyhetsrapporteringar för att det är ett särfall eller en person som är sjuk av en anledning. Jag läser om det som jag själv känner att jag kan påverka”

– Kvinna Örgryte tjugosex år

I respondenternas svar om hur de uppfattar att de våldsbrottsrapporteringar som de läser om eller tittar på har för betydelse för sina rädsla/oro, trygghet, beteenden och den bilden de har om brott finns det två återkommande uppfattningar. Ett stort antal respondenter anser att våldsbrottsrapporteringar som de har läst om har någon typ av betydelse.

---

¹⁵⁷ McQuail, *Mass communication theory*, 2005, 60.

Det finns även respondenter som anser att det de läser om inte har någon betydelse alls. De respondenter som uppfattar det som att det de läser om i våldsbrottsrapporteringar har någon betydelse beskriver även på vilket sätt de anser att detta får uttryck hos dem. En kvinnlig respondent som bor i Örgryte och är trettiofyra år beskriver att de senaste våldsbrottsrapporteringar som hon har läst om kan ha haft en höjande effekt på hennes upplevda oro. Respondenten beskrev även att denna oro gällde när hon läste om en våldsbrottsrapportering som skedde i sin stadsdel och detta var inte någonting som varade.

”När jag läste om en våldsbrottsrapportering som skedde i mitt område/ stadsdel så kände jag mig mer orolig direkt efter. Jag började tänka oj sådant händer verkligen och det kan hända mig också. Men jag kände att detta inte var någonting som varar det är kortsiktigt”

– Kvinna Örgryte trettiofyra år

Det finns även respondenter som beskriver att de uppfattar det som att det de läser om i våldsbrottsrapporteringar inte har någon betydelse för sina uppfattningar, vardagar, oro/trygghet och beteenden. Dessa respondenter beskriver i sina svar att de uppfattar det som att de i vissa situationer kan ta vissa åtgärder för att de känner sig oroliga. Dock uppfattar respondenterna att detta inte går att relatera till de våldsbrottsrapporteringar som de har läst om den senaste tiden. Ett exempel är en kvinnlig respondent som bor i Centrum och är femtiofem år. Respondenten beskriver i sitt svar att när hon är ensam ute sent på natten så känner hon sig mer orolig än vad hon brukar göra i andra fall. Respondenten menar att när hon skall åka hem sent på natten så åker hon med taxi. Dock uppfattar respondenten att denna oro som hon upplever, inte är relaterad till de våldsbrottsrapporteringar som hon har läst om den senaste tiden.

”Om jag är ute sent på natten och klockan är kanske tre på morgonen då skulle jag ta en taxi hem eftersom jag känner mig orolig att jag kan råka ut för någonting. Men jag skulle inte kunna säga att jag gör detta på grund av att jag har läst om någon våldsbrottsrapportering. Det är inte så att jag tänker att här behöver jag befinna mig men jag kan inte det på grund av den våldsbrottsrapporteringen som jag har läst om påstår någonting.”

– Kvinna Centrum femtiofem år

Undersökningen visar på att en förekommande uppfattning hos de ovannämnda respondenterna är att de inte känner tillit för det som återberättas i brottsrapporteringar. Dessa respondenter beskrev att de uppfattar det som att med anledning av det ovannämnda, de våldsbrottsrapporteringar som de läser om inte har någon betydelse för sina uppfattningar om brott eller upplevda oro/ trygghet.

”Jag tycker att det blir ganska dåligt vikt balans i brottsrapporteringar. Jag kan uppleva rapporteringar som väldigt enkelspåriga. Om det är svenskar som är utomlands och det sker en viktig händelse där ursprungsbefolkningen råkar ut för någonting och det är hur många tusen människor som helst som blir lidande det skriver man ingenting om i nyheterna. Om det är en svensk med så är det en katastrof. Jag vill inte förminska en så stor sorg men det är lika stor sorg för den mamman eller pappan som miste sin son där svenskan befinner sig som turist”

– Kvinna Centrum sextio år

9. Slutsatser

Inom detta avsnitt kommer studiens empiriska resultat att sammanfattas. Sammanfattningen av studiens empiri kommer att delas upp i kategorier som motsvarar ordningen i den ovannämnda analys protokollet. Sammanfattningen av studiens huvudresultat kommer att stå under den teoretiska kategorin som jag anser att den tillhör.

9.1 Kultivationsteorin och uppfattningen om brott

Kultivationsteorin, som har beskrivits ovan, baseras på att människor får en bild av platser där det sker brott, personer som begår brott, personer som blir utsatta för brott och befintliga risker i samhället från det de läser om i brottsrapporteringar.¹⁵⁸ I denna undersökning går det inte att uttala sig om respondenternas uppfattningar är mediebaserade. Dock finns det ett antal överensstämmande och återkommande bilder hos respondenternas svar om sina uppfattningar om brott. Här kommer respondenternas uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för kommer att sammanfattas i den nämnda ordningen.

Ett återkommande svar visar att respondenterna har den uppfattningen om ödsliga platser som brottsfyllda och osäkra. Det finns dock även en annan uppfattning hos respondenterna som kan sägas vara paradoxal. Lika många respondenter som ansåg att ödsliga platser är sådana platser där det sker mycket brott, ansåg att platser där ett stort antal människor befinner sig i är sådana platser där det sker mycket brott.

Respondenterna beskrev i undersökningen att platser där mycket människor befinner sig i och är i rörelse är sådana platser de kopplar ihop med våldsbrott. De personer som beskrev att ödsliga platser är mer brottsfyllda och osäkra än andra platser, beskrev även att det handlar om ensamheten. Dessa personer menade att även om det inte sker lika mycket brott i ödsliga platser som i andra områden, upplever de dessa platser som mer osäkra än andra. För dessa respondenter handlar det om att det inte finns några personer som kan hjälpa dem om någonting skulle ske. För de personerna, vilka delar den uppfattningen om att platser där ett stort antal människor befinner sig i är mer osäkra än ödsliga platser, handlar det om motsatsen. Det vill säga upplever dessa personer att sådana platser är mer osäkra, eftersom det finns för många människor vilket leder till mer brottslighet.

Undersökningen visar att en förekommande uppfattning hos respondenterna är att respondenterna inte anser sin stadsdel och sitt bostadsområde vara en brottsfylld plats. Samtliga respondenter beskrev att det inte sker brott i området där de bor. Dock visade resultaten i undersökningen att människor har en klar bild av vilka platser de kopplar ihop med en våldsbrottsfylld plats. Majoriteten av respondenterna anser att Centrumområdet, det vill säga innerstaden i Göteborg där nattlivet finns, är en brottsfylld plats. Majoriteten av respondenterna beskrev att de har läst mycket om våldsbrott som sker i Centrumområdet vilket de relaterar till den bilden de har om området som brottsfyllt.

Ett annat resultat är att respondenterna har den uppfattningen av att det sker mycket våldsbrott i förorter som till exempel Angered. Respondenterna beskrev att när de väl befann sig i sådana områden insåg de att de bilderna som de har inte är verklighetsbaserade. Respondenterna anser att det sker mest våldsbrott i förorter, eftersom det är i de områden som personer som är utsatta för orättvisor bor.

---

¹⁵⁸ Gerbner, Cultural indicators: The case of violence in television drama. *Journal of American Academy of Political and Social Science*, 1970, 388:4, 69-81.

Respondenterna har även beskrivit den bilden de har om personer som begår brott. Det empiriska materialet visar att respondenterna beskriver att de har den uppfattningen om att yngre män är mer benägna att begå våldsbrott än andra grupper i samhället. Hur respondenterna definierar yngre män är oklart. Dock är det män mellan åldrarna arton till högst trettiofem som är den mest förekommande åldersgruppen i respondenternas svar om sina uppfattningar om personer som begår brott. Respondenterna har den uppfattningen att det är ungdomsgång i förorter som begår mest våldsbrott i samhället. Undersökningen visar att respondenterna har en uppfattning om att gängmedlemmar är det som de är mest oroliga för. Respondenterna uppfattar det som att det har bildats flera gäng de senaste åren. De menar att yngre män är den gruppen som de associerar med gängmedlemmar.

Undersökningen visar även att respondenterna har den bilden av svaga personer som mest utsatta för våldsbrott i samhället. Vad respondenterna anser med en ”svag” person är svår att definiera. Dock kan det sägas att det handlar främst om personer som inte kan säga emot andra och ställer sig istället i bakgrunden. Det kan till exempel handla om en person som inte kan slita sig från ett destruktivt förhållande. Den uppfattningen respondenterna har om brott och oro och trygghet varierar i avseende på respondenternas individuella bakgrunder som ålder, bostadsområde och kön. En förekommande uppfattning hos respondenterna är att kvinnor blir mer utsatta för våldsbrott än män.

9.2 Närområdet och avlägsna platser har betydelse

Undersökningen visar på att ingen av samtliga respondenterna som bor i en av stadsdelarna Centrum eller Örgryte upplever oro för att bli utsatta för brott just i sina stadsdelar. Dock visar undersökningen intressanta skillnader mellan respondenterna som bor i Centrum respektive Örgryte.

En förekommande uppfattning hos respondenter som bor i stadsdelen Centrum är att de brottsrapporteringar som respondenterna läser om och tittar på, kan vara en viktig bidragande faktor för sina upplevda tryggheter i sina bostadsområden. Majoriteten av respondenterna som bor i stadsdelen Centrum uppger att de faktiskt har läst eller tittat på brottsrapporteringar som har skett i innerstaden Centrum där nattlivet och krogarna finns. Samtliga respondenter uppger att de är medvetna om att det sker mycket våldsbrott i stadsdelen Centrum. Dock visar undersökningen att respondenterna som bor i stadsdelen Centrum inte upplever oro för att bli utsatta för någon typ av våldsbrott.

Tidigare forskning har indikerat att när människor läser om eller tittar på brottsrapporteringar som inte handlar om sina omedelbara närhet känner de sig tryggare i det området de bor i. Människor stöttar ifrån sig den informationen som är om platser utanför den omedelbara närheten.¹⁵⁹ Det empiriska materialet i denna studie indikerar att respondenternas (som bor i stadsdelen Centrum) beskrivna uppfattningar ligger i linje med tidigare studier. Respondenterna som bor i Centrum beskriver i sina svar att de uppfattar det som att de inte tar till sig de brottsrapporteringar som handlar om brott som sker i krogområden i Centrum.

Respondenterna beskriver i sina svar att de uppfattar sådana brottsrapporteringar som avskärmat och avlägsen. Respondenterna uppfattar det som att eftersom de inte tar till sig sådana brottsrapporteringar, resulterar detta i att de känner sig trygga i sina bostadsområden. Detta fenomen refereras av forskare som *feeling safe by comparison*.¹⁶⁰

---

¹⁵⁹ Liska & Baccaglini, 1990 citerad i Carrabine, *Crime, culture and the media*, 2008, 46.

¹⁶⁰ *Ibid.*, 46

Enligt forskare innebär fenomenet att människor känner sig trygga i sitt område jämfört med andra platser som de läser om och tittar på i brottsrapporteringar.¹⁶¹ En förekommande uppfattning är att de respondenter som bor i stadsdelen Centrum menar att de våldsbrotten som sker i innerstaden, det vill säga i krogområden som Avenyn och Järntorget, inte är relevanta för det området de bor i. Respondenterna som bor i stadsdelen Centrum uppfattar det som att de inte behöver känna sig oroliga för att bli utsatta för någon typ av våldsbrott, eftersom de bor avskilda från just de specifika området där dessa brott sker.

En forskare vid namn Carrabine (som nämnts tidigare i teoridelen) menar att brottsrapporteringar kan ge en bild av "brottsvågor". I den bemärkelsen att människor får en bild av att ett visst brott är mer förekommande i samhället än andra. Forskaren menar att människor genom brottsrapporteringar får sig en bild av vad och vilka platser de bör vara rädda för.¹⁶² Ett förekommande resultat i denna undersökning är att samtliga respondenter har uppfattningar om vad de bör vara rädda och oroliga för samt känna sig trygga med. Dock varierar dessa uppfattningar respondenterna har, beroende på personens bostadsområde, ålder och kön. En förekommande uppfattning hos en stor del av respondenterna är att de upplever att den oron de känner för vissa personer, platser och brott kan bero på att de har läst om eller tittat på en brottsrapportering som handlar om dessa. Ett förekommande resultat är också att respondenterna själva uppfattar det som att de våldsbrottsrapporteringar som de kan relatera till i avseende på område och utseende, gör att de känner en större oro för det brottet.

Undersökningen visar att det förekommer uppfattningar hos respondenterna om att hur bostadsområdet ser ut och personer som befinner sig i samma bostadsområde, är också en förstärkande faktor för respondenternas upplevda trygghet i sina bostadsområden. Undersökningen visar även att tidigare upplevelser har betydelse för respondenternas upplevda oro och trygghet. En förekommande uppfattning är att de våldsbrottsrapporteringar respondenterna läser om kan resultera i att de känner sig tryggare eftersom de tidigare inte har var utsatts för brott.

Tidigare studier har kommit fram till att områden med flest antal anmälda brott per hundra tusen invånare är de områden vilka representeras mest i brottsrapporteringar. Forskare har slutligen kommit fram till att denna över- respektive under representation resulterar i att människor som bor i ett område med flest anmälda brott per hundra tusen invånare tolkar brottsrapporteringen som en bekräftelse för att det sker mycket brott i det området. Detta menar forskare i sin tur resulterar i att människor som bor i sådana områden känner större oro för att bli utsatta för någon typ av våldsbrott.¹⁶³ Den här undersökningen visar att respondenterna uppfattar det som att de har en viss oro för att bli utsatta för vissa typer av våldsbrott som till exempel misshandel och rån. Undersökningen visar dock att en förekommande uppfattning är att majoriteten av respondenterna uppger att de uppfattar det som att de inte har en så hög nivå av oro som de känner att de begränsas av i sina vardagliga eller i sociala liv.

---

¹⁶¹ Liska & Baccaglioni, Feeling safe by comparison: crime in the newspapers, *Journal of communication*, 1990, 37:3, 360-374.

¹⁶² Hale, 1996 citerad i Carrabine, *Crime, culture and the media*, 2008, 44.

¹⁶³ Escholz, Chiricos & Gertz, Crime, news and fear of crime: Toward an Identification of Audience Effects. *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

9.3 Uppfattningen om förstärkning och bekräftelse

Ett förekommande svar av respondenterna är att de uppfattar det som att de våldsbrottsrapporteringar som de läser om och tittar på, validerar samt bekräftar respondenternas redan befintliga uppfattningar om vad de anser att de kan utsättas för och vilka platser våldsbrotten sker.

Ett förekommande resultat är att respondenterna har varierande uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott. Respondenternas svar tyder på att ålder, kön och bostadsområde är betydelsefull för vilken uppfattning respondenten har. Kvinnliga respondenterna beskriver att de upplever att våldtäkt är den våldsbrott de känner mest oro för. Undersökningen visar på att manliga respondenterna upplever en högre nivå av oro för att bli utsatta för misshandel och rån. Detta med anledning av att de anser till att börja med att de är "den rätta målgruppen" för sådana våldsbrott. Majoriteten av respondenterna beskriver att de uppfattar det som att brottsrapporteringar kan fungera som en bekräftande faktor för denna oro som de känner för dessa våldsbrott.¹⁶⁴

Undersökningen visar att respondenterna som bor i stadsdelarna Centrum och Örgryte känner sig trygga i området de bor i. De resultaten som denna studie visar är att respondenterna har uppfattningar om att det sker mycket våldsbrott i krogområden i Centrum som till exempel Avenyn och Järntorget. En annan befintlig uppfattning hos respondenterna om brott är att det sker mer våldsbrott i förorter än andra områden. Respondenterna beskriver att de har läst om och tittat på våldsbrottsrapporteringar som har skett just i de områdena. I linje med Förstärkningsteorin som har beskrivits ovan, en förekommande uppfattning hos respondenterna är att eftersom de har tagit del av rapportering om brott som har skett i de områdena, uppfattar de det som att sina föreställningar om dessa områden som brottsfyllda och osäkra får en bekräftelse.¹⁶⁵

Undersökningen visar på att respondenterna uppfattar det som att de inte har läst om eller tittat på någon brottsrapportering som har skett i den omedelbara närheten där de bor. En förekommande uppfattning är att de våldsbrottsrapporteringar som respondenterna har läst om och tittat på som har skett i avlägsna platser bekräftar den uppfattningen om att det området de bor i är tryggt.

Respondenterna beskriver i sina svar att de upplever att våldsbrottsrapporteringar fungerar som en bekräftande faktor för sina upplevda trygghet där de bor och otrygghet för avlägsna platser. Undersökningen visar på att det förekommer en uppfattning hos respondenterna om att de löper större risk för att utsättas för våldtäkt, misshandel och rån. En förekommande uppfattning hos respondenterna är att våldsbrottsrapporteringar som handlar om de ovannämnda brotten gör att de känner sig mer oroliga för att de kan råka ut för sådana våldsbrott i sina vardagar.

Undersökningen visar att det förekommer skillnader i uppfattningen om brott mellan de kvinnliga och manliga respondenterna. Undersökningen visar på att de yngre och kvinnliga respondenterna i studien beskrev att de upplever störst oro för våldsbrottet våldtäkt. Majoriteten av manliga respondenterna hade den uppfattningen att de upplever störst oro för misshandel och rån. En förekommande uppfattning hos både manliga och de kvinnliga respondenterna i undersökningen är att sina upplevda oro för att bli utsatta för misshandel rån och våldtäkt, får en bekräftelse när de läser om och tittar på sådana våldsbrottsrapporteringar.

¹⁶⁴ Sandstig, Otrygghetens landskap, 2010, 63-65

¹⁶⁵ Escholz, Chiricos & Gertz, Crime, news and fear of crime: Toward an Identification of Audience Effects. *Journal of British criminology*, 1997, 44:3, 344- 345.

10. Framtida studier

Hittills har studiens syfte, teorier och metod och tillvägagångssätt förklarats. Det kan vara intressant för läsaren att vända blicken mot framtiden och vidare utveckling av forskningsområdet. Här kommer jag att förklara vad jag har bidragit med denna undersökning och sedan förklara vad andra forskare kan fokusera på och utveckla.

Syftet med denna studie är att redogöra för människors uppfattningar om brottsfyllda platser, personer som begår brott och personer som blir utsatta för brott i två stadsdelar. Även respondenternas svar om hur de själva uppfattar att brottsrapporteringar kan höja eller minska sina upplevda oro för brott har till viss mån redogjorts. Denna studie kan ses som en grundundersökning. Det här är den grundläggande uppfattningen människor har om brott. Det kan vara intressant för framtida studier att vidareutveckla denna studie. Framtida studier skulle kunna empiriskt undersöka den grundbilden av brott hos människor i andra städer och länder. Det är intressant att studera om människors uppfattningar varierar beroende på landet eller staden.

Ett annat exempel på en framtidsstudie skulle kunna vara att forskaren studerar de befintliga uppfattningarna hos människor om brott i andra stadsdelar i Göteborg än de denna studie har undersökt. Forskaren sedan skulle kunna jämföra dessa uppfattningar med de befintliga uppfattningarna människor har om brott inom de två stadsdelarna i Göteborg som denna studie har fokuserat på. För framtida studier kan det även vara intressant att studera innehållet i olika typer av brottsrapporteringar. Den här studien har fokuserat på människors uppfattningar och inte avsett att undersöka någon kausal koppling mellan medier och människors uppfattningar. Framtida studier skulle kunna undersöka om det finns någon kausal koppling mellan dessa två.

Det skulle kunna vara intressant för framtida studier att undersöka vilka varierande uppfattningar olika grupper av människor har om brott. Det kan till exempel vara intressant att studera experter i området som spenderar flera timmar i veckan åt brottsrapporteringar. Det kan vara intressant att studera skillnaderna mellan personer som spenderar en halv timme i veckan åt brottsrapporteringar som inte är så insatta i brottsrapporteringar och personer som spenderar tjugo timmar i veckan åt att läsa eller titta på brottsrapporteringar. För framtida forskning kan det även vara intressant att studera journalisters uppfattningar om brott och jämföra dessa med människors uppfattningar om brott. Det kan även vara intressant att studera endast äldre personers uppfattningar om brott.

Källförteckning

Tryckta källor:

Andersson, Bengt- Erik. *Som man frågar får man svar*. Kristianstad, Kristianstads boktryckeri AB, 1995.

Carrabine, Eamonn. *Crime, culture and the media*. UK, Polity press, 2008.

Carrabine, Eamonn, Iganski, Paul, Lee, Maggy, Plummer, Ken & South, Nigel. *Criminology a sociological introduction*. London, Routledge publications, 2004.

Ekström, Mats & Larsson, Larsåke. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund, Studentlitteratur, 2000.

Hale, 1996, 10 citerad i Carrabine, Eamonn. *Crime, culture and the media*. Cambridge UK, Polity press, 2008.

Katz, 1987 citerad i Carrabine, Eamonn. *Crime, culture and the media*. Cambridge UK, Polity press. 2008.

Kvale, Steinar. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Danmark, Studentlitteratur, Narayana press, 2007.

Liska, Allen E. & Baccaglioni, William, 1990 citerad i Carrabine, Eamonn. *Crime, culture and the media*. UK, Polity press, 2008.

Marshall, Cathrine & Rossman, B. Gretchen. *Designing qualitative research*. 5. Uppl. Los Angeles, Sage publications, 2011.

McQuail, Denis. *Mass communication theory*. 5. Uppl. London, Sage publications, 2005.

Pollack, Ester. *En studie i medier och brott*. Stockholm, Stockholms universitet, 2001.

Sandstig, Gabriella. *Otrygghetens landskap*. Göteborg, Göteborgs Universitet, Inst. för journalistik, medier och kommunikation. 2010.

Svenska regeringskansliet, Kulturdepartementet. *Begreppet invandrare-Användningen i myndigheters verksamhet*. Stockholm, regeringskansliet, 2000.

Elektroniska källor:

Brottsförebyggande rådet, *brottsstatistik för stadsdelarna Centrum och Örgryte per hundrausen invånare*, <http://statistik.bra.se/solwebb/action/anmalda/urval/sok>, hämtad 08 02 2013.

Brottsförebyggande rådet, *mörkertal*, <Http://www.bra.se/bra/brott-statistik/morkertal-och-dold-brottslighet.html>, senast uppdaterad 2013, hämtad 10 04 2013.

Brottsförebyggande rådet, *om brå*, <Http://www.bra.se/bra/om-bra.html>, senast uppdaterad 2013, hämtad 15 02 2013.

Ditton, Jason, Farrall, Stephen, Gilchrist, Elisabeth & Bannister, John. "From imitation to intimidation".

Journal of British criminology, Vol. 44, nr. 4, 2004, 595-610.

Dixon, Travis L. & Linz, Daniel. "Overrepresentation and underrepresentation of African Americans and Latinos as lawbreakers on television news".

Journal of communication, Vol. 50, nr. 4, 2000, 131- 153.

Escholz, Sarah, Chiricos, Ted & Gertz, Marc. "Crime, News and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects".

Journal of British criminology, Vol.44, nr.3, 1997, 344- 345.

Escholz, Sarah, Chiricos, Ted & Gertz, Marc. "Television and fear of crime: program types, audience traits and the mediating effect of perceived neighborhood racial composition".

University of California press, Vol. 50, nr.3, 2003, 395-415.

Gerbner, George. "Cultural indicators: The case of violence in television drama".

Journal of American Academy of Political and Social Science, Vol. 388 nr. 4, 1970, 69-81.

Gerbner, George & Gross, Larry. "Living with television: the violence profile".

Journal of communication, Vol. 26, 1976, 173-99 citerad i Hughes, Michael. "The fruits of cultivation analysis: a reexamination of some effects of television watching".

Journal of communication, Vol. 48, nr. 27, 1980, 90-104.

Göteborgs stad, stadsdelskarta centrum,

http://goteborg.se/wps/poc?urile=wcm%3Apath%3A%2Fgoteborg.se_enhetssidor%2FOrgani sation%2FStadsdelsforvaltningar%2FSDF+Centrum%2FInkrubrik_N134_POLORG_Om+Ce ntrum%2Fart_N134_stadsdelskarta_Centrum&page=GBG.Enh.Stadsdelsforvaltning.Cent, senast uppdaterad 31 08 2012, hämtad 10 05 2013.

Göteborgs stad, stadsdelskarta Örgryte,

http://goteborg.se/wps/poc?urile=wcm%3Apath%3A%2Fgoteborg.se_enhetssidor%2FOrgani sation%2FStadsdelsforvaltningar%2FSDF+Orgryte-Harlanda%2FInkrub Om Orgryte Harlanda%2Fart_N133_stadsdelskarta_Orgryte_Harlanda &page=GBG.Enh.Stadsdelsforvaltning.OrHa, senast uppdaterad 31 08 2012, hämtad 10 05 2013.

Henrik Tham, Hanns von Hofer, **Brott**, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/brott/136478>,

Nationalencyklopedin, senast uppdaterad 2013, hämtad 20 03 2013.

Hughes, Michael. "The Fruits of Cultivation Analysis: A Reexamination of Some Effects of television Watching".

Journal of communication, Vol. 48, nr. 27, 1980, 90-104.

Kohm, Steven A., Waid- Lindberg, Cortney A., Weinrath, Michael & O'Connor, Tara Shelley. "The Impact of Media on Fear of Crime among University Students: A Cross National Comparison".

Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice, Vol. 54, nr. 1, 2012, 67- 90.

Liska, Allen E. & Baccaglioni, William. "Feeling safe by comparison: crime in the newspapers"

University of California press, Vol. 37, nr.3, 1990, 360-374.

Nationalencyklopedin, *Offer*, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/offer/274822>, senast uppdaterad 2013, hämtad 20 03 2013.

Sacco, Vincent F. "*Media constructions of crime*".

Journal of communication, Vol. 539, nr.141, 1995, 1-15.

Smith, Susan J. "Crime in the news".

Oxford Journals, Vol. 5, nr.4, 1984, 210-230.

Källor för respondentintervjuer:

(Namnen på respondenterna kommer inte att uppges med anledning av hänsyn till forskningsetiken)

1. Kvinna	Centrum Johanneberg 45 år
2. Kvinna	Örgryte Lunden 33 år
3. Kvinna	Örgryte Lunden 20 år
4. Man	Centrum Johanneberg 25 år
5. Man	Centrum Johanneberg 29 år
6. Kvinna	Centrum Inom Vallgraven 55 år
7. Kvinna	Örgryte Kålltorp 26 år
8. Man	Örgryte Kålltorp 26 år
9. Kvinna	Centrum Guldheden 22 år
10. Man	Örgryte Bagaregården 28 år
11. Kvinna	Örgryte Björkekärr 22 år
12. Kvinna	Centrum Guldheden 60 år
13. Kvinna	Centrum Guldheden 38 år

Bilaga 1. Antal anmälda brott per hundra tusen invånare år 2011

Här medföljer en redogörelse av brottsstatistiken för de två ovannämnda stadsdelarna:

<http://statistik.bra.se/solwebb/action/anmalda/urval/sok>

Statistiken är sammanställd av data från 2011, eftersom det inte fanns en färdig sammanställd data för år 2012.¹⁶⁶

---

¹⁶⁶ Våldsbrott

I denna brottskategori ingår mord, dråp, barnadråp och misshandel med och utan dödlig utgång, våldtäkt inklusive grov våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, våld mot tjänsteman samt rån inklusive grovt rån.

Dödligt våld (se not!)

Det dödliga våldet är överskattat i statistiken över anmälda brott. Många av de händelser som anmäls som dödligt våld visar sig efter utredning avse annat än brott, t.ex. självmord olycka eller naturlig död. Eftersom det finns ett stort intresse för denna typ av brott genomför Brå årligen en specialstudie över dödligt våld. I denna granskas samtliga anmälningar för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Specialstudien kan du gratis ladda ner på Brå:s webbplats, se länk www.bra.se/dodligt-vald

Misshandel inkl. grov

Med misshandel, grov misshandel avses brott mot BrB 3 kap, 5-6 §§. Dessa brott utgör majoriteten av de våldsbrott som polisanmäls i Sverige. Mörkertalet är stort och man räknar med att ungefär en fjärdedel av alla misshandelsbrott anmäls till polisen. Grova brott anmäls oftare än lindriga, brott mellan obekanta oftare än mellan bekanta och brott som sker på allmän plats oftare än de som sker på privat plats.

Våldtäkt inkl. grov (ingår även i sexualbrott)

Med våldtäkt avses brott mot BrB 6 kap, 1 §. De allra grövsta våldtäktsbrotten och de brott som begåtts av en för offret obekant person är antagligen bättre representerade i förhållande till det faktiska antalet brott. Mörkertalet för våldtäktsbrott, i synnerhet de som begås i det privata och riktas mot en person som gärningsmannen är bekant med, är antagligen mycket stort.

Grov kvinnofridskränkning (ingår även i hotbrott)

Med grov kvinnofridskränkning avses här brott mot BrB 4 kap 4a §. Om en man utsätter en kvinna, som han har eller haft en nära relation med för upprepade kränkningar som till exempel misshandel, olaga hot, ofredande, hemfridsbrott och sexuellt tvång kan han dömas för grov kvinnofridskränkning. Från och med år 1999 redovisas detta brott separat i statistiken vilket bör beaktas då man ser till vissa övriga våldsbrott och dess utveckling.

Våld mot tjänsteman

Med våld mot tjänsteman avses här brott mot BrB 17 kap 1, 5 §§. Våld mot tjänsteman innebär att någon med våld eller hot om våld förgriper sig på någon i hans myndighetsutövning eller tvingar honom till eller hindrar honom från åtgärd. Det samma gäller om någon förgriper sig mot den som tidigare har utövat myndighet. I brottsstatistiken särredovisas våld mot polisman, ordningsvakt och annan person.

Rån inkl. grovt (ingår även i stöldbrott)

Med rån och grovt rån avses brott enligt BrB 8 kap, 5-6 §§. Mörkertalet varierar för olika typer av rån. Till exempel för bank- och postrån samt rån mot värdetransporter torde mörkertalet vara i stort sett obefintligt. Däremot kan man utgå från att mörkertalet är betydande för personrån då anmälningsbenägenheten är mindre för denna grupp.

Göteborg kommun

Örgryte-Härlanda stadsdel

Stadsdelen bildades 2011-01-01, statistik innan detta datum är framtagen i efterhand för att möjliggöra jämförelser bakåt i tiden.

	År		
	2011		
Göteborg kommun	Antal	Göteborg kommun	
Göteborg centrum		Örgryte-Härlanda stadsdel	
Våldsbrott	3761	Våldsbrott	662
Dödligt våld (se not!)	2	Dödligt våld (se not!)	0
Försök till mord eller dråp	5	Försök till mord eller dråp	7
Misshandel inkl. grov	2754	Misshandel inkl. grov	452
Våldtäkt inkl. grov (ingår även i sexualbrott)	92	Våldtäkt inkl. grov (ingår även i sexualbrott)	37
Grov kvinnofridskränkning (ingår även i hotbrott)	26	Grov kvinnofridskränkning (ingår även i hotbrott)	9
Grov fridskränkning (ingår även i hotbrott)	10	Grov fridskränkning (ingår även i hotbrott)	25
Olaga förföljelse (ingår även i hotbrott)	5	Olaga förföljelse (ingår även i hotbrott)	5
Våld mot tjänsteman	267	Våld mot tjänsteman	42
Rån inkl. grovt (ingår även i stöldbrott)	600	Rån inkl. grovt (ingår även i stöldbrott)	85

Bilaga 2. Intervjuguide

Intervjuguiden kan ses som en vägledning och bör inte ses som en karta för hur intervjutillfällena genomfördes. Det är av vikt att poängtera att det förekom under diskussionens gång andra följdfrågor och diskussionstråd. Dessa spontana diskussionstråden och diskussionsämnen finns inte med i intervjuguiden och varierar för varje enskild intervju.

Inledning av intervjun:

- Beskriva intervjun
- Anonymitet
- Tillgång till slutmaterial
- Behöver inte besvara alla frågor
- Kontaktuppgifter

Inledande frågor

- Kan du kortfattat beskriva dig själv
- Ålder/kön
- Jobb/ boende
- Hur skulle du definiera dig själv? Anser du dig vara en person med "svensk" härkomst det vill säga en person som inte har en utländsk härkomst, eller skulle du definiera dig själv som en person med utländsk härkomst? Varför?

Medieanvändning

- Hur många timmar i veckan läser du om eller tittar på brottsrapportering?
- Beskriv din vardag
- På vilka sätt upplever du att brottsrapportering och dina uppfattningar om brott påverkar din vardag?
- Kan du beskriva de senaste brottsrapporteringarna du har sett eller läst om?

Stadsdel:

- Vad har du för generella uppfattningar om din stadsdel?
- Uppfattar du det som att det pågår mycket brott i din stadsdel?
- Vad är det som gör att du upplever din stadsdel som trygg eller otrygg?

Kultivationsteorin:

Frågeställning: vilka uppfattningar om brott har personerna i både stadsdelar?

- Kan du beskriva dina uppfattningar om platser där det sker flest brott
- Vad har du för uppfattningar om personer som begår brott?
- Vad har du för uppfattningar om personer som blir utsatta
- Vad har du för uppfattningar om brott som sker mest av i dagens samhälle
- Vad har du för uppfattningar om platser som är viktigast att undvika

Reinforcement:

Frågeställning: Vilka förstärkande faktorer på människors uppfattningar om brott kan tydliggöras? Vilka kopplingar kan det urskiljas till deras medieanvändning?

- Dina tidigare upplevelser av brott
- Kan du beskriva hur du upplever att du påverkas av brottsrapporteringar som gäller avlägsna platser och din egen stadsdel?

Rädsla/ oro/ trygghet

Frågeställning: Vilka kopplingar finns det mellan brott och människors rädsla och oro för att bli utsatta? Kan det urskiljas en koppling till medieanvändning?

- Kan du beskriva din rädsla och oro för att bli utsatt för brott? (Diskutera även brottsrapportering)
- Undviker du saker som platser/ personer på grund av din oro?
- Hur har din oro för att bli utsatt för brott förändrats genom åren?